

Broj: 03-20-977/2024
Sarajevo, 06.06.2024. godine

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

2x10

Primijeno: 07-06-2024			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	20-	1369	124

- Predstavnički dom-gosp. Dragan Mioković, predsjedavajući
- Dom naroda – gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom 52. Zakona o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12, 7/13 i 82/21), radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam **GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O STANJU POLJOPRIVREDE („ZELENI IZVJEŠTAJ“) U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU**, koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine utvrdila na 35. sjednici održanoj 05.06.2024. godine.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu

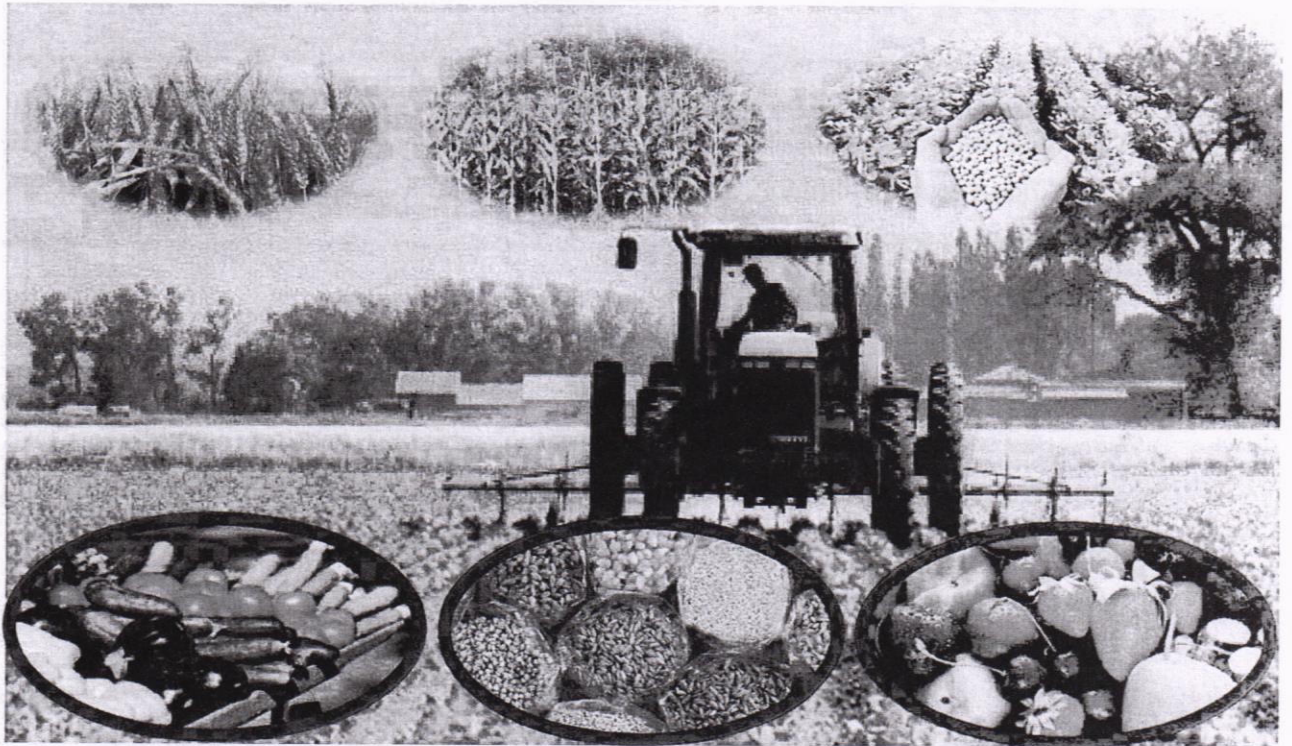
Na osnovu člana 19. stav (4) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 35. sjednici, održanoj 05.06.2024. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se Izvještaj o stanju poljoprivrede (Zeleni izvještaj) u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2023. godinu sa Prijedlogom preporuka.
2. Izvještaj o stanju poljoprivrede (Zeleni izvještaj) u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2023. godinu sa Prijedlogom preporuka dostaviće se na prihvatanje Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

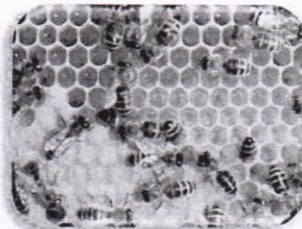
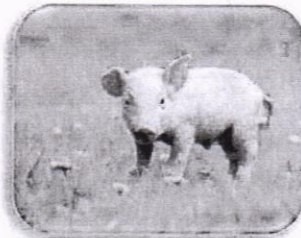
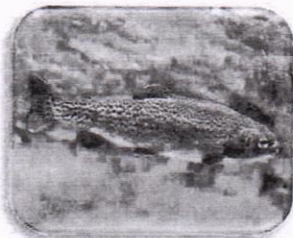
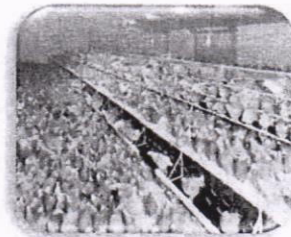
V. broj: 858 /2024
05.06.2024. godine
Sarajevo

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O STANJU POLJOPRIVREDE
U FEDERACIJI BiH ZA 2023. GODINU**

- ZELENI IZVJEŠTAJ -

Sarajevo, maj 2024. godine

SADRŽAJ

1	UVOD.....	8
2	UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA.....	10
3	SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA.....	11
3.1	Strateški ciljevi i prioriteti.....	11
3.2	Program rada Ministarstva.....	11
3.3	Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH.....	12
3.4	Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2023. godini.....	12
3.5	Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije.....	13
3.6	Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2023. godinu.....	14
3.6.1	Merkantilna proizvodnja.....	14
3.6.1.1	Zasijana oranična površina.....	14
3.6.1.2	Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva.....	16
3.6.1.3	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja.....	22
3.6.1.4	Voćarska i vinogradarska proizvodnja.....	23
3.6.1.5	Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća.....	24
3.6.1.6	Vinogradarstvo.....	26
3.6.1.7	Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina.....	27
3.6.2	Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH.....	27
3.6.3	Mjere zemljišne politike.....	29
3.6.3.1	Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem.....	30
3.7	Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2023. godini.....	33
3.7.1	Govedarstvo.....	33
3.7.2	Ovčarstvo.....	39
3.7.3	Kozarstvo.....	40
3.7.4	Svinjogojstvo.....	41
3.7.5	Pčelarstvo.....	43
3.7.6	Peradarstvo.....	45
3.7.7	Akvakultura.....	48
4	ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI.....	50
4.1	Proizvodnja i kapaciteti.....	50
4.2	Pokrivenost uvoza izvozom.....	52
4.3	Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda.....	53
4.4	Zaposlenost i nezaposlenost.....	54
4.5	Plaće.....	55

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

5	MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI	55
5.1	Novčane podrške u biljnoj proizvodnji	56
5.1.1	Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji.....	61
5.2	Novčane podrške u animalnoj proizvodnji	67
5.2.1	Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji.....	72
6	RURALNI RAZVOJ.....	81
6.1	Mjere za povećanje konkurentnosti.....	81
6.1.1	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva	81
6.2	MJERE ZA ZAŠTITU RURALNOG OKOLIŠA.....	82
6.2.1	Podrška certifikaciji organske proizvodnje	82
7	OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI	87
8	PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI	90
9	KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2023. GODINI	92
10	REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA	92
11	PREPORUKE.....	95

POPIS TABELA

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha.....	15
Tabela 2. Pregled požnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2022. i 2023. godini u FBiH	18
Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2022. i 2023. godini	21
Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha.....	22
Tabela 5. Pregled proizvodnje voća u 2022. i 2023. godini.....	23
Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2022. i 2023. godini.	25
Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2022. i 2023. godini.....	26
Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2022. i 2023. godini	27
Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2022. i 2023. godina	28
Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2022. i 2023. godini	30
Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2022. i 2023. godini	31
Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2022. i 2023. godini	32
Tabela 13. Brojno stanje goveda 2022.- 2023. godina	34
Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2022. godini	35
Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2023. godini	35
Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2022.-2023.	36
Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2022.- 2023. godina	37
Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2022.-2023. godina)	39
Tabela 19. Brojno stanje koza u 2022.- 2023. godina.....	40
Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2022.-2023. godina	40
Tabela 21. Brojno stanje svinja 2022.- 2023. godina.....	42
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2022/2023	42
Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2022.-2023. godina	43
Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2022. – 2023. godina.....	44
Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2022.- 2023. godine	46
Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2022.- 2023. godina	46
Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2022. - 2023. godina	48
Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda. ...	50
Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2023. godini.....	50
Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2023 godini	51
Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2023. godini	52
Tabela 32. Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.....	53
Tabela 33. Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.....	53
Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda.....	53
Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (januar 2023./januar 2024. godine)	54

Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2023. godini, I i XII mjesecu 2023. i I mjesecu 2024. godine	54
Tabela 37. Visina prosječnih plaća	55
Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2023. godini po vrstama poticaja	56
Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH	58
Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2023/2022 godini	62
Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2023. godini po mjerama	67
Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH za 2023. godinu	69
Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2022/2023 godinu	73
Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2023. godini	82
Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2023. godini	84
Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2023. godini	87
Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima FBiH u 2023. godini	88
Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2023.g.	90
Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih podrški u 2023. g. po kantonima – zbirno ...	91
Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2023. godini	92
Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2022. godini	94
Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2023. godini	94

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi (ha).....	15
Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH (ha)	16
Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH	17
Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH.....	17
Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH	18
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH	19
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH	19
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH.....	20
Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH.....	20
Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH.....	20
Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH.....	21
Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja	21
Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja.....	22
Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha.....	22
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2022. i 2023. godini, FBiH.....	23
Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2022. i 2023. godini tona	24
Grafikon 17. Prinos voća u 2022. i 2023. god, kg/stablo.....	24
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2022. i 2023. godini (ha) .	25
Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2022. i 2023. godini (tona).....	26
Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2022. i 2023. godini (kg/stablo)	26
Grafikon 21. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2022. i 2023. godini (tona)	27
Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita i soje u 2022. i 2023. godini	28
Grafikon 23. Proizvodnja presadnica povrća za izvoz u 2022. i 2023. godini.....	29
Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2022-2023. godini	29
Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2022.-2023.	36
Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH	37
Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH.....	38
Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH	38
Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH	39
Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH	41
Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2022.-2023.	42
Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH.....	44
Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH.....	45
Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH.....	47
Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lakih linija po kantonima u Federaciji BiH	47
Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH.....	47
Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH.....	49
Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2023. godini (%).....	64
Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2023. godini (%)	65
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2022/2023.godini (ha).....	66
Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2022/2023 godine (ha).....	66
Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2022/2023 godine (kom)..	67
Grafikon 43. Novčane podrške u stočarstvu u 2023. godini (%).....	75
Grafikon 44. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2023. godini (%).....	75

Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2022/2023 (grla)	76
Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022/2023 (litara).....	77
Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2023. godini (%).....	77
Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2022/2023 (grla)	78
Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčijeg i kozijeg mlijeka u 2022/2023 (litara) ...	78
Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2022/2023 (grla)	79
Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022/2023 (košnice pčela)	79
Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2022/2023 (kljun).....	80
Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2022/2023 (kg).....	80
Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2022/2023 (grla).....	81
Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2023. g. (KM).....	83
Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih podrški za ruralni razvoj po kantonima u 2023.g.....	86
Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih podrški po kantonima FBiH u 2023. godini	89
Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2023. g.....	90
Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2023. godini	91
Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2022.-2023. godini..	93

1 UVOD

U skladu sa članom 52. Zakona o poljoprivredi ("Službene novine Federacije BiH" br. 88/07, 04/10, 27/12, 7/13 i 82/21) propisano je da Godišnji izvještaj o stanju poljoprivrede u prethodnoj kalendarskoj godini (Zeleni izvještaj) u saradnji sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede izrađuje Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) i dostavlja ga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na utvrđivanje, a Vlada Federacije ga dostavlja na prihvatanje Parlamentu Federacije BiH.

Zeleni izvještaj između ostalog ima za cilj prezentovati dostignuća u sektoru, kao takav sadrži ocjenu stanja i privrednog položaja poljoprivrede, te prijedlog i način provođenja mjera poljoprivredne politike u narednom periodu. Poljoprivreda i prehrambena industrija Federacije BiH su veoma važne sa stanovišta društveno-ekonomskog razvoja naše zemlje, a taj značaj se ogleda u obezbjeđenju dovoljnih količina hrane za prehranu stanovništva, kao i veliki ekonomski značaj u stvaranju bruto domaćeg proizvoda. Dodatno, njegova ekonomska održivost, sposobnost za rast, omogućava izvozne pretpostavke u vremenu krize i određen ekonomski rast, što čini poljoprivredni sektor osnovnim "stabilizatorom" društva i ekonomije Federacije BiH. Pored toga, u uslovima u kojima živimo, poljoprivredna proizvodnja nudi realne pretpostavke za zapošljavanje stanovništva, i zadržavanje mlade populacije stanovništva u ruralnim područjima.

Preduslovi za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se ogledaju u povoljnim agroklimatskim uslovima, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, velikom broju najrazličitijih poljoprivrednih kultura, tradicionalnim poljoprivrednim proizvodima, kvalitetom poljoprivrednih proizvoda koji su dostigli vrhunski nivo, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača, nisu iskorišteni u potpunosti, što predstavlja dodatnu obavezu u narednom periodu da se ovi uslovi maksimalno iskoriste.

Bosna i Hercegovina kao potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju obavezna je da se postepeno usklađuje sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU. Ministarstvo treba ubrzati transformaciju dosadašnje poljoprivredne politike iz jednog modela (poticaja proizvodnji) u mjere koje se ogledaju u tri stupa, a koje sadrže mjere tržišno-cjenovne politike, odnosno mjere direktnih plaćanja (I stup), strukturne mjere i mjere politike ruralnog razvoja (II stup) i mjere vezane za opće usluge u poljoprivredi (III stup), time i Federacija BiH kao dio Bosne i Hercegovine, što je definisano u Strategiji poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period 2021.- 2027. godine. Naime, u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, a nakon što je usvojena Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je u 2023. godini izradilo i u parlamentarnu proceduru uputilo Strategiju poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027. godina, te na taj način stvorilo pretpostavke da nakon

njenog usvajanja primjenimo u najvećoj mjeri odredbe iz Zajedničke poljoprivredne politike EU.

Prilikom realizacije navedenih sredstava, nastavilo se sa dogradnjom i korištenjem Aplikacije za obradu zahtjeva kod realizacije novčanih podrški u poljoprivredi, čime je dodatno unapređen postupak apliciranja i obrade zahtjeva, kako za poljoprivrednike (klijente), tako i za službenike općina, nadležnih kantonalnih ministarstava kao i Ministarstva. Znači, u cilju transparentnije raspodjele odobrenih sredstava, kontrole njihovog utroška, kao i preporuke Revizije iz prethodnog perioda, uvedena je Aplikacija za obradu novčanih podrški u poljoprivredi. Aplikacija je direktno uvezana sa Registrom poljoprivrednih gazdinstava i Registrom klijenata, te je na taj način u Federalni platni sistem uvela sistemski rješenja, veću efikasnost, efektivnost i ekonomičnost, kao i veću transparentnost u obradi zahtjeva i isplate novčanih podrški. Ovaj sistem, također, omogućava izradu različitih analiza, izvještaja kao i monitoring realizacije propisanih mjera.

Sredstva odobrena za podsticaj poljoprivredi u 2023. godini u iznosu od 166.500.000,00 KM su utrošena u procentu od 99,53% ili 165.715.062,28 KM. Od tog iznosa je realizovano 25.032.121,86 KM po Modelu poticaja proizvodnji za biljnu proizvodnju, 90.143.976,66 KM za animalnu proizvodnju, 44.109.470,15 KM po Modelu ruralnog razvoja, 5.930.411,02 KM po Modelu ostalih vrsta podrški i 499.082,59 KM za sudske presude, žalbene postupke, vansudske nagodbe i nerealizovane zahtjeve.

2 UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Poslovi iz djelokruga Ministarstva vrše se u okviru sljedećih 14 organizacionih jedinica:

- 01- Kabinet ministra;
- 02- Sekretar Ministarstva;
- 03- Sektor za poljoprivredu i prehrambenu industriju;
- 04- Sektor za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe;
- 05- Sektor za poljoprivredna plaćanja;
- 06- Sektor za veterinarstvo;
- 07- Sektor za vode;
- 08- Sektor za šumarstvo i lovstvo;
- 09- Služba za upravljanje projektima;
- 10- Sektor za finansije i računovodstvo;
- 11- Sektor za pravne, kadrovske i opće poslove;
- 12- Služba za informaciono – komunikacijske tehnologije;
- 13- Jedinica za internu reviziju;
- 14- Federalna uprava za šumarstvo (FUŠ).

U Ministarstvu je sistematizovano 145 radnih mjesta, a popunjeno 96. Za izvršenje poslova i zadataka iz nadležnosti poljoprivrede i prehrambene industrije, ruralnog razvoja i plaćanja je sistematizirano 49, a zaposleno 34 službenika. U Sektoru za poljoprivredu i prehrambenu industriju je sistematizovano 22, a zaposleno 17 državnih službenika, u Sektoru za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe sistematizovano je 10 radnih mjesta, a popunjeno 5, dok je u Sektoru za poljoprivredna plaćanja sistematizovano 17 radnih mjesta od toga popunjeno 12 radnih mjesta.

U zemljama okruženja, poljoprivredi kao važnoj grani privrede, dat je daleko veći značaj nego u Bosni i Hercegovini, a samim tim i u Federaciji BiH, što se ogleda između ostalog i brojem uposlenih službenika u ovom sektoru. Iz navedenog se može zaključiti da se zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta u Federaciji BiH dovodi u pitanje provođenje programskih aktivnosti Ministarstva kao i dalje ispunjavanje obaveza iz SSP-a koje su u njenoj nadležnosti.

3 SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA

3.1 Strateški ciljevi i prioriteti

Strateški ciljevi i prioriteti Ministarstva u skladu sa Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora u periodu 2015. – 2019. godini (produžena do kraja 2023. godine) su:

1. Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta.
2. Osiguranje uslova za snažnije generiranje stabilnijeg dohotka u okviru poljoprivrednog sektora i unaprjeđenje kvalitete života u ruralnim sredinama.
3. Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama.
4. Prilagođavanje institucionalno-zakonodavnog okvira i poljoprivredne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije (CAP EU) uz uvažavanje stepena razvijenosti poljoprivrednog sektora Federacije BiH.

3.2 Program rada Ministarstva

Težište godišnjih programskih aktivnosti u 2023. godini bilo je usmjereno na realizaciju strateških i operativnih ciljeva koji su definisani u Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora 2015. - 2019. godini, jer se većina ciljeva nije realizovala, zbog čega je Zaključkom Vlade Federacije BiH V. broj: 161/2023 od 09.02.2023. godine produžena primjena važenja postojeće Srednjoročne strategije u 2023. godini do usvajanja nove Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja 2021 – 2027.godina. U vezi s tim, prihvaćena je i Informacija o produženju primjene važeće Strategije od strane Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH broj: 01-02-2013/22 od 17.03. 2023. godine i Doma naroda Parlamenta Federacije BiH od 30.03.2023. godine. Strategijom su definisana četiri strateška cilja i 36 operativnih ciljeva. Realizacija ovih ciljeva je nastavljena tokom 2023. godine, a prvenstveno obuhvaća provođenje aktivnosti na realizaciji sljedećih operativnih ciljeva:

- Ubrzavanje preuzimanja EU zakonodavstva - pravni okvir u oblasti poljoprivrede uskladiti sa EU standardima (izrada zakona);
- Smanjivanje razlika u uslovima poslovanja u odnosu na zemlje regiona, (Poticati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i prerade te ruralnog razvoja kroz novčane podrške);
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme;
- Povećanje brojnosti i kvaliteta stočnog fonda;
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme u prehrambenoj industriji;
- Praćenje realizacije Strategije i izrada godišnjeg operativnog programa
- implementacije poljoprivredne strategije te pripreme radnje za donošenje nove Strategije;

- Regulatorno-organizaciono, materijalno-financijsko, personalno i stručno jačanje poljoprivrednog savjetodavstva (Uspostava i razvoj poljoprivrednih savjetodavnih službi i izrada propisa u ovoj oblasti);
- Unaprijediti učinkovitost biljne proizvodnje (gospodarenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, biljna proizvodnja, sjeme i sadni materijal, zaštita zdravlja bilja, fitofarmaceutska sredstva i mineralna đubriva, realizacija akcionih planova, izrada izvještaja i informacija).

3.3 Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH

- Zakon o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12, 7/13 i 82/21),
- Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19),
- Zakon o stočarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“, br. 64/04 i 27/10),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/01 i 31/14),
- Zakon o poljoprivrednim savjetodavnim službama („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o vinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 55/12).
- Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“, broj 72/16).

Navedene zakone prate podzakonski akti koji su doneseni na osnovu istih.

3.4 Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2023. godini

- Odluka o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“ broj: 30/23, 35/23, 87/23 i 100/23),
- Pravilnik o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji broj:54/21 –Prečišćeni tekst, 46/22, 54/23, 74/23 i 99/23,
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta novčanih podrški u poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“ broj:74/23),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja („Službene novine Federacije BiH“ br.52/23, 57/23, 74/23),
- Program obavezne godišnje obuke certifikovanih savjetodavaca za 2023. godinu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 25/23),
- Program teoretske i praktične obuke za certifikovanje poljoprivrednih savjetodavaca u 2023. godini („Službene novine Federacije BiH“ br. 25/23).

3.5 Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije

- Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata (RPG I RK),
- Registar laboratorija za kontrolu kvaliteta poljoprivrednog sjemena,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sjemena, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sadnog materijala,
- Registar dorađivača poljoprivrednog sjemena,
- Registar uvoznika poljoprivrednog sjemena, sadnog materijala, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar pravnih i fizičkih lica za promet fitofarmaceutskim sredstvima,
- Registar distributera i uvoznika mineralnih đubriva,
- Registar mineralnih đubriva,
- Registar proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera biljki, biljnih proizvoda i reguliranih objekata (FITOREGISTAR),
- Registar uzgajivača uzgojno vrijednih životinja,
- Registar pčelara i pčelinjaka,
- Registar ergela,
- Registar subjekata iz oblasti prehrambene i duhanske industrije,
- Registar poljoprivrednih savjetodavaca,
- Registar poljoprivrednih savjetodavnih službi.

3.6 Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2023. godinu

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo značajna privredna djelatnost u Federaciji BiH i može predstavljati osnov razvoja privrede.

Pregledom stanja u biljnoj proizvodnji za 2023. godinu na području Federacije BiH, možemo konstatovati da je za ratarsku, voćarsku i vinogradarsku proizvodnju, uzgoj industrijskog i ljekovitog i aromatičnog bilja, donekle i povrtlarsku proizvodnju, kao proizvodnje koje se odvijaju u potpunosti na otvorenom, najznačajniji faktor uspješnosti su klimatski uslovi koji vladaju tokom vegetacije, a i tokom stadija mirovanja tako da se smatraju odlučujućim faktorom za ostvarivanjem visokih i stabilnih prinosa, odnosno cjelokupne biljne proizvodnje. Pored temperature, koja u našim klimatskim uslovima može biti ekstremna (visoka ili niska) i na taj način negativno uticati na prinose, količina padavina i njihov raspored tokom vegetacijskog perioda, je najvažniji faktor koji utiče na visinu prinosa. Pomenuti uslovi u odnosu na prethodnu godinu bili su izrazito nepovoljni. Na klimu nije moguće direktno uticati, te je ona ograničavajući faktor u proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedine klimatske elemente, na čemu treba raditi u narednom periodu.

Biljna proizvodnja obuhvata gajenje svih važnih ratarskih, povrtnih, voćarskih i vinogradarskih kultura.

Pregledom stanja u ovoj proizvodnji u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu, obuhvaćene su zasijane i požnjevene površine, broj rodni stabala voća i trsova vinove loze, te ostvareni ukupni i prosječni prinosi. Naglašavamo da su u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu, iako je smanjena zasijana površina, ostvaren veći prinosi kukuruza u zrnu, kukuruza za krmu i soje.

Godišnji izvještaj o stanju biljne proizvodnje u prethodnoj godini radi se na osnovu saradnje sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede, Federalnim zavodom za statistiku i ostalim dostupnim službenim podacima dostavljenim iz službenih izvora podataka za ovu proizvodnju.

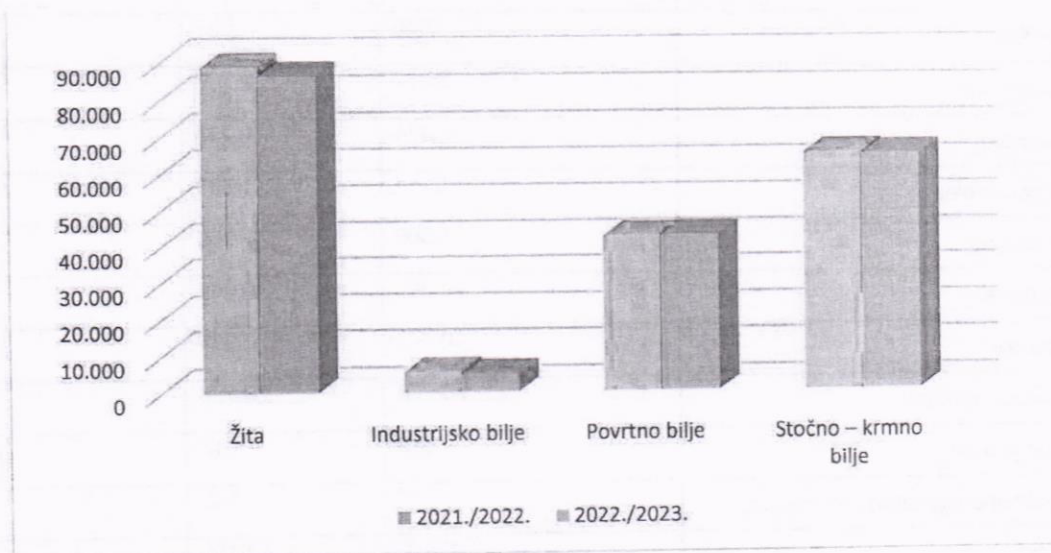
3.6.1 Merkantilna proizvodnja

3.6.1.1 Zasijana oranična površina

U Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu 2022/2023 godine došlo je do smanjenja ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u odnosu na prethodni vremenski period (2021/2022) za 5,4%, što se može vidjeti iz datog usporednog prikaza zasijanih površina u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u 2021/2022 i 2022/2023 i kao i na Grafikonu 1.

Promatrano po grupama usjeva u proljetnoj i jesenjoj sjetvi, bilježi se pad zasijanih površina kod žita i povrtnog bilja, a povećanje kod industrijskog bilja.

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi (ha)

Iz datog pregleda sjetvenih površina po kulturama, te na osnovu podataka sadržanih u Tabeli 1. i predstavljenim u Grafikonu 2. zaključuje se da je u periodu 2021/2022 došlo do smanjenja većine zasijanih površina u odnosu na 2022/2023 godinu kod svih kultura, uz povećanje soje za 9,7% i raži za 5,9%.

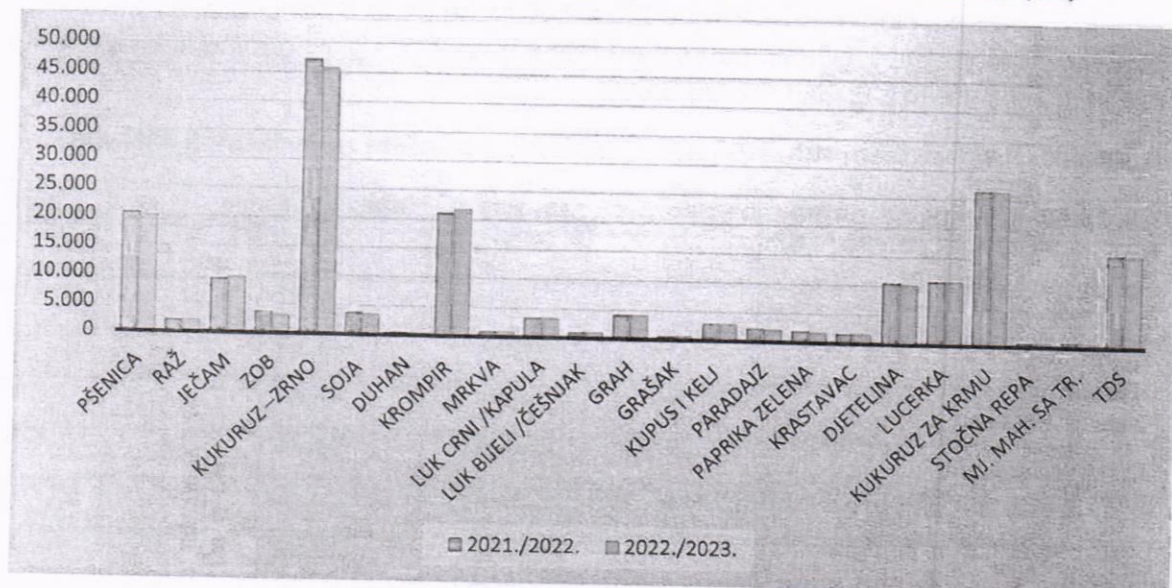
Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha

Poljoprivredna kultura	2021/2022	2022/2023	Indeks
Žita	86.753	81.470	93,9
Industrijsko bilje	4.904	4.727	96,4
Povrtno bilje	42.664	40.598	95,2
Stočno – krmno bilje	64.813	61.502	94,9
Zasijano – ukupno	199.134	188.296	94,6
Pšenica	20.082	19.529	97,2
Raž	2.142	2.056	96,0
Ječam	9.517	7.456	78,3
Zob	3.046	2.915	95,7
Kukuruz –zmo	45.715	43.764	95,7
Soja	3.516	3.857	109,7
Duhan	284	249	87,7
Krompir	21.633	20.634	95,4
Mrkva	926	849	91,7
Luk crni /kapula	3.290	3.179	96,6

Luk bijeli /češnjak	977	901	92,3
Grah	4.075	3.653	89,6
Grašak	536	567	105,9
Kupus i kelj	2.872	2.767	96,3
Paradajz	2.044	1.963	96,0
Paprika zelena	1.741	1.638	94,1
Krastavac	1.569	1.365	87,0
Djetelina	10.144	9.641	95,0
Lucerka	10.747	9.984	92,9
Kukuruz za krmu	26.205	25.729	98,2
Stočna repa	619	618	99,8
Mješavina mahunarki sa travama	719	565	78,5
TDS	15.576	13.150	84,4

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH (ha)

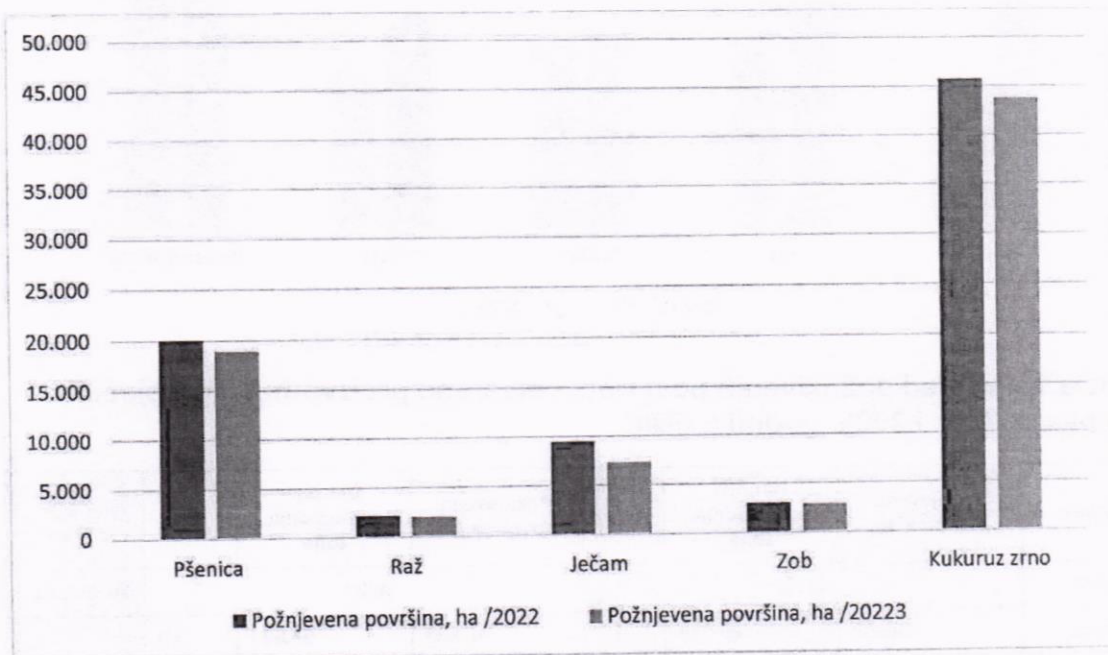
3.6.1.2 Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva

U Federaciji Bosne i Hercegovine ostvareni ukupni prinosi strnih žita u 2023. godini su umanjeni u odnosu na 2022. godinu. Smanjenje ukupno proizvedenih količina strnih žita posljedica je velike količine oborina u fazi oplodnje kao i napada bolesti posebno na pšenici.

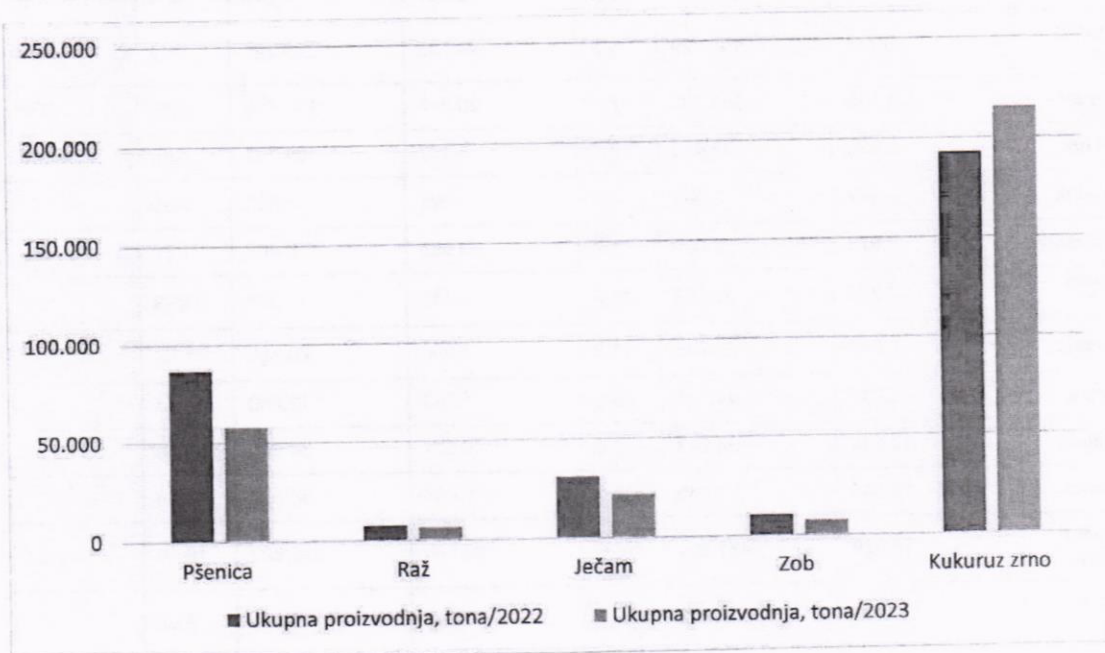
Proizvedeno je 57.583 tona pšenice, što predstavlja smanjenje ukupne proizvodnje za 33,3%, a ostvareni prosječni prinos iznosio je 3 t/ha, što predstavlja smanjenje za 29,3% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječni prinos u 2023. godini je niži kod svih žita, osim kukuruza za zrno gdje je ostvaren značajno viši prinos.

Pregled požnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH

Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH

Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH

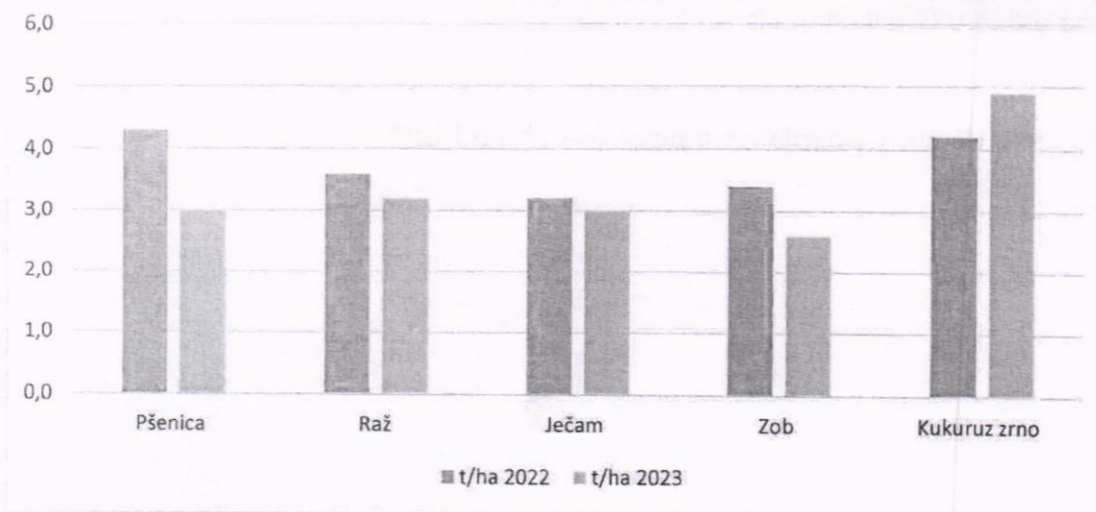

Tabela 2. Pregled požnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2022. i 2023. godini u FBiH

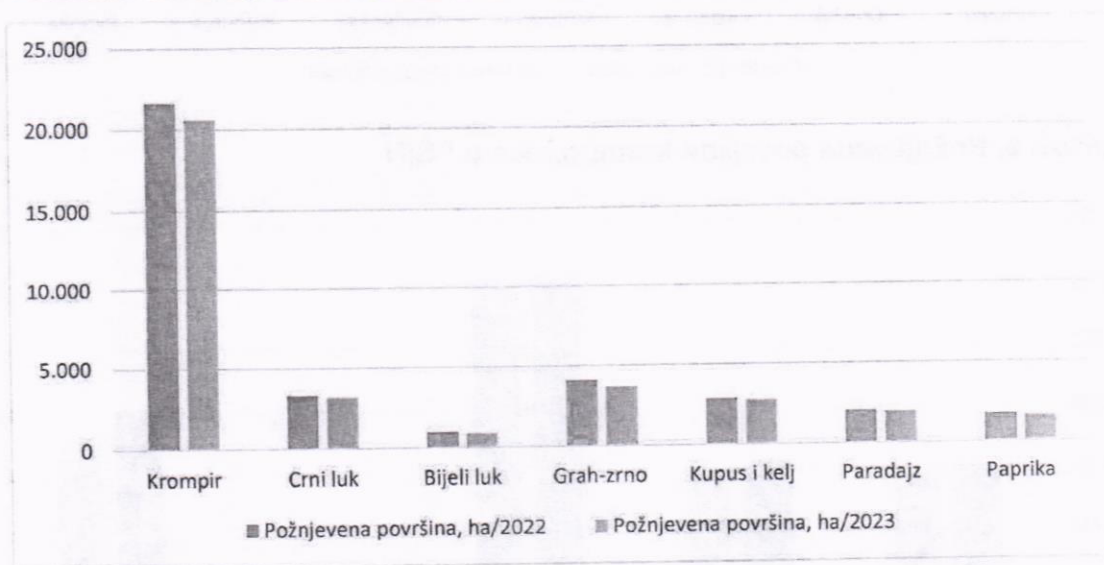
Usjev	2022.			2023.			Indeks-prinos 2023/2022
	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	
Godina	2022.			2023.			2023/2022
Pšenica	19.997	86.348	4,3	18.933	57.583	3,0	70,7
Raž	2.134	7.687	3,6	2.038	6.502	3,2	88,6
Ječam	9.499	30.837	3,2	7.298	21.758	3,0	93,2
Zob	3.010	10.384	3,4	2.881	7.619	2,6	77,8
Kukuruz zrno	45.715	192.529	4,2	43.758	215.227	4,9	117,1
Krompir	21.619	188.309	8,7	20.617	160.458	7,78	89,5
Crni luk	3.290	25.413	7,7	3.180	24.221	7,62	98,9
Bijeli luk	977	3.900	4,0	901	3.453	3,83	95,8
Grah-zrno	4.073	5.059	1,2	3.654	6.464	1,77	147,4
Kupus i kelj	2.870	32.199	11,2	2.747	31.569	11,49	102,6
Paradajz	2.043	22.988	11,3	1.960	23.163	11,82	104,6
Paprika	1.737	14.781	8,5	1.638	13.840	8,45	99,4
Djetelina	10.144	34.343	3,4	9.631	34.600	3,59	105,7
Lucerka	10.545	37.685	3,6	9.984	38.554	3,86	107,3
Kukuruz za krmu	25.929	431.504	16,6	25.690	495.599	19,29	116,2
Stočna repa	619	6.392	10,3	608	5.820	9,57	92,9
DTS	15.381	48.291	3,1	13.122	39.185	2,99	96,3

Izvor: Federalni zavod za statistiku

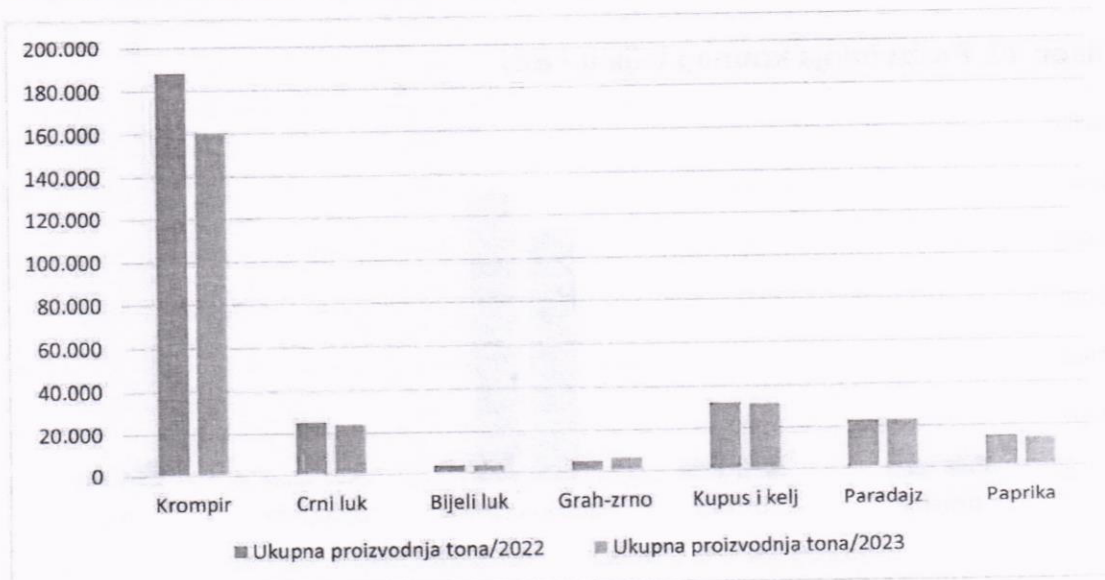
Iz prikazanih podataka može se vidjeti da kod povrtnih kultura prosječni prinosi graha, paradajza i kupusa su značajno povećani u 2023. u odnosu na 2022. godinu.

Što se tiče krmnog bilja prosječni prinosi su umanjeni kod stočne repe i DTS, dok je kod ostalih krmnih kultura prosječan prinos značajno povećan kukuruz za 16,2%, djetelina za 5,7% i lucerka za 7,3%. Pregled podataka o požnjevenim površinama, ostvarenim ukupnim prinosima i proizvodnji po jedinici mjere kod povrća, dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 6, 7 i 8, a pregled stanja kod proizvodnje krmnog bilja dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 9, 10 i 11.

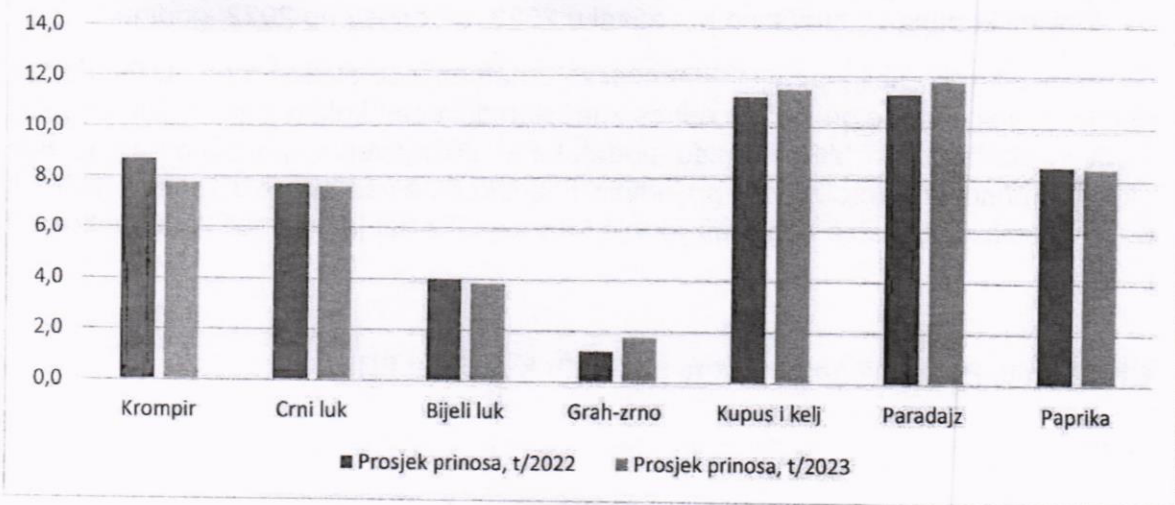
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH

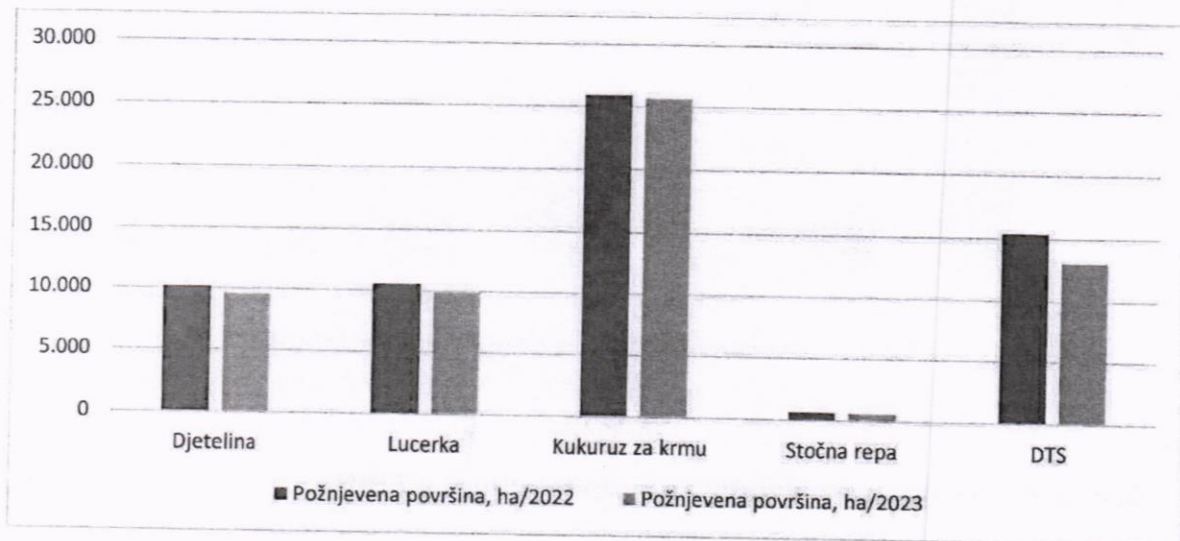
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH

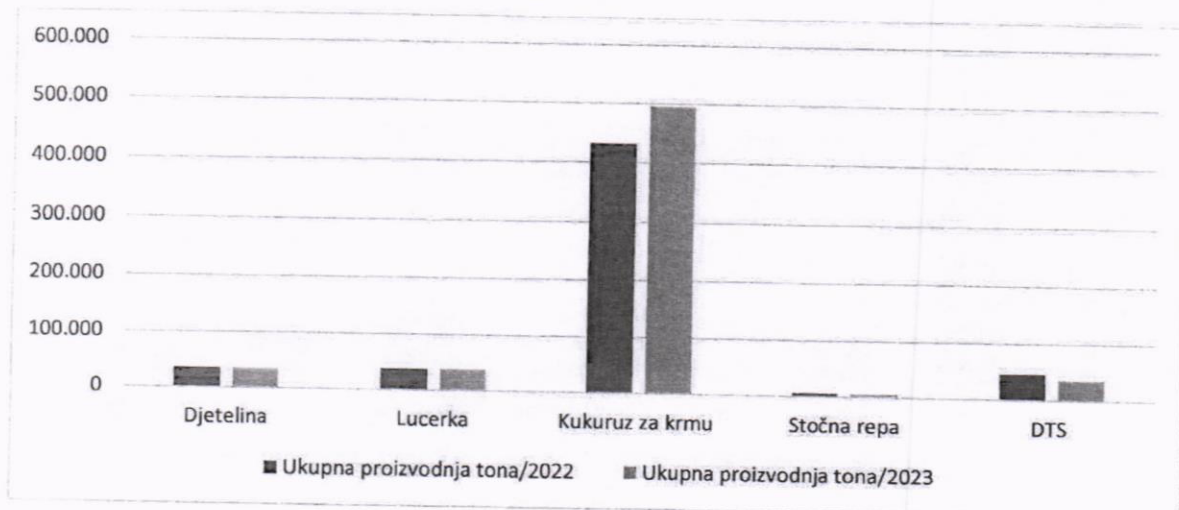
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH

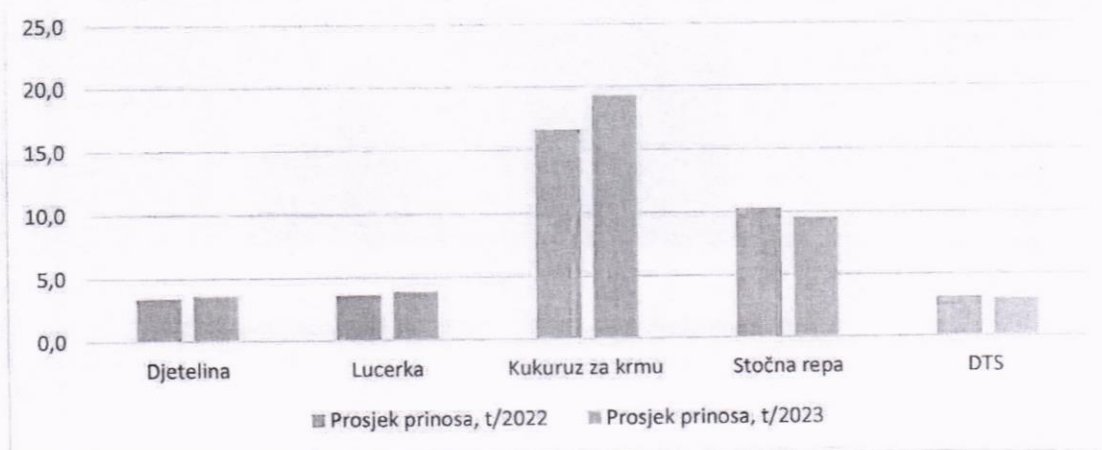
Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH

Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH

Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH

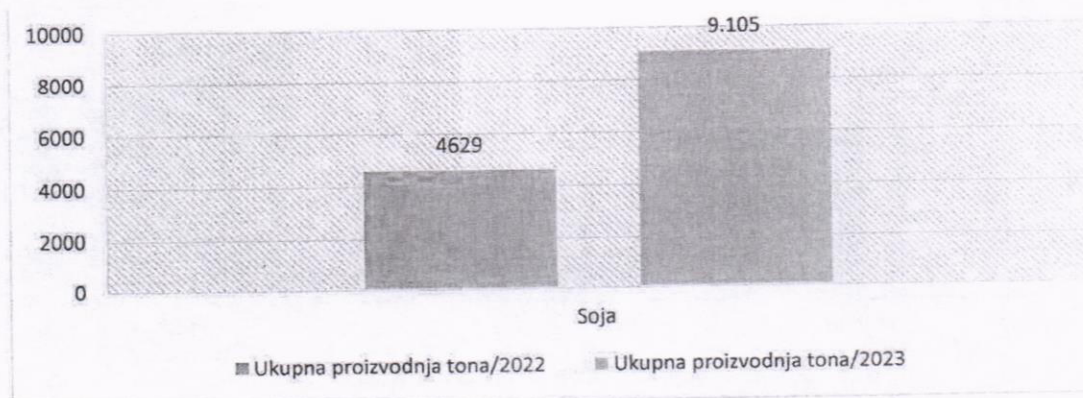
Pregled podataka o požnjevenim površinama za industrijsko bilje, te ostvarenih ukupnih i prosječnih prinosa, dat je u Tabeli 3. pregled ostvarene proizvodnje dat je u Grafikonima 12. i 13. Na osnovu podataka iz Tabele 3. može se konstatovati da je u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2023. godini došlo do značajnog povećanja prosječnih prinosa soje u odnosu na 2022. godinu za 81,6%. Ukupna proizvodnja soje je povećana zbog redovne plodosmjene i povoljnih klimatskih uslova. Kod proizvodnje duhana je došlo do smanjenja površina pod duhanom kao i ukupne proizvodnje.

Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2022. i 2023. godini

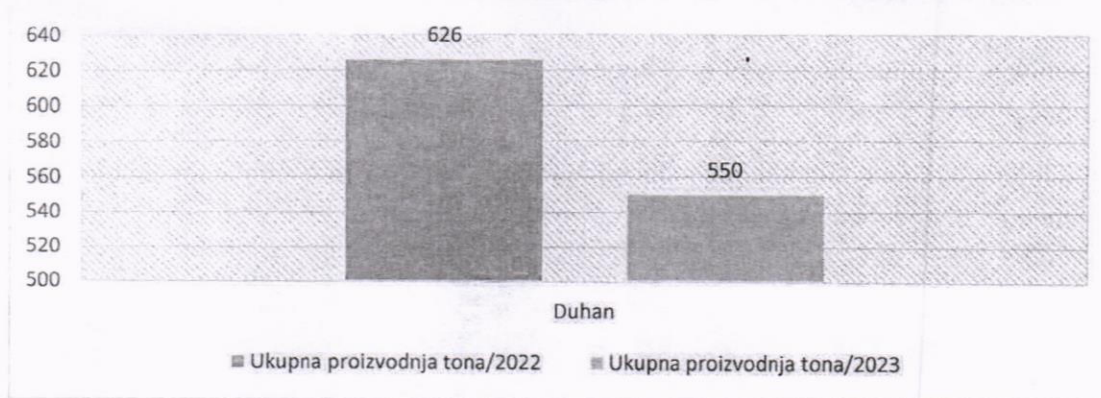
Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	2022.		2023.		Prinos Indeks
				Površina (ha)	Ukupna proizvodnja (t)	Površina (ha)	Ukupna proizvodnja (t)	
Soja	3.489	4.629	1,3	3.857	9.105	2,36	181,6	
Duhan	284	626	2,2	242	550	2,27	103,2	

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja

Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja

3.6.1.3 Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja

Uslijed kontinuiranog poremećaja na svjetskom tržištu, došlo je do stagnacije u proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja.

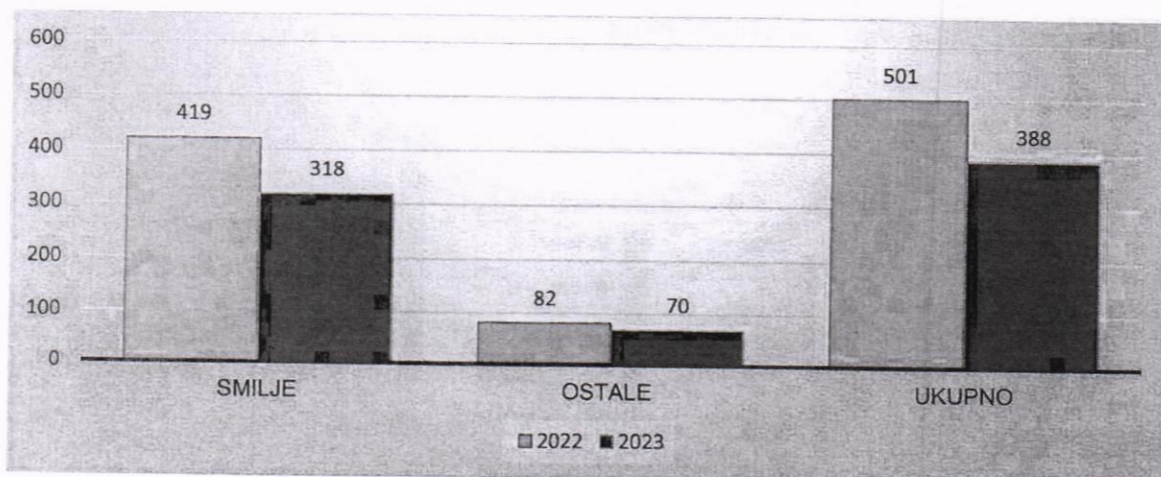
U Tabeli 4. kao i u Grafikonu 14., predstavljeni su podaci zasijanih površina ljekovitim i aromatičnim biljem u 2022. i 2023. godini, iz kojih se može zaključiti da su u 2023. godini zasijane značajno manje površine u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha

	Zasijana površina (ha)	
	2022	2023
Smilje	419	318
Ostale	82	70
Ukupno	501	389

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha

3.6.1.4 Voćarska i vinogradarska proizvodnja

Ukupna proizvodnja i ostvareni prinosi voćnih vrsta u 2023. godini, u odnosu na prethodnu godinu, smanjeni su kod svih vrsta voća, osim badema. Bilježimo smanjenje prinosa kod šljive za 23 %, kruške za 25,6%, jabuke 26,3% i trešnje za 37,8%.

Ovakvom stanju u oblasti voćarstva značajno su doprinijeli nepovoljni klimatski uslovi u fenofazama razvoja u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu, kao i pojava mraza u cvatnji.

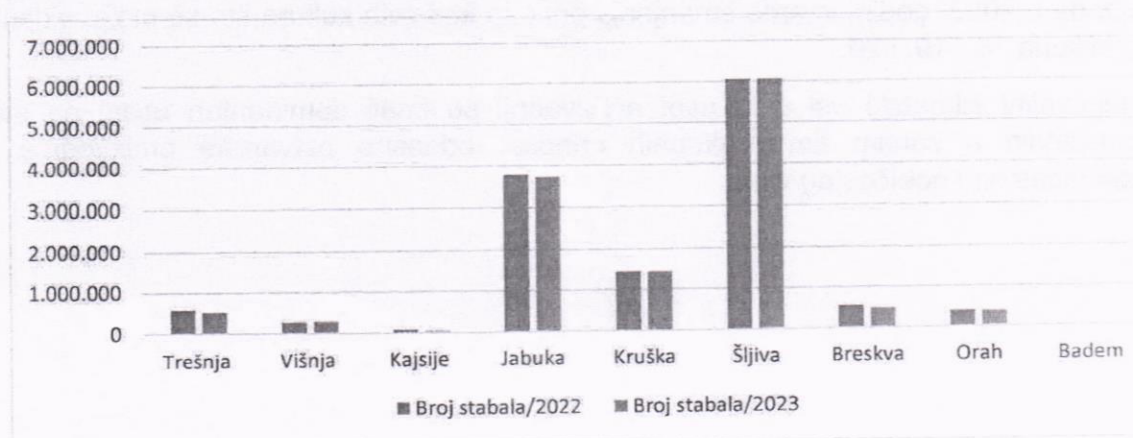
Podaci o broju rodnih stabala, ostvarene proizvodnje i postignutih prinosa najvažnijih voćnih kultura u Federaciji BiH dat je u Tabeli 5., a pregled broja stabala sposobnih za rod, ostvarene proizvodnje voća i ostvarenih prosječnih prinosa dat je u grafikonima 15., 16. i 17.

Tabela 5. Pregled proizvodnje voća u 2022. i 2023. godini

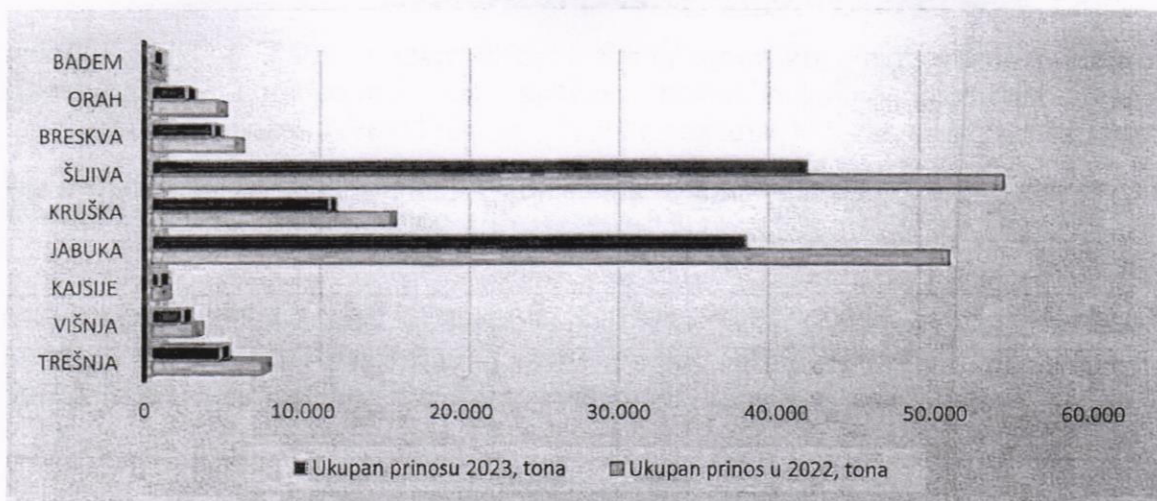
	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa 2023/22
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
		2022			2023		
Trešnja	583.949	7.087	12,1	523.360	4.409	8,4	62,2
Višnja	274.522	2.630	9,6	275.564	1.969	7,1	74,9
Kajsije	72.555	546	7,5	58.563	500	8,5	91,6
Jabuka	3.786.234	51.163	13,5	3.729.582	38.210	10,2	74,7
Kruška	1.411.967	15.295	10,8	1.415.811	11.376	8,0	74,4
Šljiva	6.057.818	54.686	9,0	6.065.891	42.120	6,9	77,0
Breskva	550.934	5.338	9,7	491.636	3.923	8,0	73,5
Orah	420.931	4.207	10,0	413.236	2.250	5,4	53,5
Badem	11.820	79	6,7	12.600	102	8,1	128,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku

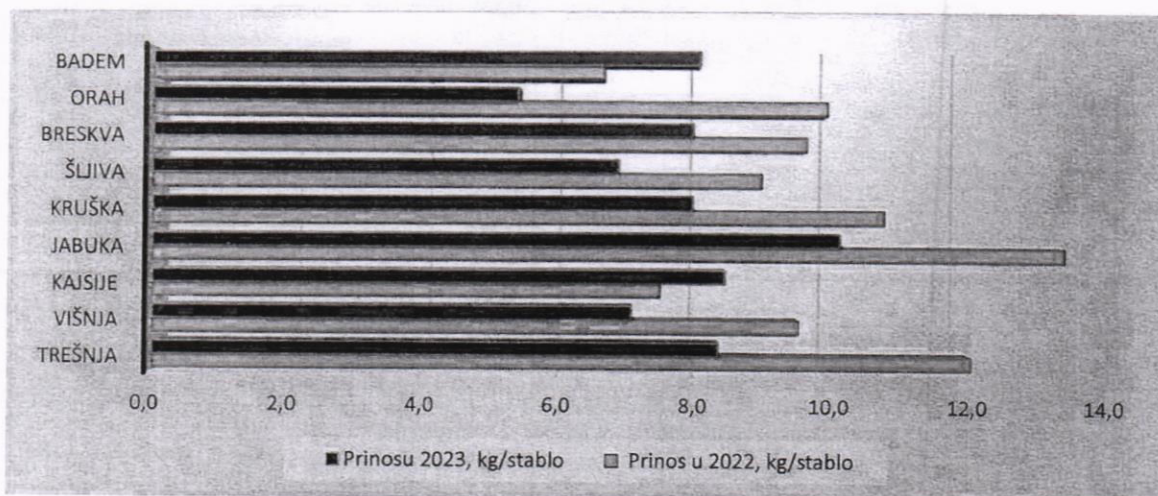
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2022. i 2023. godini, FBiH

Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2022. i 2023. godini tona

Grafikon 17. Prinos voća u 2022. i 2023. god, kg/stablo

3.6.1.5 Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća

U Tabeli 6. sadržani su podaci o proizvodnji jagodičastog i bobičastog voća, iz kojih se vidi da u 2023. godini imamo smanjenje prinosa kod svih kultura što se može vidjeti i iz grafikona 18., 19. i 20.

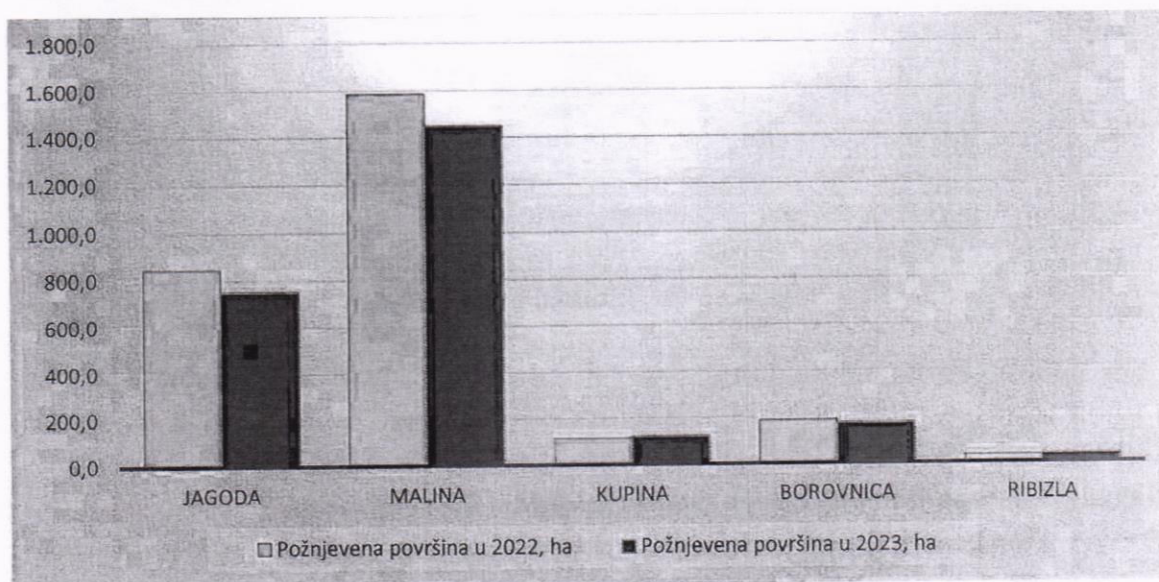
Nepovoljni klimatski uslovi u ovoj proizvodnji su imali dominantan uticaj na stanje prosječnih a samim tim i ukupnih prinosa, odnosno ostvarene proizvodnje kod jagodičastog i bobičastog voća.

Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2022. i 2023. godini.

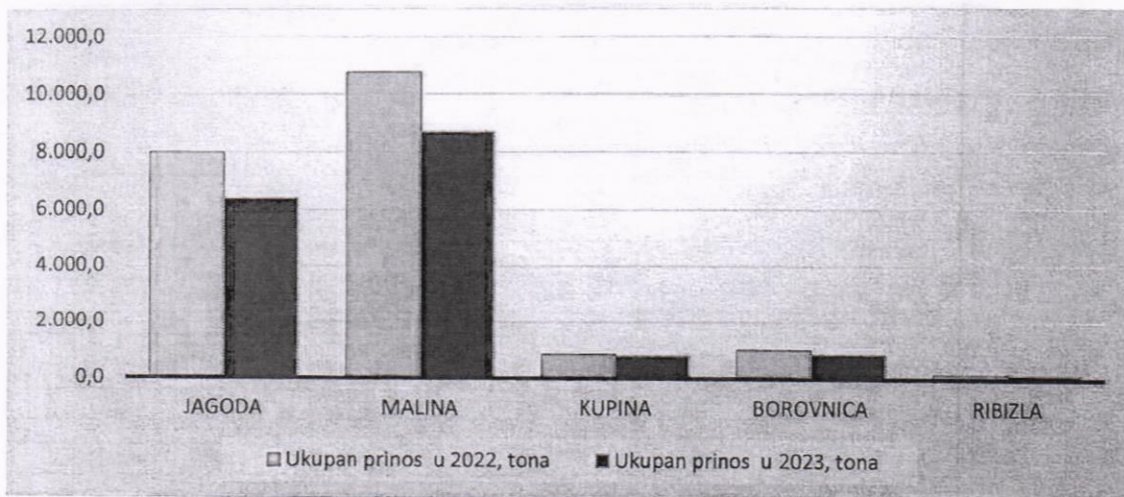
	Požnjevena površina, ha	Prinos		Požnjevena površina, ha	Prinos		Indeks prinosa
		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha	
	2022			2023			2023/22
Jagoda	844,6	7.983,4	9,5	750,4	6.380,3	8,5	89,5
Malina	1.584,8	10.748,6	6,8	1.447,5	8.689,5	6,0	88,3
Kupina	113,0	842,1	7,5	121,8	784,1	6,4	85,8
Borovnica	184,7	1.016,2	5,5	172,0	855,8	5,0	90,5
Ribizla	29,2	168,7	5,8	35,2	170,1	4,8	83,3

Izvor: Federalni zavod za statistiku

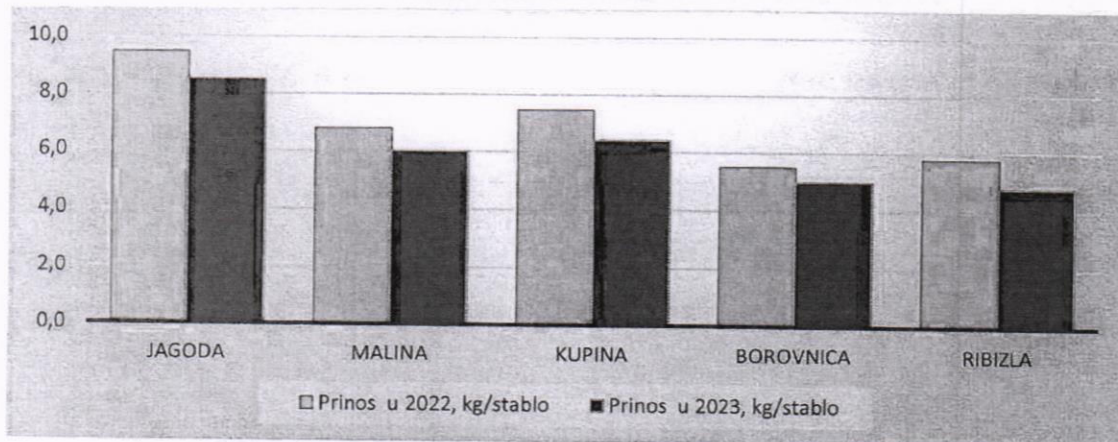
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2022. i 2023. godini (ha)

Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2022. i 2023. godini (tona)

Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2022. i 2023. godini (kg/stablo)

3.6.1.6 Vinogradarstvo

Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2022. i 2023. godini

Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Indeks prinosa
	Ukupan prinos, tona	kg/čokotu		Ukupan prinos, tona	kg/čokot	
	2022		2023		2023/2022	
14.438.992	47.365,0	3,3	14.405.497	24.873,5	1,7	51,5

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Na osnovu analize podataka o proizvodnji grožđa u 2022. i 2023. godini, koji su sadržani u Tabeli 7, može se zaključiti da je u 2023. godini neznatno smanjen broj čokota sposobnih za rod za 0,3%, i smanjena je ukupna ostvarena proizvodnja grožđa za 47,48% u odnosu na 2022. godinu. Ovakvo stanje u vinogradarskoj proizvodnji je rezultat jako nepovoljnih klimatskih uslova za uzgoj grožđa u 2023. godini.

3.6.1.7 Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina

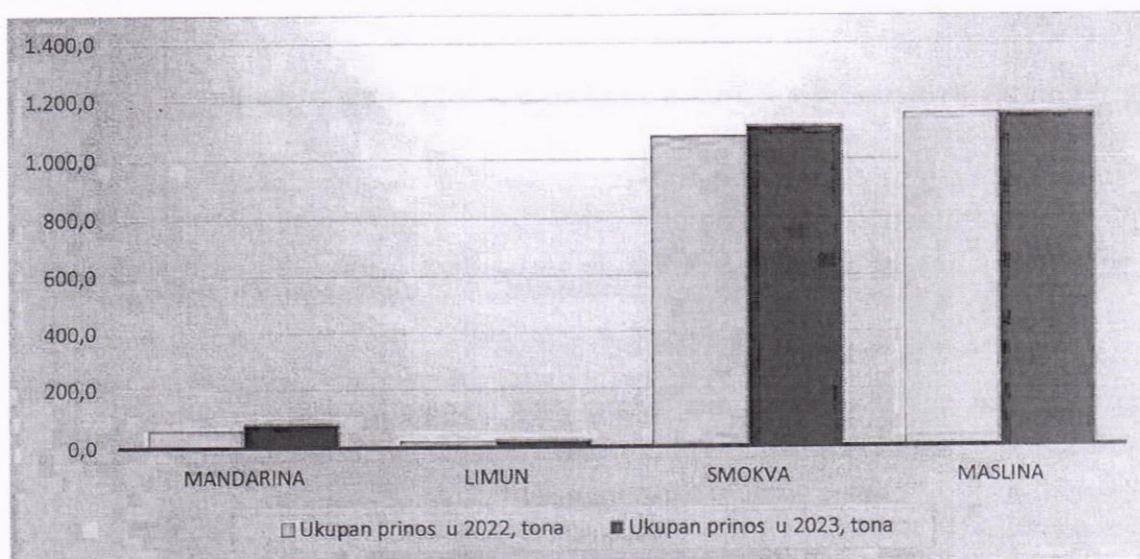
Stanje u oblasti proizvodnje južnog voća i maslina u Federaciji Bosne i Hercegovine, prikazano je u Tabeli 8. i Grafikonu 21.

Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2022. i 2023. godini

	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2022			2023			2023/22
Mandarina	3.500	56,3	16,1	4.000	82,3	20,6	146,2
Limun	1.150	20,9	18,2	1.350	23,3	17,3	111,5
Smokva	73.850	1.076,5	14,6	75.500	1.111,2	14,7	103,2
Maslina	95.731	1.154,0	12,1	114.009	1.152,3	10,1	99,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2022. i 2023. godini (tona)

3.6.2 Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH

Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH bilježi pad u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja sjemena strnog žita je smanjena za 789,8 tona u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja sadnica drvenastog voća bilježi rast proizvodnje za 76.956 komada, a proizvodnja sadnica jagodičastog voća je zabilježila smanjenje u odnosu na prethodnu godinu.

Kod proizvodnje presadnica povrća imamo znatno povećanje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu za 534.841 komada. Ova proizvodnja u potpunosti zadovoljava domaće potrebe, a velikim dijelom se i izvozi. U 2023. godini je izvezeno na strano tržište

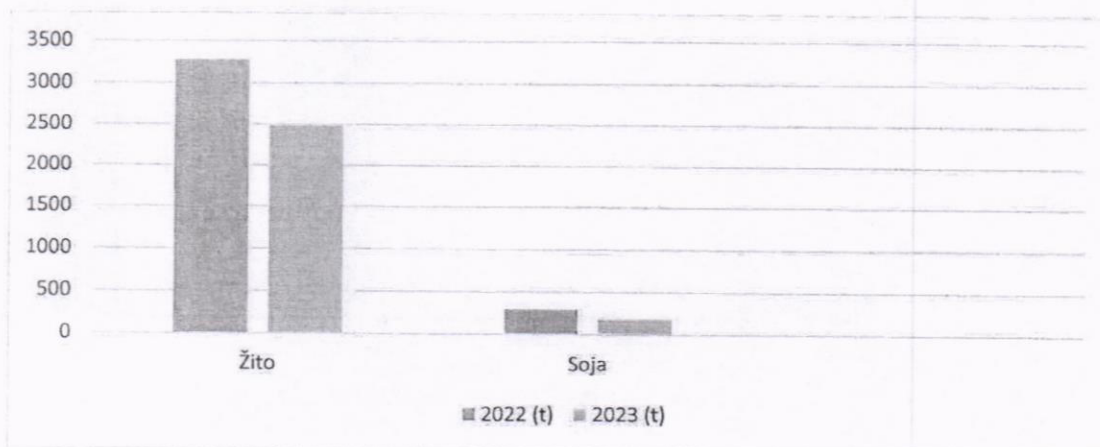
5.336.990 komada presadnica. Također možemo konstatovati da je Federacija BiH prepoznatljiva po kvalitetu presadnica povrća u zemljama EU.

Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2022. i 2023. godina

Vrsta sjemena, sad. materijala i presadnica	2022.		2023.	
	Količina (t)	Površina (ha)	Količina (t)	Površina (ha)
Žito (t)	3.274,5	799,3	2.484,7	747,1
Kukuruz (t)	/	/	/	/
Soja (t)	296,8	178,3	182,4	152,4
Krompir (t)	/	/	/	/
Ukupno	3.571,3	977,6	2.667,2	899,4
Presadnice povrća (kom)	15.815.409	/	16.350.250	/
Drvenasto voće (kom)	257.323	/	334.279	/
Jagodasto voće (kom)	2.540.870	/	2.237.870	/
Vinova loza (kom)	341.675	/	154.803	/

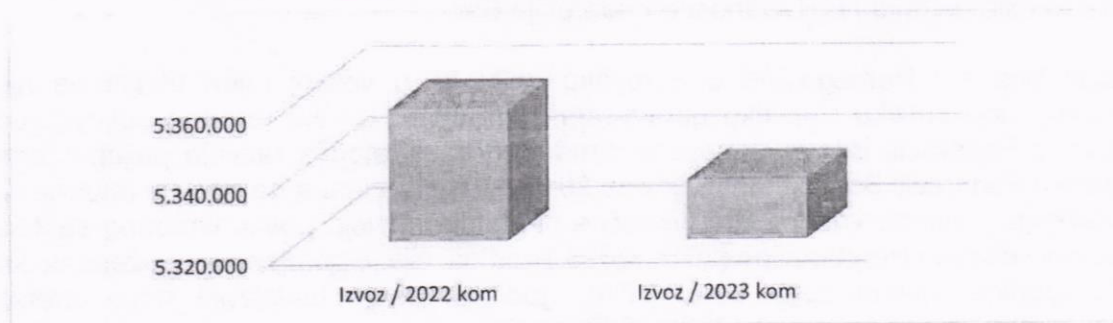
Izvor: Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo, Federalni agromediterranski zavod Mostar

Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita i soje u 2022. i 2023. godini

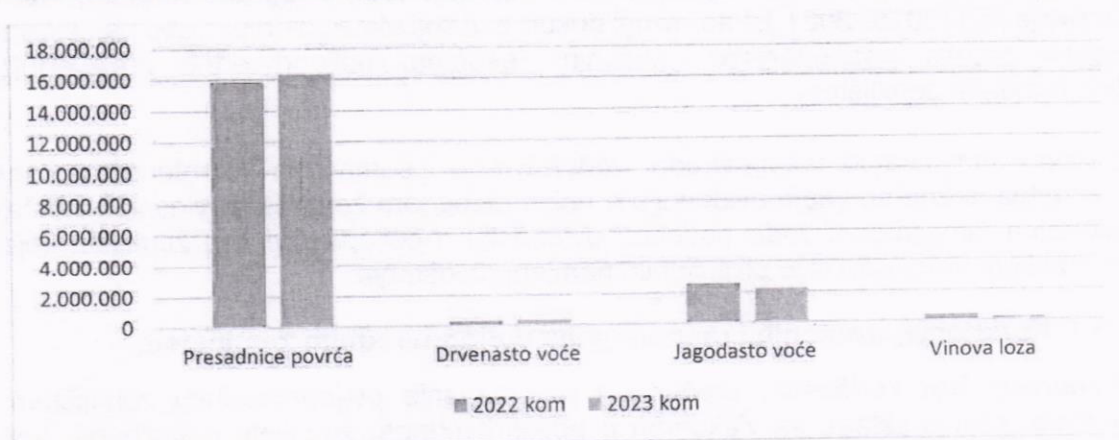

Proizvodnjom domaćeg deklarisanog sjemena smanjuje se potreba za uvoz istog, a s druge strane omogućava domaćim proizvođačima žitarica da dođu do kvalitetnijeg i jeftinijeg sjemenskog materijala. U 2023. godini došlo je do smanjenja proizvodnje sjemena žita u odnosu na prethodni period zbog problema sa zakupom državnog poljoprivrednog zemljišta.

Grafikon 23. Proizvodnja presadnica povrća za izvoz u 2022. i 2023. godini

Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2022-2023. godini

Iz Grafikona 24. i Tabele 9. vidljivo je da je u 2023. godini proizvodnja presadnica jagodičastog voća u padu, a proizvodnja presadnica povrća značajno povećana u odnosu na prethodnu godinu, kao i proizvodnja drvenastog sadnog materijala koja bilježi rast.

3.6.3 Mjere zemljišne politike

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo, obnovljivi prirodni resurs i dobro od općeg nacionalnog interesa, koje ima brojne funkcije: funkciju vezanu za proizvodnju hrane, vlakana, sirovina, ekološku funkciju, funkciju gradnje itd. Sve veći izazovi sa kojima se čovječanstvo suočava kao što su: klimatske promjene, porast populacije ljudi na Zemlji i procesi vezani za degradacije zemljišta, već dovode do veće potrebe i potražnje ljudi za hranom. S obzirom da je zemljište ograničavajući resurs, rješenja za nadolazeće izazove morat će se tražiti u održivom upravljanju zemljišta i povećanju njegove produktivnosti.

Zemljište ima ogromni značaj i neprocjenjivu vrijednost za život na planeti Zemlji. Međutim, zemljište je u zadnjih nekoliko desetljeća izloženo brojnim pritiscima i procesima degradacije koji su u značajnoj mjeri narušili gore navedene funkcije zemljišta i time ozbiljno dovele u opasnost funkcionisanje i održivosti ekosistema u cjelini.

Globalni trendovi u ovoj oblasti idu u smjeru povećanja cijene hrane i poljoprivrednog zemljišta tako da se radi o dobru koje postaje jedan od ključnih osnova održivog razvoja svake zemlje pa tako i BiH, odnosno Federacije BiH.

Ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju će u velikoj mjeri uticati na njenu poljoprivrednu politiku i politiku upravljanja zemljištem. U cilju reforme poljoprivredne politike u Federaciji BiH je donesena Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine 2015 - 2019 godina, a na osnovu Informacije o produženju primjene važeće Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine (2015.-2019.) godina, čija je primjena produžena do kraja 2023. godine, nakon čega se u 2024. godini očekuje usvajanje nove strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja 2021-2027. godina.

Od ostalih dokumenata u upravljanju poljoprivrednim zemljištem koriste se: Strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, Osnove uređenja zemljišta-program navodnjavanja i program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH, Projekat višenamjenskog vrednovanja zemljišta u Federaciji BiH, Program ruralnog razvoja Federacije BiH (2018.-2021.), kao i drugi dokumenti koji ukazuju na potrebu posvećivanja posebne pažnje gospodarenju osnovnim resursom poljoprivredne proizvodnje - poljoprivrednim zemljištem.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna resorna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države. Kantonalna ministarstva vode posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

3.6.3.1 Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

U Federaciji BiH korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem je obavezno vršiti u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/09).

Na osnovu zakonskih odredbi o poljoprivrednom zemljištu i dostavljenih podataka za 2022. i 2023. godinu od strane kantonalnih ministarstava i općina/gradova zaduženih za implementaciju predmetnog Zakona, u dole navedenim tabelama dat je pregled korištenja, uređenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem

3.6.3.1.1 Korištenje poljoprivrednog zemljišta

Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2022. i 2023. godini

Kanton	2022.			2023.		
	Br. Investitora	Ukupna površina (m2)	Uplaćena sredstva (KM)	Br. Investitora	Ukupna površina (m2)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	341	107,457.47	751,372.88	270	303,365.00	524,721.40
PK	39	40,585.26	125,072.81	66	45,524.00	130,241.61
TK	91	193,218.00	733,043.37	101	356,270.00	1,338,337.39

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

ZDK	603	1,332,163.00	2,142,766.99	547	1,702,566.00	3,755,027.12
BPK	7	7,134.00	11,752.00	6	5,879.00	4,246.00
SBK	356	139,236.76	178,101.14	441	313,520.80	407,954.26
HNK	61	811,616.43	726,181.89	91	3,049,887.97	692,618.33
ZHK	0	0.00	0.00	2	52,336.00	28,874.50
KS	5	3,063.00	12,514.71	13	70,103.00	35,584.43
K 10	3	776.00	288.45	18	226,112.,00	45,643.00
UKUPNO	1505	2,635,029.92	4,680,541.83	1555	6,125,563.77	6,963,248.04

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2022. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1505. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 2,635,029.92 m². Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 4,680,541.83 KM.

U 2023. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1555. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 6,125,563.77 m². Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 6,963,248.04 KM.

3.6.3.1.2 Uređenje poljoprivrednog zemljišta

Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2022. i 2023. godini

Kanton	2022.		2023.	
	Broj projekata	Uređena površina (ha)	Broj projekata	Uređena površina (ha)
USK	0	0,00	0	0,00
PK	0	0,00	0	0,00
TK	0	0,00	0	0,00
ZDK	0	0,00	0	0,00
BPK	0	0,00	0	0,00
SBK	0	0,00	0	0,00
HNK	0	0,00	0	0,00
ZHK	0	0,00	0	0,00
KS	0	0,00	0	0,00
K 10	0	0,00	0	0,00
UKUPNO	0	0,00	0	0,00

Izvor podataka: dostavljeni Projekti od strane investitora

Iz tabele je vidljivo da niti jedan kanton nije dostavio nijedan projekat uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta koji se sufinansiraju iz namjenskih sredstava prikupljenih od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta, zakupa i koncesije ovom Ministarstvu na mišljenje za period 2022. i 2023. godina, iako je to propisano Zakonom o poljoprivrednom zemljištu FBiH na osnovu kojeg su kantoni u 2023. godini naplatili naknadu za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u iznosu od 6.963.248,04 KM.

3.6.3.1.3 Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2022. i 2023. godini

Kanton	2022.			2023.		
	Broj zakupoprimalaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)	Broj zakupoprimalaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	0	0.00	0.00	0	0.00	0.00
PK	0	0.00	0.00	0	0.00	0.00
TK	220	1,717.19	289,766.69	184	637.67	107,891.49
ZDK	1	1.12	134.80	1	26.56	10,052.00
BPK	0	0.00	0.00	1	2.62	1,414.26
SBK	15	103.30	14,448.00	0	0.00	0.00
HNK	8	52.37	3,847.00	12	324.78	40,686.89
ZHK	0	0.00	0.00	0	0.00	0.00
KS	0	0.00	0.00	0	0.00	0.00
K 10	91	3,868.00	522,872.09	10	1,139.36	78,127.17
UKUPNO	335	5,741.98	831,068.58	208	2,131.00	238,171.81

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2022. godini podatke su dostavili pet kantona i to Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Srednjobosanski, K10 i Hercegovačko-neretvanski kanton. Ukupan broj zakupoprimalaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2022. godini je 335. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2022. godini iznosi 5,741.98 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 831,068.58 KM.

U 2023. godini podatke je dostavilo pet kantona i to: K10, Bosansko-podrinjski, Zeničko-dobojski, Hercegovačko-neretvanski i Tuzlanski kanton. Ukupan broj zakupoprimalaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2023. godini je 208. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2023. godini iznosi 2,131.00 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 238,171.81 KM.

Napomena: Evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u skladu sa odredbama predmetnog Zakona i Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencija o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 72/09) za 2022. godinu dostavili su: Unsko-sanski, Tuzlanski, Hercegovačko-neretvanski kanton i Kanton Sarajevo, Jajce, Kalesija, Čelić, Banovići, Gradačac, Kladanj, Teočak i Sapna, Prozor-Rama, Jablanica, Neum, Čitluk, Ravno, Stolac, Konjic i Čapljina, a za 2023. godinu od deset resornih kantonalnih ministarstava podatke su dostavili Tuzlanski, Sarajevski i Hercegovačko-neretvanski kanton, a od općina: Kalesija, Gradačac, Kladanj, Čelić, Teočak i Sapna.

3.6.3.1.4 Ostale aktivnosti

1. Aktivnosti na zaštiti državnog poljoprivrednog zemljišta od strane svih nivoa vlasti koji trebaju zaštititi poljoprivredno zemljište kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa čiji značaj je ogroman, ali mu se u proteklom periodu nije pridavao značaj koji ono zaslužuje. Ovo Ministarstvo već duži vremenski period poduzima sve zakonom dopuštene radnje da se poljoprivredno zemljište zaštiti, a posebno poljoprivredno zemljište u vlasništvu države. S tim u vezi obaviještena su

Pravobranilaštva svih nivoa vlasti kao i inspekcija, te su iste upoznate sa uočenim nepravilnostima po pitanju raspolaganja ovim zemljištem. Vlada Federacije BiH je donijela Zaključak V broj 1643/2023 od 15.11.2023. godine u kojem je definisano da se prilikom izdavanja poljoprivredne saglasnosti o promjeni namjene poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu, potrebno pridržavati odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/09) i usaglašenosti prostorno-planske dokumentacije koja je utvrđena na osnovu karti upotrebne vrijednosti zemljišta. Također promjena namjene poljoprivrednog i šumskog zemljišta u vlasništvu države Bosne i Hercegovine, koje se u skladu sa odredbama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnim imovinom BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07, 58/08 i 22/22) smatra imovinom Bosne i Hercegovine, neće se vršiti do donošenja zakona o državnoj imovini;

2. Aktivnosti oko izrade prostornih planova kantona na području Federacije Bosne i Hercegovine, kao i aktivnosti vezanih za investiranje u obnovljive izvore energije (solarni paneli, vjetrenjače i dr.) trebaju se provoditi u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu;
3. Aktivnosti oko izmjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu, kao i izrada novog Pravilnika o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u zemljištu i metode njihovog ispitivanja (Službene novine Federacije BiH br.96/22);
4. Aktivnosti općina/gradova na području Federacije BiH oko donošenja Programa gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem. Općine/Gradovi koji još uvijek nisu usvojili Program gospodarenja u skladu sa predmetnim Zakonom ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države;
5. Aktivnosti oko nastavka rada na Projektu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH sa predloženim naslovom: Stvaranje podsticajnog okruženja za podršku implementaciji LDN - (Land degradation neutrality), a kroz jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta i uspostavljanje Sistema monitoringa i izvještavanja LDN-a u Bosni i Hercegovini.

3.7 Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2023. godini

Donošenjem Zakona o stočarstvu utvrđeni su okviri za institucijske strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja, mehanizme koordinacije, procesa konsultacija, prava, obaveze i način provođenja mjera na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, kao i regulisanje odnosa u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, utvrđivanje mehanizma za optimalan pristup u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja i vođenje registara uzgoja, kao i registara uzgajivača na prostoru Federacije BiH.

3.7.1 Govedarstvo

U Federaciji Bosne i Hercegovine govedarska proizvodnja je jako zastupljena i značajna i kao takva ima za cilj organizovati takve proizvodne sisteme koji će osigurati dovoljne količine kravljeg mlijeka i goveđeg mesa ne samo za potrebe naše zemlje, nego i osigurati viškove za mogući izvoz. Takva proizvodnja u sistemu održive govedarske proizvodnje

treba pronaći ravnotežu između privrednih interesa, zaštite okoline i udovoljavanju socijalnim zahtjevima. Najvećim dijelom se oslanja na srednja i mala gazdinstva, a manjim dijelom na velike proizvodne jedinice.

Sadašnje stanje govedarske proizvodnje još uvijek nije na potrebnom nivou, a intencija je dostići zadovoljavajuće količine mesa i mlijeka.

Ograničavajući faktori između ostalog su:

- usitnjena imanja,
- mali broj grla na imanjima (3 do 10),
- neadekvatni uslovi držanja stoke,
- nepovoljni krediti za poljoprivredu kao niskoakumulativnu granu privrede,
- nerazvijena savjetodavna služba,
- needuciranost farmera u domenu govedarske proizvodnje, što se očituje u veoma niskom nivou proizvodnje po kravi.

U cilju podizanja konkurentnosti govedarske proizvodnje na ovako otvorenom tržištu i zadovoljavanju potreba za mlijekom i mesom naše zemlje, nužno je u govedarstvu uspostaviti nove proizvodne sisteme koji će se veličinom proizvodne jedinice (farme), nivoom proizvodnje, te primjenom tehnoloških procesa moći nositi sa proizvodnim sistemima zemalja iz okruženja.

Pored navedenog, ima i drugih faktora koji bitno utiču na sadašnje stanje i trendove u govedarskoj proizvodnji, a to su stanje u prerađivačkoj industriji mlijeka, u mesoprerađivačkoj industriji i njihovoj međusobnoj povezanosti, što se ogleda kroz kvalitet mlijeka i mliječnih proizvoda kao i kvalitet mesa i mesnih proizvoda.

Posebno je naglašen problem cjenovnih odnosa u otkupu sirovina.

Tabela 13. Brojno stanje goveda 2022.- 2023. godina

Godina	Ukupno goveda	Krave i steone junice
2022.	193.902	131.567
2023.	197.169	132.782

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2023. godini došlo je do povećanja brojnog stanja goveda u Federaciji BiH u odnosu na 2022. godinu kao i povećanja broja krava i steonih junica.

Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2022. godini

Kantoni	Goveda (2022.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	13.384	3.050	660	3.357	16,9	11,8	5,9	17,5
PK	990	180	20	750	1,2	0,7	0,2	3,9
TK	26.498	6.934	230	7.629	33,4	26,9	2,0	39,7
ZDK	14.100	10.100	1.200	2.250	17,8	39,2	10,7	11,7
BPK	842	78		5	1,1	0,3	0,0	0,0
SBK	4.116	706	274	485	5,2	2,7	2,4	2,5
HNK	4.795	1.115	1.868	490	6,0	4,3	16,6	2,6
ZHK	2.158	242	618	730	2,7	0,9	5,5	3,8
KS	5.340	1.370	540	1.235	6,7	5,3	4,8	6,4
K10	7.201	1.971	5.814	2.284	9,1	7,7	51,8	11,9
UKUPNO	79.424	25.746	11.224	19.215	100	100	100	100

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Prema podacima nadležnih kantonalnih ministarstava došlo je do smanjenja brojnog stanja goveda, jer je došlo do smanjenja broja muznih grla, junica i tovnih junadi. Došlo je do manjeg povećanja broja grla u sistemu krava tele.

Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2023. godini

Kantoni	Goveda (2023.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	12.743	3.454	655	3.348	16,2	14,1	4,4	17,9
PK	800	160	20	650	1,0	0,7	0,1	3,5
TK	24.687	6.429	330	6.948	31,4	26,2	2,2	37,1
ZDK	14.300	10.000	1.100	2.400	18,2	40,8	7,4	12,8
BPK	736	104		6	0,9	0,4	0,0	0,0
SBK	5.396	588	537	542	6,9	2,4	3,6	2,9
HNK	4.550	910	2.100	505	5,8	0,4	14,1	2,7
ZHK	2.140	220	650	800	2,7	0,9	4,4	4,3
KS	5.306	1.248	573	1.235	6,8	5,1	3,9	6,6
K10	7.902	2.241	5.897	2.289	10,1	9,1	59,8	12,2
UKUPNO	78.560	25.354	11.862	18.723	100	100	100	100

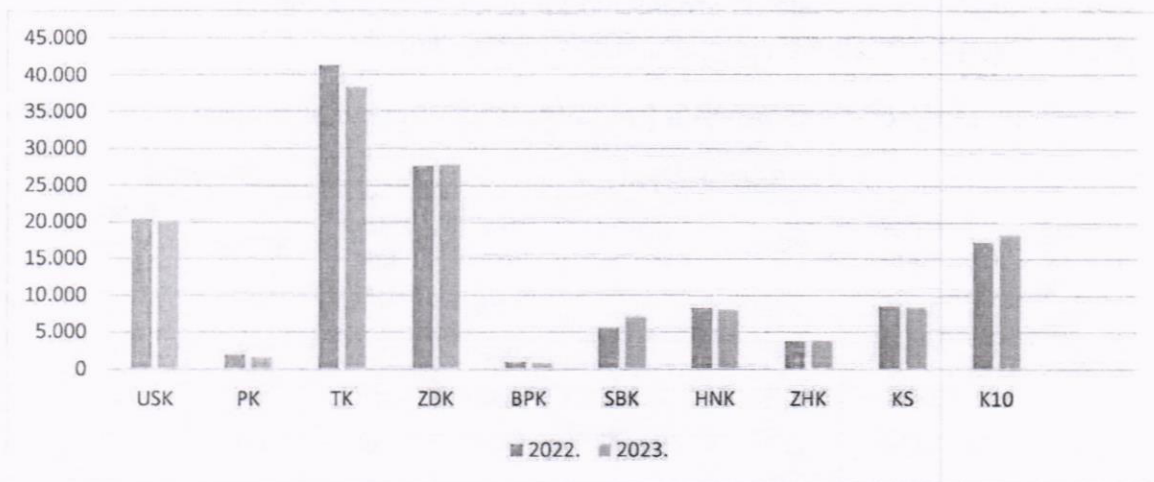
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2022.-2023.

Kantoni	2022.	2023.
USK	20.451	20.200
PK	1.940	1.630
TK	41.291	38.394
ZDK	27.650	27.800
BPK	925	846
SBK	5.581	7.063
HNK	8.268	8.065
ZHK	3.748	3.810
KS	8.485	8.362
K10	17.270	18.329
UKUPNO	135.609	134.499

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2022.-2023.

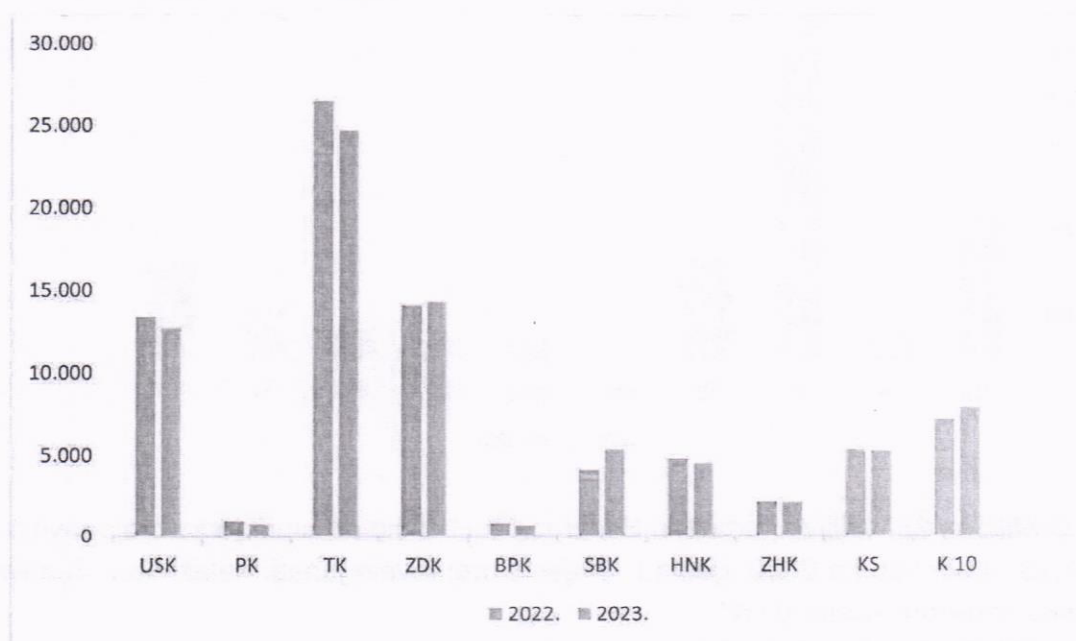
Zbog sve zahtjevnijeg tržišta za proizvodnju kvalitetnog mlijeka koja podrazumijeva primjenu standarda o kvaliteti sirovog i svježeg mlijeka, veći broj malih poljoprivrednih proizvođača koji ne mogu zadovoljiti propisane standarde (uslovi držanja, higijenski paket i sl.) ne isporučuju mlijeko za tržište zbog čega se prestaju baviti ovom proizvodnjom čime se smanjuje broj muznih grla. S druge strane velike farme, su uglavnom osavremenile svoje proizvodne kapacitete, tehnologiju proizvodnje, primjenjuju zootehničke mjere, te imaju visok stepen iskorištenosti genetskog potencijala grla i proizvodnost po grlu, dostižući proizvodnju po grlu na nivou evropskih farmi.

Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2022.- 2023. godina

Kanton	2022.				2023.			
	Muzna grla		Proizvodnja mlijeka		Muzna grla		Proizvodnja mlijeka	
	Broj krava	%	Litara	%	Broj krava	%	Litara	%
USK	13.384	16,9	44.096.837	20,5	12.743	16,2	42.277.664	19,8
PK	990	1,2	4.000.000	1,9	800	1,0	3.200.000	1,5
TK	26.498	33,4	66.762.212	31,0	24.687	31,4	67.035.005	31,4
ZDK	14.100	17,8	25.000.000	11,6	14.300	18,2	25.000.000	11,7
BPK	842	1,1	1.995.600	0,9	736	0,9	1.736.800	0,8
SBK	4.116	5,2	16.178.867	7,5	5.396	6,9	17.399.421	8,1
HNK	4.795	6,0	15.519.400	7,2	4.550	5,8	15.510.000	7,3
ZHK	2.158	2,7	5.560.000	2,6	2.140	2,7	5.350.000	2,5
KS	5.340	6,7	17.888.096	8,3	5.306	6,8	18.344.068	8,6
K 10	7.201	9,1	18.128.640	8,4	7.902	10,1	17.843.078	8,3
UKUPNO	83.149	100,0	237.468.827	100,0	78.560		213.696.036	

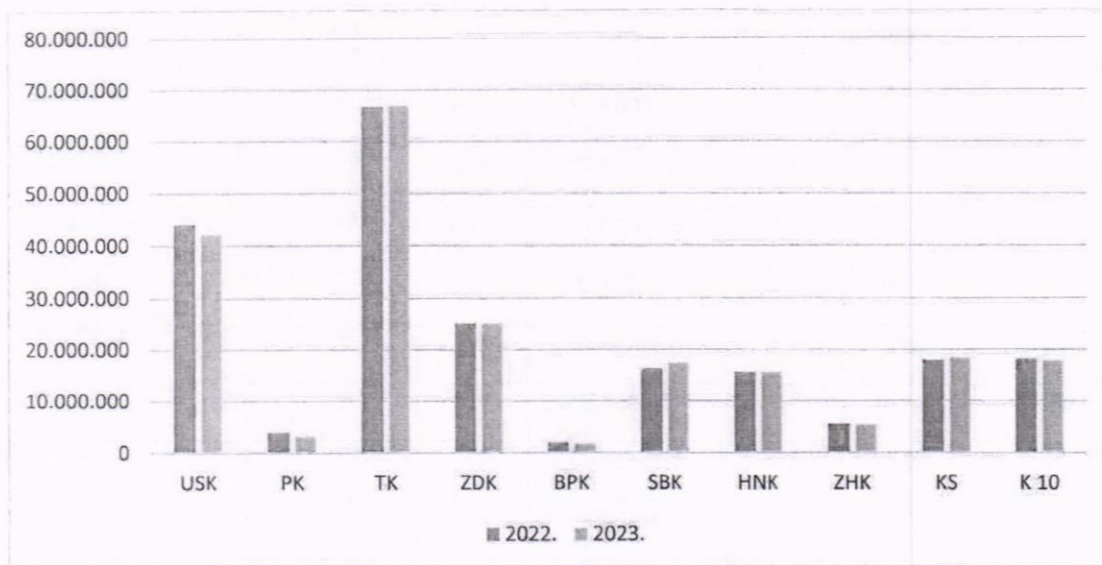
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti izračun

Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH

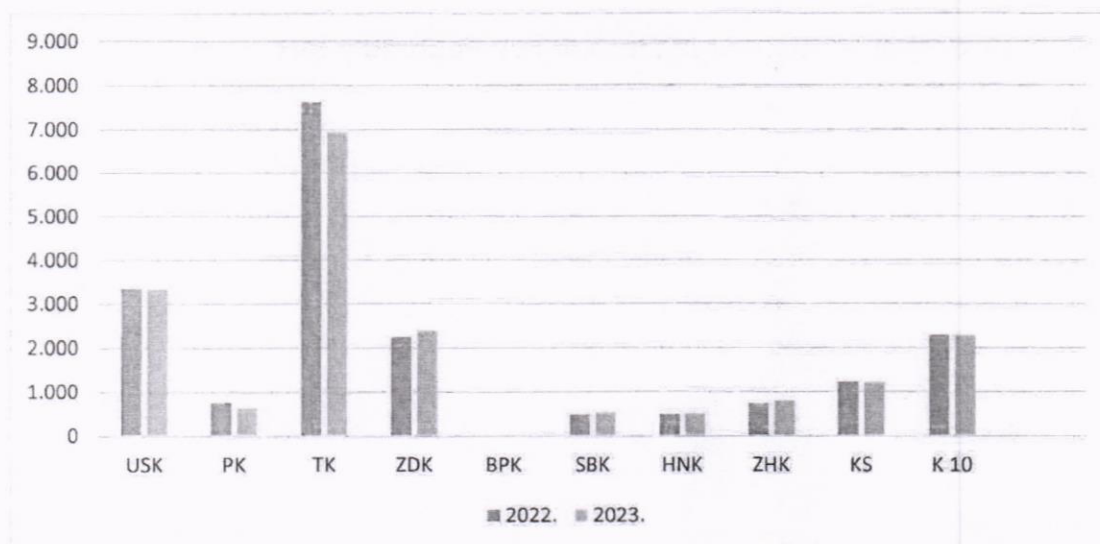
Iz Tabele 17. i Grafikona 26. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja muznih grla. Prema navedenim podacima vidljivo je da se najveći broj muznih grla nalazi u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH

Iz Tabele 17. i Grafikona 27. vidljivo je da je došlo do blagog smanjenja proizvodnje mlijeka u Federaciji BiH u 2023. u odnosu na 2022. godinu. Najveće količine proizvedenog mlijeka su u Tuzlanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH

Iz Grafikona 28. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja tovnih junadi u 2023. u odnosu na 2022. godinu. Najveći broj tovnih junadi nalazi se u Tuzlanskom, Unsko-sanskom kantonu i K10.

3.7.2 Ovčarstvo

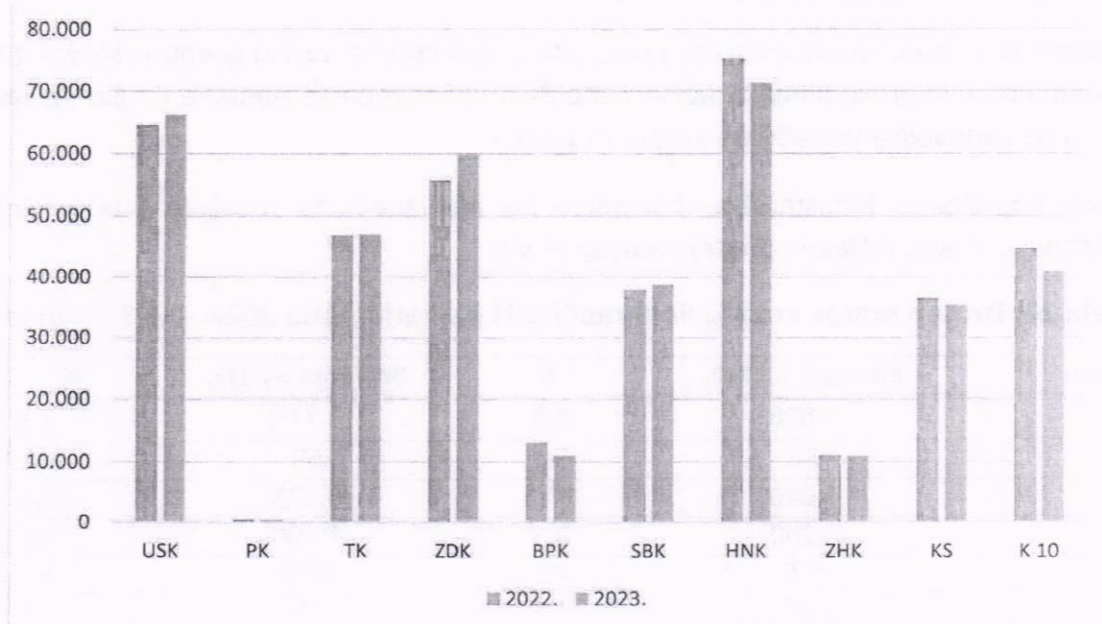
Ovčarstvo je veoma važna grana stočarstva koja je zastupljena najvećim dijelom u ruralnim područjima Federacije BiH, kao takva čini značajan izvor prihoda za stanovništvo, a ogleda se u proizvodnji mlijeka, autohtonih sireva i mesa. Pri tome se vlasnicima stada nude različite mogućnosti usmjeravanja proizvodnje prema većem ili manjem preferiranju mesa ili mlijeka, što, uz genetske usmjerenosti, ovisi o nekoliko važnih ekonomskih i socioloških faktora. Značajno je napomenuti da se sve veći broj proizvođača mlijeka odlučuje za proizvodnju domaćih autohtonih sireva, što u konačnici stvara veću dodatnu vrijednost i povećava dobit ove vrste proizvodnje.

Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2022.-2023. godina)

Kanton	Broj ovaca u 2022.g.	%	Broj ovaca u 2023.g.	%
USK	64.542	16,7	66.320	17,3
PK	450	0,1	420	0,1
TK	46.845	12,1	47.002	12,3
ZDK	55.650	14,4	60.000	15,7
BPK	13.100	3,4	11.040	2,9
SBK	37.944	9,8	38.813	10,1
HNK	75.170	19,5	71.350	18,7
ZHK	11.100	2,9	11.000	2,9
KS	36.536	9,5	35.464	9,3
K10	44.651	11,6	41.032	10,7
UKUPNO	385.988	100	382.441	100

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH došlo je do smanjenja brojnog stanja ovaca.

Najveći broj ovaca nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

3.7.3 Kozarstvo

U Federaciji BiH imamo značajan dio prirodnih resursa za uzgoj koza i to u različitim sistemima poput otvorenih i poluotvorenih pašnjaka, uzgoja u stajama i kombinovanom uzgoju. Danas se u Federaciji BiH svi navedeni sistemi uzgoja koza mogu vidjeti u praksi.

Postoje moderne komercijalne farme sa visokim ulaganjima u objekte i opremu sa orijentacijom na proizvodnju mlijeka kao i komercijalne farme sa improvizovanim stajama koje obezbjeđuju minimum standarda sa osnovnom opremom.

U Tabeli 19. prikazano ukupno brojno stanje koza u Federaciji BiH, sa pregledom grla koja se muzu i proizvedenom količinom mlijeka po muznom grlu.

Tabela 19. Brojno stanje koza u 2022.- 2023. godina

Godina	Ukupno grla	Broj muzenih koza	Količina mlijeka po muznom grlu (litra)
2022.	41.369	24.395	194
2023.	40.763	24.174	195

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku vidljivo je da je u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu došlo do blagog smanjenja ukupnog broja koza i broja muznih grla, ali povećanja količina mlijeka po pomuzenoj kozi.

Ministarstvo je prepoznalo ovaj vid proizvodnje kao veoma važnu granu u stočarstvu i godinama se ova proizvodnja značajno podržava uz povećanje podrške po litri mlijeka, kako bi se zadovoljile potrebe za kozjim mlijekom.

Uprkos podrškama Ministarstva, kozarstvo se nije značajno razvijalo i ako postoji organizovani otkup mlijeka i prodaja kozjeg mesa.

Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2022.-2023. godina

Kanton	Broj koza u 2022.	%	Broj koza u 2023.	%
USK	1.808	6,8	1.777	7,3
PK	20	0,1	50	0,2
TK	5.648	21,3	6.133	25,1
ZDK	2.200	8,3	1.800	7,4
BPK	650	2,5	579	2,4
SBK	286	1,1	438	1,8
HNK	8.400	31,7	6.700	27,5

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

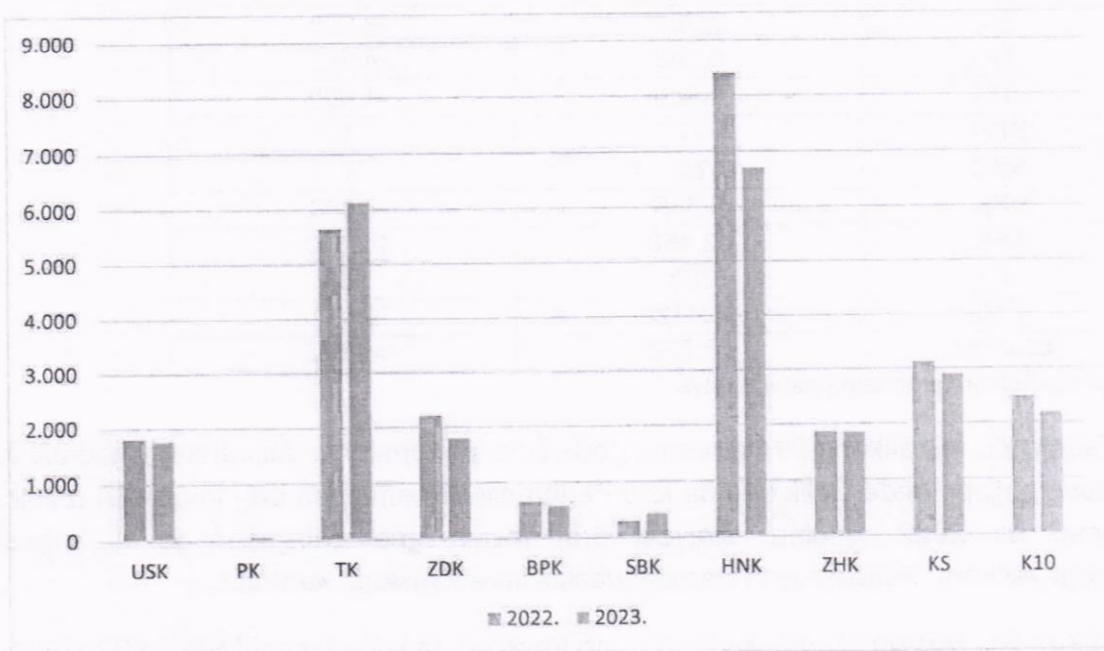
ZHK	1.850	7,0	1.850	7,6
KS	3.121	11,8	2.900	11,9
K10	2.478	9,4	2.179	8,9
UKUPNO	26.461	100,0	24.406	100

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti obračun

Iz Tabele 20. i Grafikona 30., a prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede, vidljivo je da je u Federaciji BiH u 2023. godini došlo do smanjenja brojnog stanja koza u odnosu na 2022. godinu.

Najveći broj koza nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom i Tuzlanskom kantonu.

Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH

3.7.4 Svinjogojstvo

Trenutno stanje u svinjogojskoj proizvodnji u Federaciji BiH nije na zadovoljavajućem nivou i ne osigurava dovoljnu proizvodnju svinjskog mesa za domaće potrebe. Razlozi za ovakvo stanje se mogu svesti na sljedeće faktore: potpuno liberalizirano tržište mesa u BiH, mali broj rasplodnih i tovnih grla na gazdinstvu, usitnjena imanja (malo obradive površine), neodgovarajući uslovi držanja, loš pasminski sastav, nedostatak uzgojno – selekcijskog rada u sektoru i slaba educiranost proizvođača svinjskog mesa i dr.

U Federaciji BiH u područjima gdje se uzgajaju svinje prakticira se samo završna faza proizvodnog ciklusa odnosno tov svinja. Tov svinja se zasniva na uvezenoj prasadi i to s ciljem podmirivanja domaćeg tržišta. U mesoprerađivačkoj industriji domaća sirovina je zastupljena u veoma malom procentu, jer je većina sirovine iz uvoza. Ovaj način proizvodnje u svinjogojstvu se nastavio i u 2023. godini.

Tabela 21. Brojno stanje svinja 2022.- 2023. godina

Godina	Ukupno svinja	Krmače i suprasne nazimice
2022.	81.188	8.164
2023.	80.433	7.752

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2023. godini došlo je do smanjenja ukupnog broja svinja, broja krmača i suprasnih nazimica u odnosu na 2022. godinu.

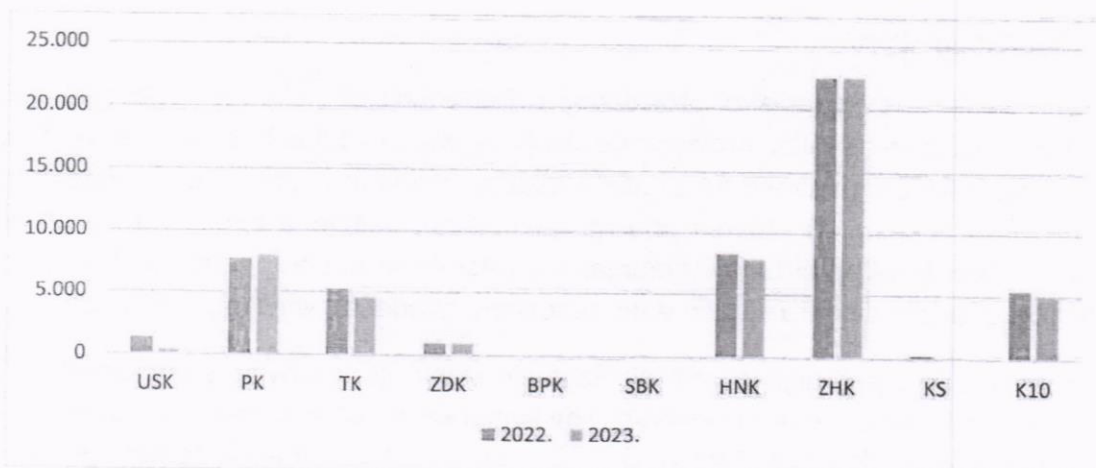
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2022/2023

Kanton	2022. god.	2023. god.
USK	1.321	396
PK	7.700	8.000
TK	5.248	4.583
ZDK	1.000	1.000
BPK	0	0
SBK	62	0
HNK	8.315	7.900
ZHK	22.460	22.500
KS	208	159
K10	5.412	5.124
Ukupno	51.726	49.662

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 22. i Grafikona 31., a prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede vidljivo je da je u Federaciji BiH smanjen broj tovljenika u 2023. u odnosu na 2022. godinu. Najveći broj tovnih grla zabilježen je u Zapadno-hercegovačkom, Posavskom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2022.-2023.

3.7.5 Pčelarstvo

Najveći značaj pčelarstva, pored proizvodnje meda i ostalih pčelinjih proizvoda ogleda se u oprašivanju poljoprivrednog bilja, jer bi poljoprivredna proizvodnja bila nezamisliva bez pčela. U poređenju sa drugim industrijskim razvijenim zemljama, imamo izuzetno čistu i zdravu prirodu, što rezultira proizvodnjom kvalitetnog i zdravstveno ispravnog meda, kao i drugih pčelinjih proizvoda i matica.

Pčelarstvo je regulisano Zakonom o stočarstvu. U skladu sa navedenim Zakonom, u 2018. godini donesen je Pravilnik o pčelarstvu („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/18) kojim su definisani uslovi za bavljenje pčelarstvom, razmnožavanje pčela, lokacije pčelinjaka, paša pčela i njihova selidba, uspostavljanje katastra pčelinje paše, prodaja pčela, matica i pčelinjih proizvoda i uspostavljanje registra košnica i pčelara.

Početkom 2019. godine uspostavljen je Registar pčelara i pčelinjaka.

Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2022.-2023. godina

Godina	Broj košnica	Ukupna proizvodnja meda/tona	Proizvodnja meda po košnici/kg
2022.	250.899	2.549	10,2
2023.	259.041	2.093	8,1

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u Federaciji BiH u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica ali smanjenja proizvodnje meda po košnici i ukupnih količina meda.

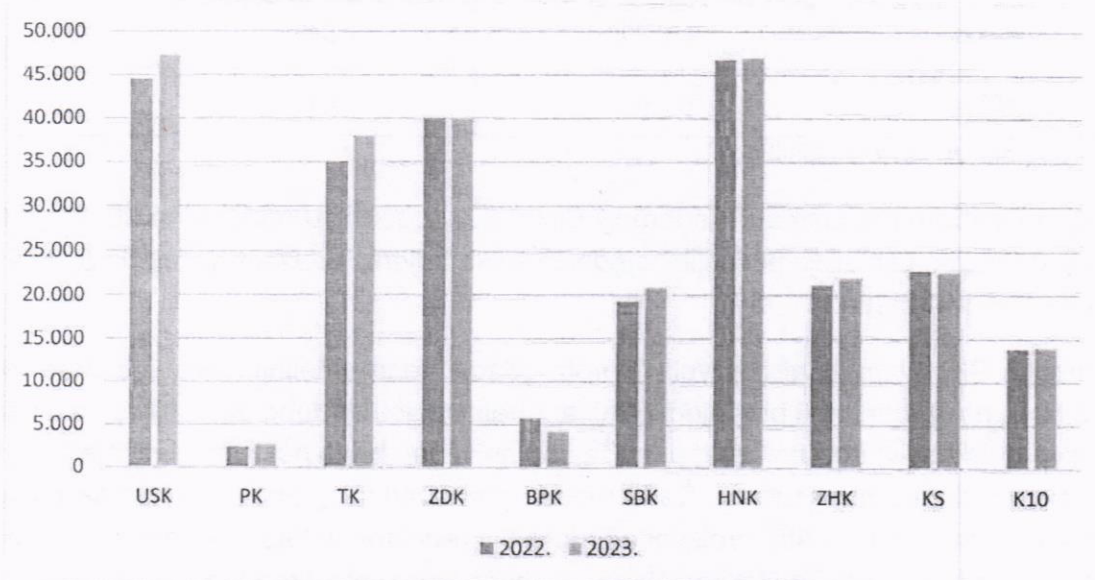
U Federaciji BiH imamo mali broj velikih proizvođača meda i pčelinjih proizvoda kao i onih koji se bave proizvodnjom i prodajom matica. Analizom je utvrđeno da pčelarstvo u većini slučajeva predstavlja dodatni izvor prihoda kod najvećeg broja pčelara, a isti med i druge proizvode prodaju izvan sistema. Da bi mogao prodavati svoj med, kao i druge pčelinje proizvode i matice na tržištu, proizvođač mora biti registrovan kao obrt, pravni subjekt ili farma i da ispunjava sve sanitarne uslove. Također mora vršiti i redovne analize kvalitete meda i provoditi zdravstvene mjere na pčelinjaku.

Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2022. – 2023. godina

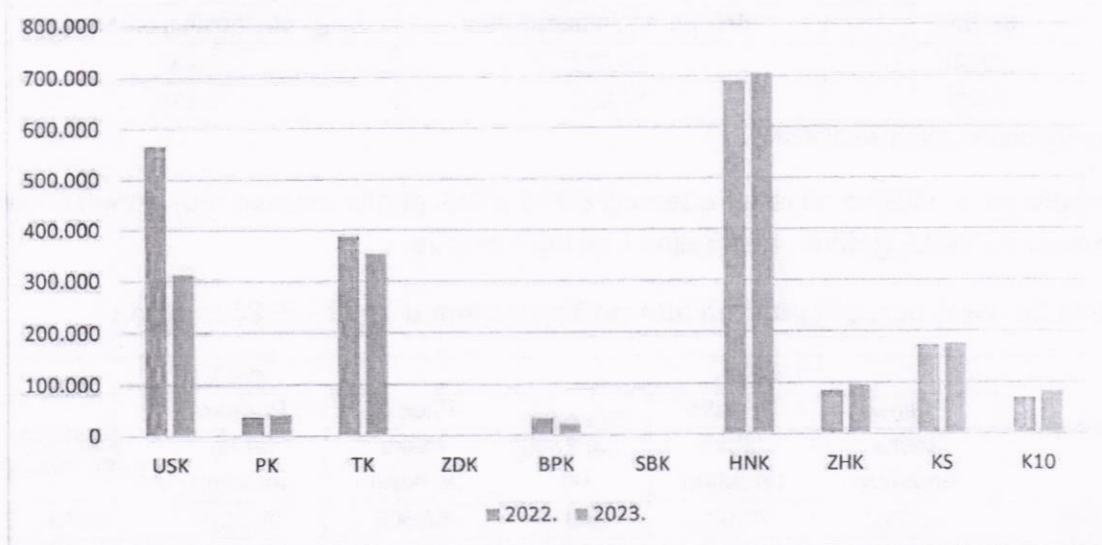
Kanton	2022.				2023.			
	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%
USK	44.480	17,7	566.084	27,8	47.367	18,3	312.400	17,5
PK	2.400	1,0	36.000	1,8	2.700	1,0	40.500	2,3
TK	35.035	13,9	386.795	19,0	38.015	14,7	352.745	19,8
ZDK	40.000	15,9	-	0,0	40.000	15,5	-	0,0
BPK	5.785	2,3	33.350	1,6	4.230	1,6	21.160	1,2
SBK	19.262	7,7	-	0,0	20.900	8,1	-	0,0
HNK	46.762	18,6	690.000	33,8	47.000	18,2	705.000	39,5
ZHK	21.150	8,4	84.600	4,1	22.000	8,5	96.000	5,4
KS	22.835	9,1	173.551	8,5	22.667	8,8	176.040	9,9
K10	13.865	5,5	69.395	3,4	13.989	5,4	82.124	4,6
UKUPNO	251.574	100	2.039.775	100	258.868	100	1.785.969	100

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti izračun

Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH u 2023. u odnosu na 2022. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica, ali do smanjenja proizvodnje meda, što je vidljivo iz navedene tabele i grafikona.

Također je vidljivo da je najveći broj košnica lociran u tri kantona i to: Unsko-sanskom, Hercegovačko-neretvanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

Najveća proizvodnja meda je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu gdje je došlo do povećanja proizvedenih količina meda, Tuzlanskom i Unsko-sanskom kantonu.

3.7.6 Peradarstvo

Peradarstvo, kao jedna od grana stočarstva, ima bitno mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. To proizilazi iz činjenice da je savremeno peradarstvo najintenzivniji oblik stočarstva i ima potpuno industrijsko značenje.

Važnost peradarstva očituje se prvenstveno u proizvodnji mesa i jaja, koja predstavlja jedan od najefikasnijih i najbržih načina dobivanja visokokvalitetnih animalnih proizvoda za ishranu ljudi.

Proizvodnja mesa peradi u Federaciji BiH zasniva se uglavnom na proizvodnji mesa pilića.

Proizvodnja pilećeg mesa (brojleri) je značajno zastupljena u Federaciji BiH i kao takva je konkurentnija u odnosu na druge proizvodnje. Naši proizvođači pilećeg mesa uz gotovo dostignute evropske uslove proizvodnje imaju dobre preduslove za bavljenje ovom proizvodnjom.

Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2022.- 2023. godine

Godina	Broj peradi/hiljada kljun	Broj koka nosilja/hiljada kljun
2022.	12.222	1.735
2023.	12.652	1.624

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 25. je vidljivo da je u Federaciji BiH u 2023. godini ukupan broj peradi povećan u odnosu na 2022. godinu, a smanjen broj koka nosilja.

Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2022.- 2023. godina

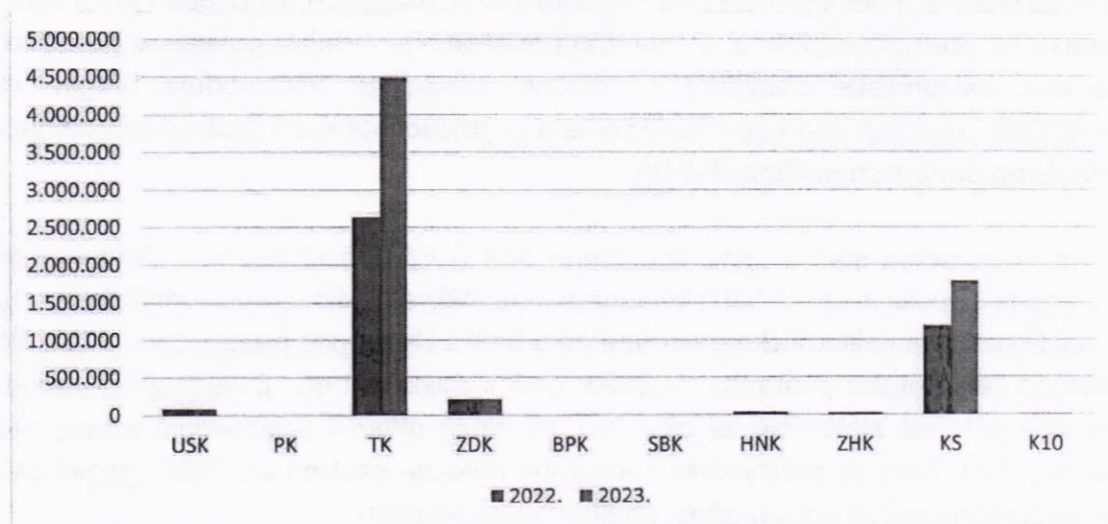
Kantoni	2022.			2023.		
	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun
USK	88.720	79.000	14.370	87.600	55.500	14.370
PK	0	0	55.000	0	10.000	70.000
TK	2.637.400	269.000	150.680	4.488.700	284.500	129.900
ZDK	210.000	0	23.000	210.000	0	23.000
BPK	0	0	0	150	0	0
SBK	0	0	33.200	0	0	35.250
HNK	36.200	49.400	31.500	31.300	47.500	31.500
ZHK	22.180	31.120	19.380	23.200	30.000	20.000
KS	1.187.249	8.300	82.940	1.779.000	2.835	81.300
K10	2.100	1.908	6.054	2.003	1.813	5.934
UKUPNO	4.183.849	438.728	416.124	6.621.953	432.148	411.254

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

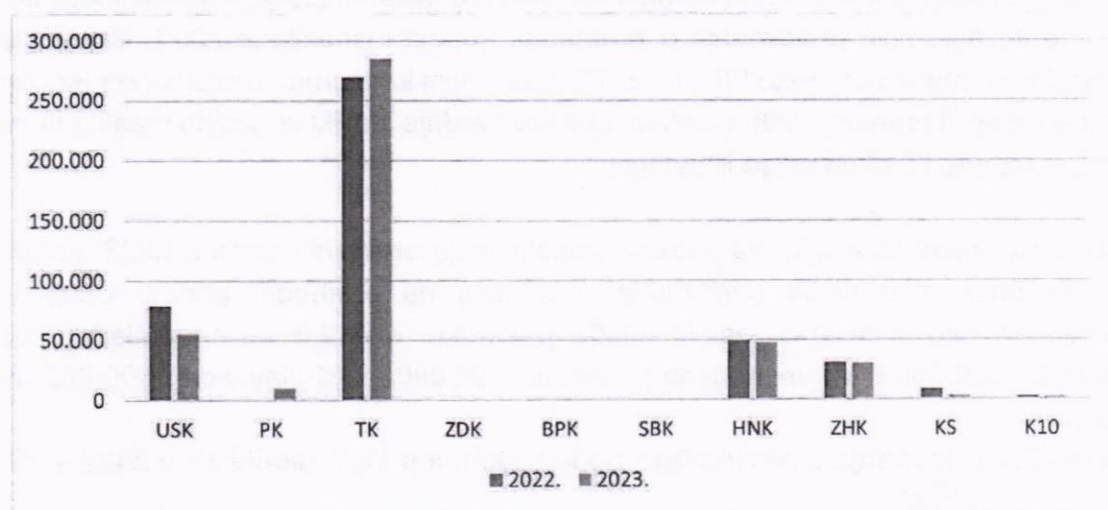
Iz Tabele 26. i Grafikona 34., 35. i 36. vidljivo je da je u 2023. godini u Federaciji BiH došlo do povećanja broja teških, a smanjenja broja lahkih linija i 18-sedmičnih pilenki.

U Tuzlanskom i Kantonu Sarajevo primjetan je znatan porast u proizvodnji teških linija.

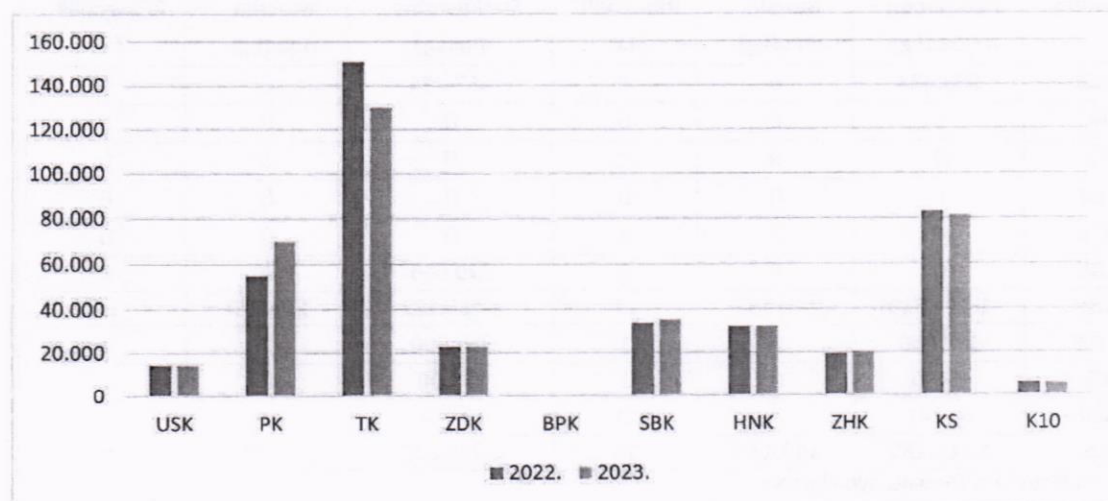
Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lakih linija po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH

3.7.7 Akvakultura

Obim proizvodnje u sektoru ribarstva i akvakulture u 2023. godini povećan je za oko 3% u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareno povećanje je rezultat povećane proizvodnje konzumne kalifornijske pastrmke i potočne zlatovčice. Proizvodnja drugih vrsta slatkovodnih i morskih riba kao i školjki ostala je gotovo ista kao i prethodne godine, što je uslovljeno proizvodnim kapacitetima.

Ukupna proizvodnja slatkovodne konzumne ribe u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2023. godini iznosila je oko 2.990 t konzumne ribe. Najveći udio u proizvodnji slatkovodne ribe čini konzumna kalifornijska pastrmka (oko 94%). Ukupno je proizvedeno oko 2.810 t konzumne kalifornijske pastrmke. U 2023. godini došlo je i do povećanja proizvodnje konzumne potočne zlatovčice za oko 10 t, pa njena ukupna proizvodnja u ovoj godini iznosi oko 70 t. Ukupna proizvodnja konzumne potočne pastrmke u 2023. godini ostala je na nivou proizvodnje u prethodnoj godini i iznosi oko 110 t.

Ukupna proizvodnja morske ribe i drugih morskih organizama (dagnji i kamenica) u 2023. godini je dostigla nivo proizvodnje iz prethodne godine i iznosila je 220 t. Najveći udio proizvodnje u marikulturi (oko 90%) u 2023. godini čini konzumna morska riba (komarča ili orada i lubin ili brancin) - 200 t, dok je udio proizvodnje školjki značajno manji, odnosno 20 t: 15 t dagnje i 5 t kamenice ili ostrige.

Proizvodnja mlađi pastrmke za potrebe približavanja otvorenih voda u 2023. godini je zadržala obim, bez većih odstupanja u odnosu na prethodni period. Ukupno je proizvedeno oko 3 miliona jedinki mlađa pastrmke: oko 2,5 miliona mlađ potočne pastrmke, 300.000 mlađ mekousne pastrmke, 100.000 mlađ glavatice i 100.000 mlađ mladice.

Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2022. - 2023. godina

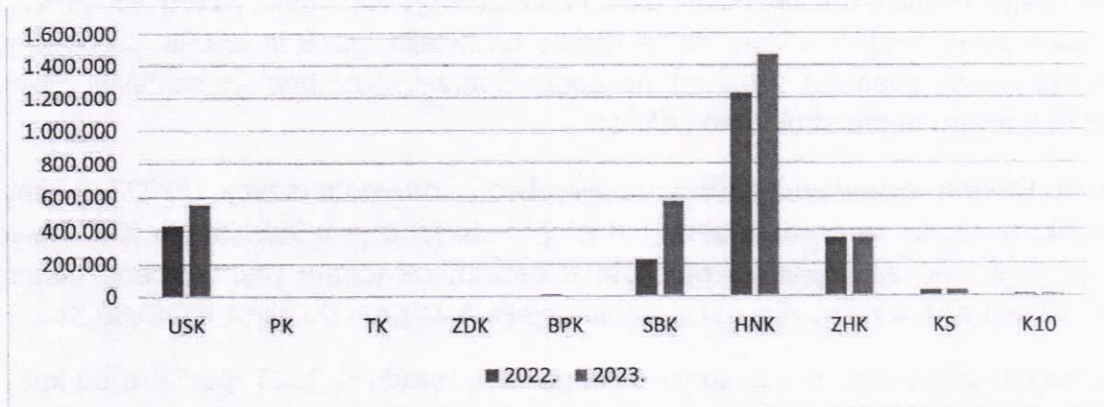
Kantoni	2022.			2023.		
	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta
USK	653.434	0	2	553.424	0	0
PK	0	0	0	0	0	0
TK	0	0	0	0	0	0
ZDK	0	0	0	0	0	0
BPK	0	0	1	0	0	0
SBK	0	0	9	570.000	0	9
HNK	1.264.510	149.153	11	1.465.122	107.872	14
ZHK	350.000	0	1	350.000	0	1
KS	35.00	0	1	35.000	0	1
K10	12.241	0	11	12.467	0	11
Ukupno	2.315.185	149.153	36	2.986.013	107.872	38

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

Iz tabele 27. vidljivo je da je došlo do povećanja proizvodnje slatkovodne i blagog smanjenja morske ribe u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu. Povećanje proizvodnje slatkovodne ribe zabilježeno je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu gdje je lociran i najveći broj ribnjaka, a također je došlo do povećanja količine proizvedene morske ribe.

Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH

4 ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI

4.1 Proizvodnja i kapaciteti

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i prerađevina od mesa, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića). Imajući u vidu, da za razliku od ostalih grana industrije, prehrambena industrija nema poseban program novčanih podrški, potrebno je nastaviti novčanu podršku u okviru mjera strukturne politike.

U okviru Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2023. godini, za izgradnju objekata za prehrambenu industriju izdvojeno je 9.995.356,84 KM. Najveće izdvajanje je bilo za izgradnju objekata u ostalim sektorima prehrambene industrije 4.687.733,61 KM, a najmanje za izgradnju objekata za preradu gljiva 9.845,80 KM.

Poređenjem izdvajanja za izgradnju objekata za preradu u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu, u 2023. godini je povećan iznos izdvajanja za 1,39 puta. (u 2023. g. izdvojeno je 9.995.356,84 KM, a u 2022. g. 7.210.565,26 KM).

Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda.

Oblasti industrijske proizvodnje	I 2023. Ø 2022.	I 2023. I 2022.	I 2023. XII 2022.
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	94,1	87,9	90,3
2. Proizvodnja pića	98,3	99,6	100,6
3. Proizvodnja duhanskih proizvoda	0	0	0

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 28. vidljivo je da je ukupna proizvodnja prehrambenih proizvoda u 2023. godini manja u odnosu na 2022. godinu, proizvodnja pića je veća za 0,6%, a proizvodnja duhanskih proizvoda je ugašena sa prestankom rada Fabrike duhana Sarajevo.

Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2023. godini

Proizvodi	Jed. mjere	2022.	2023.	Indeks 2023/2022.
Svježe, zamrznuto meso i kobasice	tona	96,502	78,084	0,81
Riba i proizvodi od ribe	tona	3,237	1,376	0,43
Mlijeko i mliječni proizvodi	tona	153,108	148,921	0,97
Brašno i proizvodi od brašna	tona	241,753	219,678	0,91
Tjestenina	tona	3,264	3,234	0,99
Čokolada i konditorski proizvodi	tona	1,453	1,469	1,01
Kafa, čaj, začini, supe	tona	7,250	8,385	1,16
Proizvodi od voća i povrća	tona	3,062	3,030	0,99
Alkoholna pića, vino, pivo	tona	36,320	35,184	0,97

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

Vode i osvježavajuća pića	tona	303,701	310,995	1,02
Cigarete za pušenje (miliona kom.)	mil. kom	57	0	0

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i njegovih prerađevina, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića).

U Tabeli 29. prikazana je proizvodnja (količinski) pojedinih grupa proizvoda iz oblasti prehrambene industrije i duhanske industrije u 2022. i 2023. godini. U 2023. godini ukupna proizvodnja proizvoda od goveđeg, svinjskog i pilećeg mesa, kože i mesnih prerađevina u odnosu na 2022. godinu je smanjena za 19% (indeks 0,81), prerada ribe smanjena za 57%. Ukupna proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda je smanjena za 5% u odnosu na 2022. godinu. Proizvodnja pšeničnog brašna je smanjena za 3%, a ukupna proizvodnja proizvoda na bazi brašna smanjena je 9%. Ukupna proizvodnja čokolade i ostalih konditorskih proizvoda u 2023. godini je ostala ista kao i prethodne godine. Proizvodnja prehrambenih proizvoda biljnog porijekla (proizvodi voća i povrća) smanjena je 1%, dok je proizvodnja voćnih sokova ostala na istom nivou kao i prethodne godine. U 2023. godini smanjena je ukupna proizvodnja alkoholnih pića, vina i piva za 3%, proizvodnja piva je smanjena za 8% dok je proizvodnja bezalkoholnog piva ostala na istom nivou. Proizvodnja cigareta u Federaciji BiH je ugašena 2022. godine kad je prestala sa radom FDS d.o.o. Sarajevo.

Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2023 godini

Grana prehrambene industrije	Jed. mjere	Proizvodnja u 2023.	Kapacitet /godišnji	Iskorištenost kapaciteta %
Mlinska industrija	t	133,904	302,150	44.32
Prerada mlijeka	000 lit	192,611	400,000	48,15
Prerada mesa	t	79,461	169,000	47.02
Prerada voća i povrća	t	3,030	15,000	20.20
Sokovi od voća i povrća	000 lit	49,065	136,510	35.94
Proizvodnja keksa i vafla	t	16,612	22,400	74.16
Proizvodnja vode	000 lit	121,882	501,500	24.30
Proizvodnja bezalkoholnih pića	000 lit	189,113	366,600	51.59
Proizvodnja piva	000 lit	29,842	150,000	19.89
Proizvodnja vina	000 lit	5,266	26,400	19.95

Podaci o proizvodnji u 2023. godini – Izvor: Federalni zavod za statistiku

Podaci o kapacitetima – Izvor: FMPVŠ - Odsjek za prehrambenu industriju

Kao i godinama unazad, kapaciteti privrednih društava koja se bave proizvodnjom prehrambenih proizvoda i duhanskih proizvoda u Federaciji BiH su nedovoljno iskorišteni.

U 2023. godini povećala se iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2022. godinu u slijedećim granama prehrambene industrije: preradi mesa za 3,36%, proizvodnji voćnih sokova za 2,27%, proizvodnji keksa i vafla za 14,95% i proizvodnji vina za 5,75%.

Smanjena iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2022. godinu zabilježena je u mlinskoj industriji za 6,34%, preradi mesa za 11,99%, proizvodnji piva za 1,78%.

4.2 Pokrivenost uvoza izvozom

Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2023. godini

Proizvod	Proizvodnja (kg/lit)	Izvoz (KM)	Uvoz (KM)	Pokrivenost uvoza izvozom %
Mlijeko i vrhnje	117,646,846	55,424,105	43,860,445	126.36
Sir	5,485,415	15,369,234	101,036,520	15.21
Maslac	371,757	6,450,442	19,452,194	33.16
Brašno (pšenično)	133,862,552	7,867,080	23,583,334	33.36
Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao	1,469,305	3,702,326	140,163,527	2.64
Tjestenina	3,234,110	1,022,032	27,800,534	3.68
Pivo	29,842,634	1,531,586	175,360,789	0.87
Vino	5,266,655	7,382,448	18,788,739	39.29
Prirodne mineralne i izvorske vode	93,804,620	6,822,806	20,683,391	32.99
Bezalkoholna pića	189,113,754	44,896,190	189,898,843	23.64
Meso - govedina	10,626,586	11,350,088	228,038,322	4.98
Meso - svinjetina	1,919,091	0	38,606,009	
Meso – ovčetina, kozetina	550,506	227	422,432	0.05
Meso - peradi	21,129,571	27,413,859	37,295,677	73.50
Sokovi od voća i povrća	49,065,246	519,274	12,786,099	4.06
Džem, marmelada	1,729,077	3,517,544	7,849,635	44.81
Cigarete (mil. kom)	0	5,920,488	111,630,777	5.30

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku i Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Iz Tabele 31. se može vidjeti da je izvoz veći od uvoza samo kod mlijeka i vrhnja. Pokrivenost uvoza izvozom za mlijeko i vrhnje tarifnog broja 0401 za Federaciju iznosi 126%. dok za BiH iznosi čak 151%. Iako u tabeli nije obuhvaćena proizvodnja, uvoz i izvoz konzumnih jaja, najveća pokrivenost je upravo kod tog proizvoda, čak 538%.

Pored ogromnih neiskorištenih kapaciteta u proizvodnji piva, pokrivenost uvoza izvozom u Federaciji iznosi 0,87% dok je na nivou Bosne i Hercegovine odnos neznatno bolji i iznosi 6,6%.

Pokrivenost uvoza izvozom za vino za nivo Federacije BiH iznosi 39,29% dok je za nivo Bosne i Hercegovine 21,81%.

Prema navedenim pokazateljima pokrivenost uvoza izvozom za cigarete u Federaciji BiH iznosi 5,30%, a za nivo Bosne i Hercegovine iznosi 4,77%.

Ukupan izvoz proizvoda (TG 1-97 CT BiH) i izvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) iz Federacije BiH i Bosne i Hercegovine – Indeks 2023/2022.

Tabela 32. Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela izvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2023/2022	
	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2023.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2023.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	12.254.177.327	11.352.016.643	18.377.640.917	17.165.874.056	0,92	0,93
TG 1-24 CT BiH	516.734.308	542.147.712	1.105.422.924	1.095.245.851	1,04	0,99

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Ukupan uvoz (TG 1-97 CT BiH) i uvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) u Federaciju BiH i Bosnu i Hercegovinu - Indeks 2023/2022

Tabela 33. Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela uvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2023/2022	
	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2023.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2023.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	20.623.196.628	19.982.924.025	29.117.405.277	28.241.817.518	0,96	0,96
TG 1-24 CT BiH	2.699.601.692	2.965.057.635	4.404.512.282	4.467.602.160	1,09	1,01

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Ukupan izvoz Federacije Bosne i Hercegovine u 2023. godini (tarifne glave od glave 1. do glave 97.) iznosio je 11.352.016.643 KM što je za 902.160.684 KM, odnosno 8%, manje u odnosu na 2022. godinu. Ukupan uvoz proizvoda u 2023. godini bio je 19.982.924.025 KM, što je za 640.272.603 KM, odnosno oko 4%, manji nego u prethodnoj godini.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda (tarifne glave - od glave 1. do glave 24.) iz Federacije Bosne i Hercegovine u 2023. godini bio je u vrijednosti od 542.147.712 KM, što je za 25.413.404 KM, odnosno 4%, više nego u 2022. godini. Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2023. godini bio je 2.965.057.635 KM što je za 265.455.943 KM, odnosno 9% viši nego u prethodnoj godini.

4.3 Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda

Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda

Oblasti industrijske proizvodnje	<u>II 2024.</u> <u>II 2023.</u>	<u>II 2024.</u> <u>θ 2023.</u>	<u>II 2024.</u> <u>θ 2015.</u>
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	101,4	100,9	145,6
2. Proizvodnja hrane	100,9	100,8	146,9
3. Proizvodnja bezalkoholnih pića	105,3	102,3	134,1
4. Proizvodnja alkoholnih pića	104,8	102,6	119,0
5. Proizvodnja duhana	103,5	101,4	151,8

Prethodna godina=100; θ-godišnji prosjek, izvor podataka, θ 2015. je uzet kao bazna godina: Federalni zavod za statistiku

Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (januar 2023./januar 2024. godine)

Prehrambeni proizvodi	Januar 2024. Januar 2023.	Prehrambeni proizvodi	Januar 2024. Januar 2023.
Hrana i bezalkoholna pića	2,0	Sirevi	-2,5
Hrana	1,8	Jaja	6,6
Hljeb i žitarice	-1,1	Ulje	-18,6
Riža	3,9	Maslac	-7,5
Hljeb, peciva	3,5	Maslinovo ulje	17,8
Tjestenina	2,0	Voće	4,7
Brašno i ostali proizvodi od žitarica	-9,5	Povrće	12,6
Meso	6,9	Šećer	-3,6
Juneće i teleće meso	3,9	Bezalkoholna pića	4,3
Svinjsko meso	12,2	Kafa	3,6
Janjeće meso	11,4	Čaj	-0,8
Pileće meso	16,2	Mineralna voda	1,6
Riba	3,7	Gazirana pića	3,9
Svježe mlijeko	-13,6	Voćni sokovi	8,9
Jogurt	-7,5	Čokolada	0,5

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 35. možemo vidjeti povećanje cijena svih prehrambenih proizvoda u januaru 2024. godine u odnosu na januar 2023. godine. Izuzetak su hljeb, brašno, svježe mlijeko, ulje i maslac.

U januaru 2024. godine u odnosu na januar 2023. godine, cijene su porasle za 0,7% (godišnja inflacija).

4.4 Zaposlenost i nezaposlenost

Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2023. godini, I i XII mjesecu 2023. i I mjesecu 2024. godine

Oblasti industrijske proizvodnje	0-2023.	I 2023.	XII 2023.	I 2024.
Ukupan broj zaposlenih u FBiH	541.263	536.056	544.437	542.116
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	13.283	13.144	13.495	13.385
Proizvodnja pića	1.331	1.307	1.321	1.324
Proizvodnja duhanskih proizvoda	8	10	6	5

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Ukupan broj zaposlenih prema kadrovskoj u mjesecu januaru 2024. godine na području Federacije BiH je 542.116 osobe, što predstavlja smanjenje broja zaposlenih za 0,4% u odnosu na decembar 2023. godine. U poređenju sa godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2023. godini na području Federacije BiH došlo je do povećanja broja zaposlenih za 0,2%.

Krajem januara 2024. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 268.870 nezaposlenih osoba, što predstavlja smanjenje broja nezaposlenih za 3.034 osobe ili 1,1% u odnosu na decembar 2023. godine.

4.5 Plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća u Federaciji Bosne i Hercegovine po zaposlenom u 2023. godini iznosila je 1.261 KM a u januaru 2024. godine iznosi 1.338 KM. U toku mjeseca januara 2024. godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 3,2% u odnosu na decembar 2023. godine. U periodu XI 2023.– I 2024. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 1.315 KM. U odnosu na isti period prethodne godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 11,2%.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za decembar 2023. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 2.018 KM.

Tabela 37. Visina prosječnih plaća

Prosječan iznos plaće u FBiH po djelatnostima	Neto plaće (KM)				Bruto plaća (KM)			
	0-2023.	I 2023.	XII 2023.	I 2024	0-2023.	I 2023.	XII 2023.	I 2024
Federacija Bosne i Hercegovine	1.261	1.208	1.296	1.338	1.959	1.875	2.018	2.033
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	1.143	1.079	1.141	1.240	1.769	1.667	1.764	1.925
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	851	825	881	894	1.309	1.270	1.358	1.378
Proizvodnja pića	1.294	1.215	1.324	1.307	1.988	1.857	2.048	1.993
Proizvodnja duhanskih proizvoda	0	0	0	0	0	0	0	0

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

5 MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI

U skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Vlada Federacije BiH na prijedlog Ministarstva donosi Odluku o usvajanju Programa novčanih podrški. Transfer za poljoprivredu realizovan je na osnovu Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“, br. 30/23, 35/23- Isp., 87/23 i 100/23).

Ukupna vrijednost Programa je iznosila **166.500.000,00** KM, od čega je realizirano 165.715.062,28 odnosno **99,53%**.

Programom su planirane novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji i to:

- novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od **17.415.080,74** KM i
- novčane podrške u animalnoj proizvodnji u iznosu od **70.729.685,75** KM, s tim da su realizovane, odnosno odobrene novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od **17.348.111,00** KM, a u animalnoj proizvodnji u iznosu od **70.449.239,00** KM.

5.1 Novčane podrške u biljnoj proizvodnji

Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2023. godini po vrstama poticaja

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
A/1-1	Br.	Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih kultura, voćarskih kultura, grožđa i maslina		
	1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	6.013.907,14	6.013.907,14
	1a	krušna žita-obeštećenje proizvodnje radi niskih prinosa i loše kvalitete	2.143.600,00	2.136.314,32
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale, kukuruz)	2.032.250,28	1.873.420,38
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	4.292.257,13	3.989.511,74
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	1.776.993,20	1.776.925,12
	5.	Proizvodnja heljde	45.442,77	45.442,77
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	190.977,52	190.977,52
	7.	Proizvodnja povrća	2.096.169,30	2.096.169,30
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	3.175.673,00	3.175.673,00
	9.	Proizvodnja voća	1.678.395,00	1.675.345,50
	10.	Proizvodnja duhana u listu -Virdžinija, Berlej i Hercegovački ravnjak	0,00	0,00
A/1-2		Proizvodnja sjemena		
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (naturalno)	815.856,30	815.856,30
	11.a	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (deklarirano)	97.532,00	97.532,00
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	0,00	0,00
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)	193.215,00	193.215,00
	13.	Proizvodnja sjemena krumpira (osnovno sjeme)	0,00	0,00
	14.	Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,00
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala		
	15.	krošnjastog voća	90.255,00	90.255,00
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00
	16a	malina i kupina	69.139,14	69.139,14
	16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00
	17.	Deklarirane sadnice vinove loze	102.998,94	102.998,94
A/1-4		Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)		
	18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	689.438,69	60.421,93
	18.a	presadnice povrća (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)		469.016,76

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

18.b	kalemljene presadnice povrća (krastavac, rajčica, paprika, patlidžan, dinja i lubenica)		160.000,00
	Ukupno A/1-1, A1-2, A1-3, A1-4 (PROIZVODNJA 2022)	25.504.100,41	25.032.121,86

Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH

A/1	BILJNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
A/1-1	Proizvodnja ratarskih, pov., voćarskih i vin. kultura											
1.	Proizvodnja krušnih Kita	0,00	1.091.806,18	59.939,30	35.220,00	3.747.125,90	62.960,00	627.044,16	335.783,30	34.489,30	19.539,00	6.013.907,14
1a	krušna Kita-obeštećenje proizvodnje	0,00	425.662,08	23.975,72	14.088,00	1.251.490,32	25.184,00	242.244,36	132.177,32	13.795,72	7.696,80	2.136.314,32
2.	Proizvodnja stočnog žita	0,00	279.557,75	2.066,50	39.786,00	322.359,85	126.992,00	419.616,47	558.175,64	106.777,57	18.088,60	1.873.420,38
3.	Proizvodnja krmnog bilja	0,00	443.399,02	160.581,53	91.330,80	67.548,76	336.126,00	854.977,37	1.669.239,03	365.297,67	1.011,56	3.989.511,74
4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	0,00	174.000,00	0,00	0,00	1.497.149,12	0,00	44.176,00	61.600,00	0,00	0,00	1.776.925,12
5.	Proizvodnja heljde	0,00	38.283,57	0,00	7.159,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45.442,77
6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	0,00	0,00	41.113,52	11.100,00	0,00	12.600,00	0,00	0,00	0,00	126.164,00	190.977,52
7.	Proizvodnja povrća	0,00	242.690,80	327.810,00	7.732,00	7.600,00	108.040,00	56.960,00	30.160,00	2.160,00	1.313.016,50	2.096.169,30
8.	Proizvodnja grožđa i maslina	0,00	13.625,00	2.627.236,75	21.898,50	0,00	2.025,00	0,00	4.775,00	12.660,25	493.452,50	3.175.673,00
9.	Proizvodnja voća	8.489,50	0,00	996.744,00	7.556,25	80.400,00	160.363,50	208.249,25	15.789,00	144.454,00	53.300,00	1.675.345,50
10.	Proizvodnja duhana u listu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A/1-2	Proizvodnja sjemena	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
11.	Proizvodnja sjemena strnih Kitarica (naturalno)	0,00	798.427,80	0,00	0,00	17.428,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	815.856,30
11.a	Proizvodnja sjemena strnih Kitarica (dekalirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	97.532,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97.532,00

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)	0,00	193.215,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	193.215,00
13.	Proizvodnja sjemena krumpira (osnovno sjeme)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A/1-3	Proizvodnja sadnog materijala	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
15.	krošnjastog voća	0,00	0,00	9.129,78	0,00	0,00	12.800,70	68.324,52	0,00	0,00	0,00	90.255,00
16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16a	malina i kupina	61.945,80	0,00	0,00	0,00	0,00	7.193,34	0,00	0,00	0,00	0,00	69.139,14
16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Deklarirane sadnice vinove loze	0,00	0,00	102.998,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	102.998,94
A/1-4	Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0,00	0,00	30.428,34	0,00	0,00	0,00	29.993,59	0,00	0,00	0,00	60.421,93
18.a	presadnice povrća (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)	0,00	0,00	152.365,14	0,00	0,00	0,00	72.171,54	0,00	112.554,60	131.925,48	469.016,76

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

18.b	kalemjene presad. povrća (krastavac, rajčica, paprika, patlidžan, dinja i lubenica)	0,00	0,00	160.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	160.000,00
	SVEGA A/1	70.435,30	3.700.667,2 0	4.694.389,5 2	235.870,75	7.088.634,45	854.284,54	2.623.757,2 6	2.807.699,29	792.189	2.164.194,4 4	25.032.121,86
** U ukupnom zbiru federalnih poticaja je 5.000.000.00 KM koje su direktno uplaćene na račun RBFBiH												

5.1.1 Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji u 2023/2022 godinu izraženi su kroz broj hektara obuhvaćenih poticajima, odnosno brojem sadnica i presadnica, kao i iznosom poticaja po kulturama.

Obračun efekata poticaja vrši se na osnovu svih zaprimljenih i odobrenih zahtjeva za 2022. godinu, odnosno 2023. godinu, dakle analizom efekata obuhvaćeni su svi odobreni i isplaćeni zahtjevi u 2023. godini.

Nadležna kantonalna ministarstva su u skladu sa članom 27. Zakona o novčanim podrškama („Službene novine FBiH“ broj 42/10 i 99/19) izvršila utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu za sve odobrene zahtjeve za biljnu proizvodnju.

Efekti poticaja u biljnoj proizvodnji bilježe trend rasta i trend smanjenja što zavisi od pojedinačnih proizvodnji. Tako je zabilježen najveći rast u procentima u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu kod proizvodnje voća i proizvodnje povrća gdje je došlo do povećanja za oko 30%, zatim je zabilježeno povećanje kod proizvodnje grožđa i maslina za 14%, dok je u proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja zabilježeno neznatno povećanje od oko 1%.

Najveći pad efekata poticaja je zabilježeno kod proizvodnje uljarica za više od 50% (poticane površine su pale sa 4.592 ha na 2.221 ha), zatim je došlo do pada u proizvodnji heljde za 45,1 % (poticane površine su pale sa 132,5 ha na 72,8 ha), dok nešto manji pad imamo kod proizvodnje stočnih žita (7,1%) i u proizvodnji krmnog bilja (oko 2%). U 2023. godini proizvodnja duhana se u potpunosti ugasila, a u 2022. godini ova proizvodnja se poticala na površini od 7,8 ha.

Efekti poticaja u proizvodnji deklarisanog sjemena kukuruza, soje i suncokreta su značajno povećani u procentu od 48,2%, dok efekti u proizvodnji sjemena strnih žita (naturalno i deklarirano sjeme) su u padu za 30%. Proizvodnja sjemena krompira u posmatrane dvije godine nije ostvarena, jer proizvedeno sjeme krompira nije zadovoljilo fitosanitarne zahtjeve.

U proizvodnji sadnog materijala efekti poticaja u 2023. u odnosu na 2022. godinu, izraženi su kroz broj komada sadnica i bilježe pad od 16,5% odnosno, ukupan broj sadnica u 2022. godini od 547.758 komada se smanjio na 457.426 komada u 2023. godini.

Također, kod proizvodnje presadnica povrća u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu imamo evidentirano blago smanjenje za 3% odnosno proizvodnja je pala sa 12,23 miliona komada na 11,83 miliona komada.

Posmatrajući ukupne poljoprivredne površine za koje su isplaćene novčane podrške (proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa, maslina i proizvodnja sjemena) možemo zaključiti da je došlo do smanjenja površina u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu za 11,4% odnosno poticane površine su smanjene sa 26.995,5 ha na 23.921 ha.

Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2023/2022 godini

BILJNA PROIZVODNJA	2022. godina				2023. godina				Indikator povećanja/smanjenja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizička lica (KM)	
Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina									
Proizvodnja hljebnih žita (pšenica i raž)	4.529.840,70	6.039,8	750	750	6.013.907,14	6.013,9	1.000	1.000	99,6%
Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale)	0,00	0,0	0	0	2.136.314,32	5.340,7	400	400	0%
Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	1.261.514,50	3.544,5	380	300	1.873.420,38	3.294,3	600	500	92,9%
Proizvodnja merkatinog kukuruza	2.663.077,70	9.015,2	320	250	3.989.511,74	8.843,7	484	400	98,1%
Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	2.387.793,20	4.591,9	520	520	1.776.925,12	2.221,2	800	800	48,4%
Proizvodnja heljde	42.218,18	132,5	440	350	45.442,77	72,8	628	520	54,9%
Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	119.398,40	207,2	650	520	190.977,52	209,0	1.000	800	100,9%
Proizvodnja povrća (rajčica, papirka, krastavac, patlidžan, mrkva, cvekla, luk, salata i mladi krumpir)	1.150.542,29	410,9	2.800	2.800	2.096.169,30	538,7	4.000	4.000	131,1%
Proizvodnja grožđa i maslina	2.003.944,50	1.113,3	1.800	0	3.175.673,00	1.270,3	2.500	0	114,1%
Proizvodnja voća	913.547,16	507,5	1.800	0	1.675.345,50	670,1	2.500	0	132,0%
Proizvodnja duhana u listu	11.184,60	7,8	1.600	1.270	0,00	0,0	2.050	1.650	0%

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

Proizvodnja sjemena									
Proizvodnja sjemena strnih žitarica (pšenica, ječam, raž, zob) i heljda - naturalno	898.466,40	863,9	1.040	0	815.856,30	604,3	1.350	0	70,0%
Proizvodnja sjemena strnih žitarica i heljda - deklarirano	113.447,50	98,7	1.150	0	97.532,00	65,9	1.480	0	66,8%
Proizvodnja sjemena kukuru. soje i suncokreta -naturalno	440.852,50	383,4	1.150	0	0,00	0,0	1.480	0	0%
Proizvodnja sjemena kukuru. soje i suncokreta -deklarirano	100.330,00	79,0	1.270	0	193.215,00	117,1	1.650	0	148,2%
Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,0	2.500	0	0,00	0,0	3.100	0	0%
Proizvodnja sjemena krompira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,0	2.000	0	0,00	0,0	2.500	0	0%
Proizvodnja sadnog materijala									
Deklarisane sadnice krošnjastog voća	113.874,75	207.045	0,55	0	90.255,00	136.750	0,66	0	66,0%
Deklarisane sadnice jagodičastog voća -borovnica i brusnica	0,00	0	0,35	0	0,00	0	0,42	0	0%
malina i kupina	99.530,90	284.374	0,35	0	69.139,14	164.617	0,42	0	57,9%
Deklarisana sadnica jagoda frigo sadnica	0,00	0	0,06	0	0,00	0	0,07	0	0%
Deklarisane sadnice vinove loze	31.001,30	56.366	0,55	0	102.998,94	156.059	0,66	0	276,9%
Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)									
Presadnice povrća (kontejnerske) - (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	62.012,94	3.100.647	0,02	0	60.421,93	2.014.064	0,03	0	65,0%

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

Presadnice povrća (kontejnerske)- (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupus, dinja, lubenica)	285.533,48	7.138.337	0,04	0	469.016,76	7.816.946	0,06	0	109,5%
Kalemljene presadnice povrća (kontejnerske)	120.000,00	2.000.000	0,06	0	160.000,00	2.000.000	0,08	0	100%
UKUPNO	17.348.111,00				25.032.121,86				

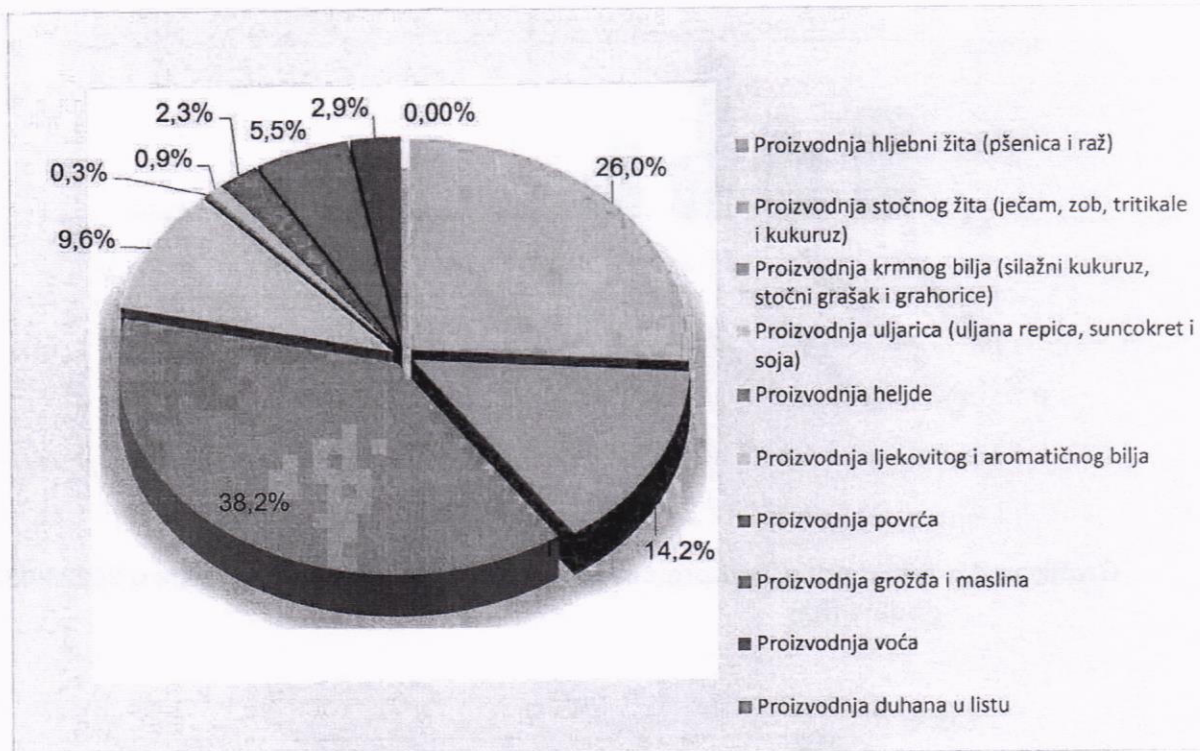
* poticaji u 2023.god po ha uvećani za 100 KM/ha (dodatak za sjeme, đubrivo i gorivo)

Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2023. godini (%)

Najveći udio u novčanim podrškama u biljnoj proizvodnji u 2023. godini, kao što se vidi iz prethodnog grafikona, je u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, grožđa i maslina i to 91,8%, dok je za proizvodnju sjemena, sadnog materijala i presadnica izdvojeno svega 8,2%, odnosno od ukupno 25.032.121,86 KM isplaćenih poticaja u biljnoj proizvodnji za proizvodnju ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, grožđa i maslina je izdvojeno 22.973.686,79 KM, a za proizvodnju sjemena, sadnog materijala i presadnica izdvojeno 2.058.435,00 KM.

Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2023. godini (%)

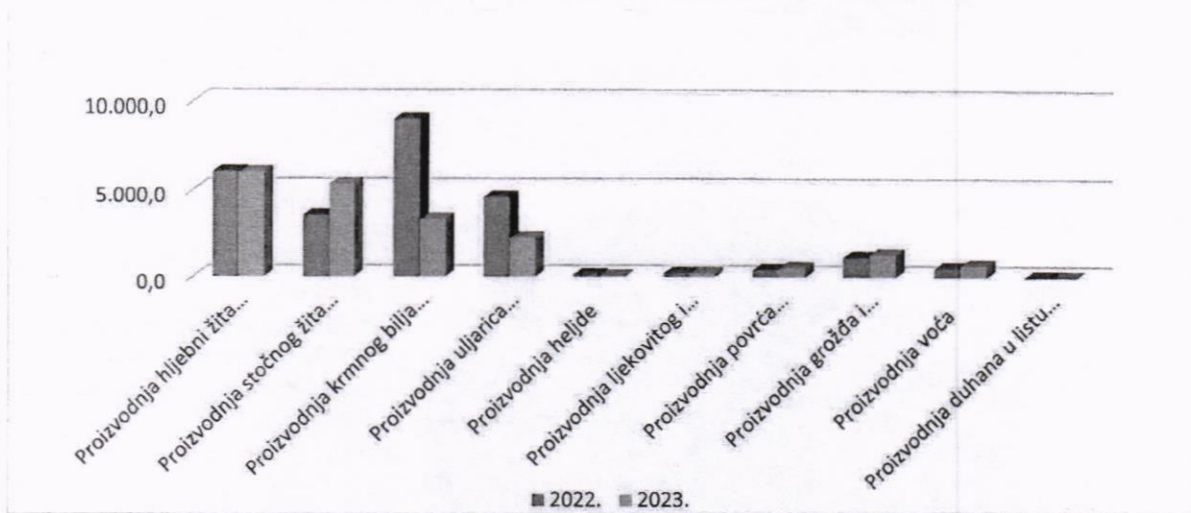
U 2023. godini od ukupno poticanih površina u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina najzastupljenija je proizvodnja krmnog bilja na površini od 8.843,7 ha, odnosno 38,2% ukupno poticanih površina.

Zatim na drugom mjestu su površine pod hljebnim žitima i to od 6.013,9 ha (26%), s tim da se u cilju obeštećenja u proizvodnji hljebnih žita zbog lošeg prinosa i kvaliteta žitarica naknadnom izmjenom Programa novčanih podrški dodatno poticala površina pod pšenicom i raži od 5.340,7 ha.

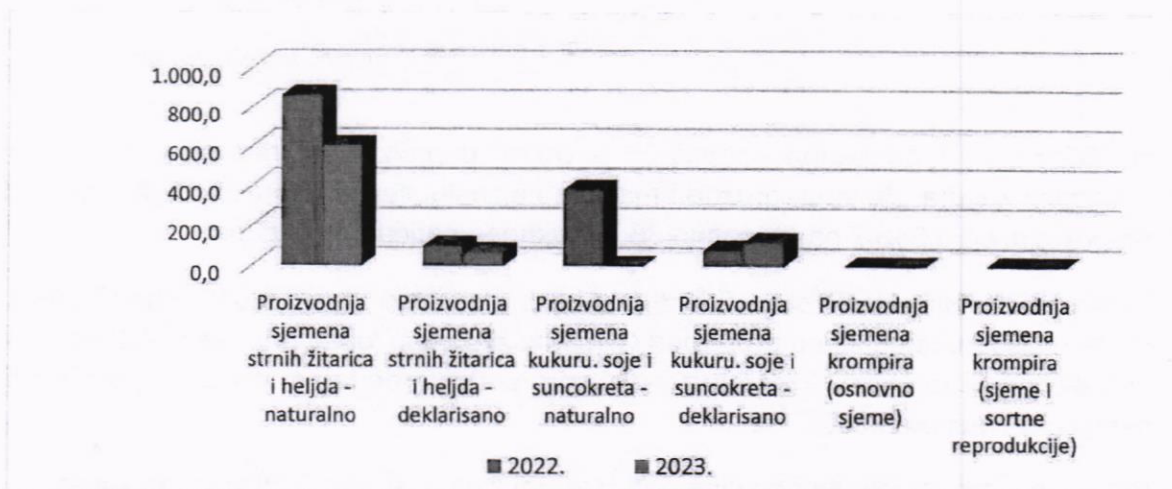
Dok su na trećem mjestu površine pod stočnim žitima od oko 3.294 ha, odnosno 14,2%, a proizvodnja uljarica na površini od 2.221 ha, odnosno 9,6 %.

Ukupne poticane površine gore navedenih kultura u 2022. godini bile su 25.570,6 ha, a u 2023. godini 23.134 ha, što pokazuje da je došlo do smanjenja poticanih površina i to za 9,5%.

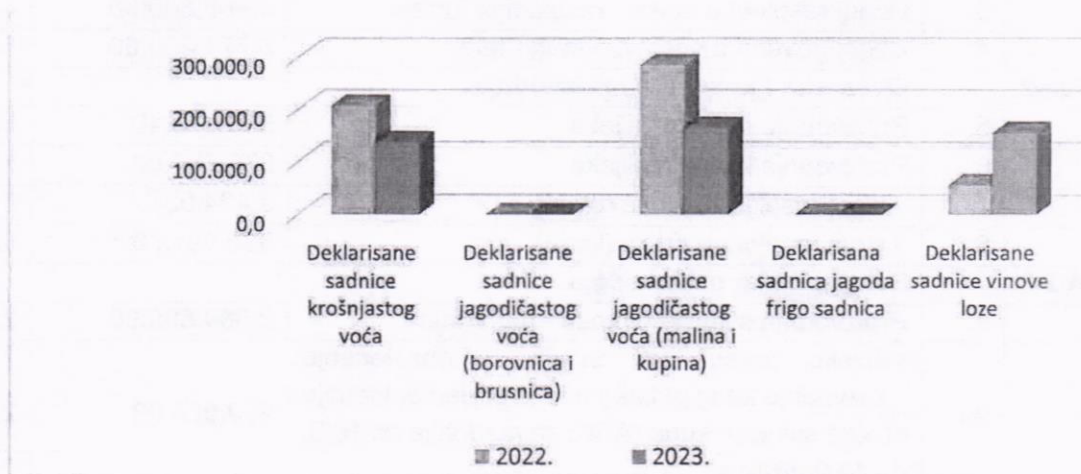
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2022/2023.godini (ha)

Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2022/2023 godine (ha)

Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2022/2023 godine (kom)

Efekti poticaja u proizvodnji sjemena izraženi kroz zasijanu površinu u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu pokazuju rast u proizvodnji sjemena kukuruza, soje i suncokreta-deklarirano za oko 48%, odnosno povećanje proizvodnje je bilo sa 79 ha na 117 ha.

U proizvodnji svih ostalih sjemena zabilježen je pad i to kod proizvodnje deklariranog sjemena strnih žitarica i heljde zabilježen je pad od 33,2%, a u proizvodnji naturalnog sjemena strnih žitarica i heljde imamo pad od 30%, dok kod proizvodnje sjemena kukuruza, soje i suncokreta-naturalno nije bilo poticane proizvodnje u 2023. godini, a u 2022. godini poticana površina je bila 383,4 ha.

U proizvodnji sadnog materijala efekti poticaja u 2023. u odnosu na 2022. godinu, izraženi su kroz broj komada sadnica i bilježe pad od 16,5% odnosno, ukupan broj sadnica u 2022. godini od 547.758 komada se smanjio na 457.426 komada u 2023. godini. Ovo smanjenje je zabilježeno kod proizvodnje sadnica krošnjastog voća za 34% i kod proizvodnje sadnica maline i kupine za 42%, dok je u proizvodnji sadnica vinove loze zabilježeno povećanje proizvodnje za tri puta, odnosno, proizvodnja se povećala sa oko 56 hiljada na 156 hiljada komada.

5.2 Novčane podrške u animalnoj proizvodnji

Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2023. godini po mjerama

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/2-1	Br.	Govedarska proizvodnja		
	1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	44.066.369,42	44.039.496,57
	1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	54.397.326,29	54.378.064,25
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	3.399.770,00	3.388.550,00

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

	2a.	Proizvodnja govedeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	199.980,00	199.980,00
	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	4.668.800,00	4.666.400,00
	4.	Uzgoj goveda u sustavu krava - tele	5.771.220,00	5.753.640,00
A/2-2		Ovčarska i kozarska proizvodnja		
	5.	Proizvodnja ovčijeg mlijeka	525.073,40	525.073,40
	6.	Proizvodnja kozijeg mlijeka	879.787,00	836.468,40
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	8.424.037,10	8.394.537,38
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	330.991,00	327.031,00
A/2-3		Svinjogojska proizvodnja		
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja	2.580.599,00	2.580.599,00
	9a	svinjsko meso (tov svinja) - obeštećenje proizvodnje zbog gubitka tržišta uslijed epidemije afričke svinjske kuge (ASK) za razdoblje od 10.8. do 10.9.2023.g.	250.000,00	235.050,00
	10.	Uzgoj rasplodne stoke - krmača	192.550,00	192.550,00
A/2-4		Peradarska proizvodnja		
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	43.929,90	43.929,90
	12.	Uzgoj matičnog jata - pilenki teške roditeljske linije	267.864,24	267.864,24
	13.	Uzgoj matičnog jata - pilenki lake roditeljske linije	21.302,40	21.302,40
	13.a	Uzgoj brojlera	1.368.125,16	1.339.325,16
A/2-5		Pčelarska proizvodnja		
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	2.383.202,00	2.378.041,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja		
	15.	Proizvodnja/uzgoj slatkovodne ribe	4.052.391,56	4.052.391,56
	16.	Proizvodnja/uzgoj morske ribe	208.448,97	208.448,97
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja		
	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	354.730,00	73.450,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu		279.600,00
	18.	pas tornjak		1.680,00
		Ukupno A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7 (PROIZVODNJA 2022)	90.320.128,02	90.143.976,66

Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH za 2023. godinu

A/2	ANIMALNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
A/2-1	Govedarska proizvodnja											
1.	Proizvodnja kravljeg mlijeka	17.024,70	6.952.311,78	1.649.505,36	3.476.587,24	1.129.007,34	6.923.227,90	1.327.869,70	14.952.591,13	6.993.912,42	956.026,68	54.378.064,25
2.	Proizvodnja govedeg mesa – tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	0,00	655.620,00	132.660,00	368.580,00	114.050,00	317.700,00	702.300,00	260.820,00	560.940,00	275.880,00	3.388.550,00
2a	Proizvodnja govedeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	0,00	0,00	0,00	5.280,00	0,00	69.300,00	13.200,00	32.010,00	80.190,00	199.980,00
3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	1.600,00	1.221.600,00	250.400,00	202.400,00	59.200,00	644.800,00	589.600,00	1.019.200,00	534.400,00	143.200,00	4.666.400,00
4.	Uzgoj goveda u sustavu krava - tele	0,00	3.000.360,00	726.960,00	155.700,00	0,00	330.300,00	46.860,00	207.900,00	802.020,00	483.540,00	5.753.640,00
A/2-2	Ovčarska i kozarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
5.	Proizvodnja ovčijeg mlijeka	0,00	145.039,20	0,00	0,00	0,00	146.707,80	0,00	0,00	218.061,60	15.264,80	525.073,40
6.	Proizvodnja kozijeg mlijeka	0,00	367.271,80	79.245,60	0,00	0,00	49.235,80	94.857,60	0,00	27.776,00	218.081,60	836.468,40
7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	88.335,00	1.507.890,00	1.079.727,00	617.242,00	0,00	1.762.466,28	722.593,00	827.971,10	1.568.353,00	219.960,00	8.394.537,38

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	1.050,00	101.581,00	49.710,00	7.510,00	0,00	20.693,00	28.324,00	5.290,00	38.965,00	73.908,00	327.031,00
A/2-3		Svinjogojska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa	0,00	262.535,00	68.301,00	0,00	213.122,00	0,00	0,00	0,00	9.525,00	2.027.116,00	2.580.599,00
	9a.	svinjsko meso (tov svinja) - obeštećenje proizvodnje zbog gubitka tržišta uslijed epidemije afričke svinjske kuge (ASK) za razdoblje od 10.8. do 10.9.2023.g.	0,00	31.800,00	27.850,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	175.400,00	235.050,00
	10.	Uzgoj rasplode stoke-kрмаča	0,00	3.600,00	0,00	0,00	39.590,00	48.650,00	9.700,00	3.000,00	49.100,00	38.910,00	192.550,00
A/2-4		Peradarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	0,00	0,00	2.310,00	10.542,00	9.468,90	14.805,00	2.184,00	0,00	4.620,00	0,00	43.929,90
	12.	Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	82.108,32	0,00	185.755,92	0,00	267.864,24
	13.	Uzgoj matičnog jata - pilenki lake roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21.302,40	0,00	0,00	0,00	21.302,40
	13.a	Uzgoj brojlera	0,00	0,00	0,00	238.856,28	61.292,88	15.600,00	385.601,28	0,00	637.974,72	0,00	1.339.325,16

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

A/2-5		Pčelarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	14	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	35.904,00	132.151,00	118.707,00	212.852,00	11.855,00	280.089,00	263.909,00	626.475,00	370.997,00	325.102,00	2.378.041,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	15	Uzgoj slatkovodne ribe	0,00	0,00	1.073.746,14	79.104,09	0,00	342.085,50	0,00	1.112.741,63	0,00	1.444.714,20	4.052.391,56
	16	Uzgoj morske ribe	0,00	0,00	208.448,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	208.448,97
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	17	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	0,00	4.050,00	16.500,00	34.200,00	3.300,00	5.500,00	0,00	3.850,00	4.400,00	1.650,00	73.450,00
	17 a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	3.600,00	21.150,00	7.600,00	1.200,00	800,00	10.300,00	2.800,00	45.850,00	61.800,00	124.500,00	279.600,00
	18	pas tornjak	0,00	640,00	0,00	0,00	0,00	300,00	0,00	740,00	0,00	0,00	1.680,00
SVEGA A/2			147.513,70	14.407.599,78	5.491.671,07	5.404.773,61	1.646.966,12	10.912.460,28	14.349.309,30	19.079.628,86	12.100.610,66	6.603.443,28	90.143.976,66

5.2.1 Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u animalnoj proizvodnji u 2022/2023 godinu izraženi su kroz broj grla, kljunova, košnica pčela, litara mlijeka, obuhvaćenih plaćanjem po jedinici mjere i iznosom poticaja po vrsti animalne proizvodnje.

Obračun efekata poticaja urađen je na osnovu svih odobrenih i isplaćenih zahtjeva iz 2022. i 2023. godine, odnosno u godinama kada su klijenti ostvarili proizvodnju i svoje pravo na podršku.

U ovoj analizi uzeti su podaci samo o isplaćenim zahtjevima, a što je u skladu sa Informacijom o odobrenim transferima za poljoprivredu za 2022. godinu i 2023. godinu, koja se svake godine dostavlja Vladi Federacije BiH na usvajanje.

Efekti poticaja u animalnoj proizvodnji pokazuju da je zastupljen značajan rast gotovo u svim vrstama proizvodnji ili je proizvodnja nešto niža u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajnije procentualno povećanje proizvodnje je zabilježeno u uzgoju brojlera i to za 62,5%, odnosno povećan je broj peradi sa 6,87 miliona na 11,16 miliona komada, zatim značajno povećanje imamo u proizvodnji ovčjeg mlijeka (oko 41%) i u proizvodnji kozijeg mlijeka (25%).

Pored navedenog imamo zabilježen rast u poticanju uzgoja pčelinjih zajednica za 14%, a također se bilježi povećanje kod proizvodnje slatkovodne ribe za 18% i kod uzgoja rasplodnih junica za 9%.

Procentualno malo povećanje zabilježeno je kod uzgoja goveda u sistemu krava-tele i kod uzgoja ovaca i to za 4% i kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja za 2,5%.

Kod uzgoja izvornih zaštićenih pasmina također imamo zabilježeno povećanje i to kod uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u čistoj krvi za 20,2%, dok je uzgoj bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u tipu povećan za 7,2%, a kod uzgoja psa tornjaka povećanje je bilo za 29,2%.

Značajniji pad efekata poticaja kod animalne proizvodnje u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu imamo kod proizvodnje goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz uvoza za 54,1%, zatim pad proizvodnje imamo u uzgoju morske ribe za 21,8%, a također je zabilježen pad u peradarskoj proizvodnji kod uzgoja pilenki teških roditeljskih linija (18,2%) i kod uzgoja 18-sedmičnih pilenki (12,7%), dok se proizvodnja kravljeg mlijeka zadržala na približno istom nivou kao u prethodnoj godini.

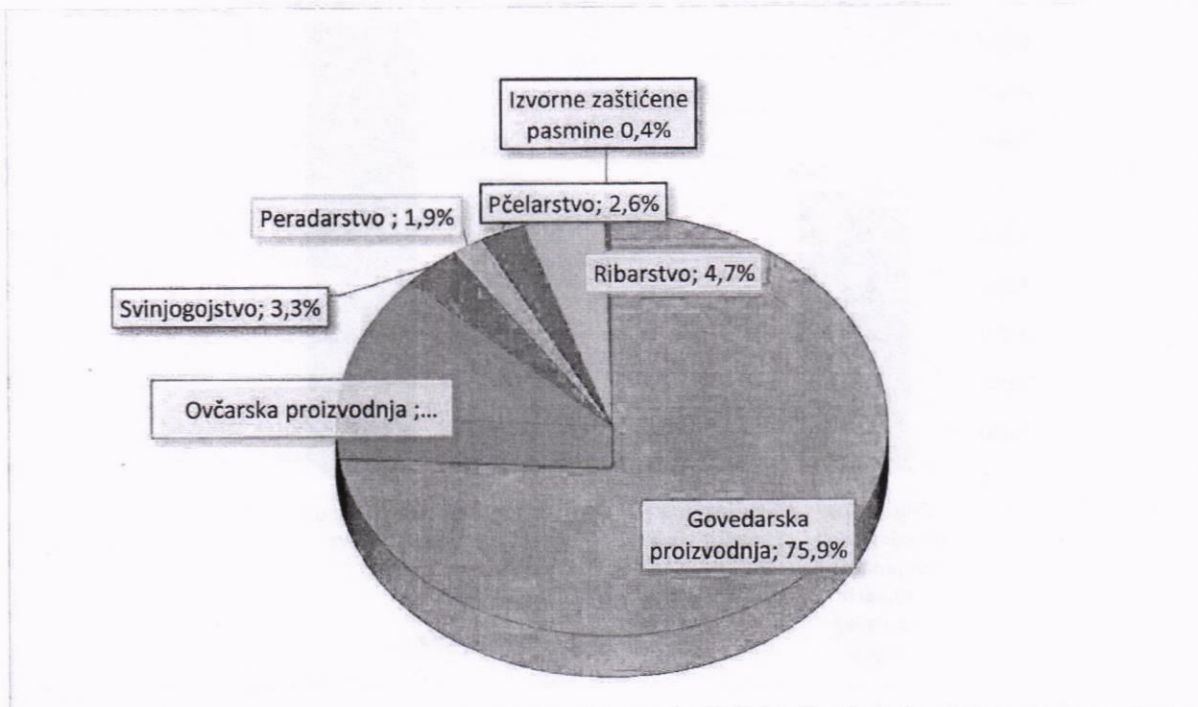
Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2022/2023 godinu

ANIMALNA PROIZVODNJA	2022. godina				2023. godina				Indikator povećanja/smanjenja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, kljunu, kg - za fizička lica (KM)	
Govedarska proizvodnja									
Proizvodnja kravljeg mlijeka	44.039.496,60	134.343.013	0,34	0,31	54.378.064,25	134.342.530	0,42	0,38	100,0%
Proizvodnja goveđeg mesa-tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.717.320,00	5.321	550	400	3.388.550,00	5.456	660	480	102,5%
Proizvodnja goveđeg mesa-tov junadi od teladi iz uvoza	365.255,00	1.334	275	220	199.980,00	612	330	264	45,9%
Uzgoj krava prvotelki (rasplodnih junica)	2.907.300,00	5.353	550	0	4.666.400,00	5.833	800	0	109,0%
Uzgoj goveda u sistemu krava -tele	4.519.520,00	8.642	550	400	5.753.640,00	8.988	660	480	104,0%
Ovčarska i kozarska proizvodnja									
Proizvodnja svježeg ovčijeg mlijeka	277.771,00	470.751	0,60	0,5	525.073,40	663.444	0,80	0,60	140,9%
Proizvodnja svježeg kozijeg mlijeka	500.938,30	848.019	0,60	0,5	836.468,40	1.056.929	0,80	0,60	124,6%
Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	6.446.341,00	177.586	55	29	8.394.537,38	184.927	66	35	104,1%
Uzgoj rasplodne stoke (koze)	243.728,00	6.373	55	29	327.031,00	6.327	66	35	99,3%
Svinjogojska proizvodnja									
Proizvodnja svinjskog mesa-tov svinja	2.467.258,00	34.348	76	50	2.580.599,00	28.394	91	60	82,7%

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

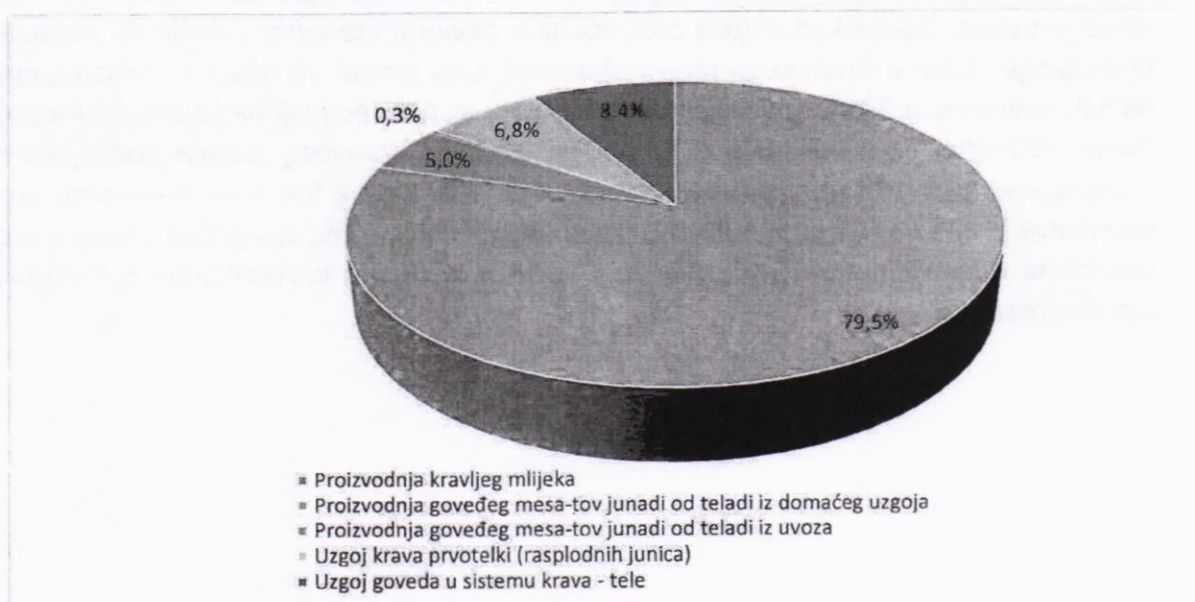
Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja - obeštećenje zbog svinjske kuge	0,00	0	0	0	235.050,00	4.701	50	50	0,0%
Uzgoj rasplodnih krmača	87.900,00	594	185	140	192.550,00	571	370	250	96,1%
Peradarska proizvodnja									
Uzgoj 18-sedmičnih pilenki	41.926,50	119.790	0,35	0	43.929,90	104.595	0,42	0	87,3%
Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	273.005,50	195.004	1,40	0	267.864,24	159.443	1,68	0	81,8%
Uzgoj pilenki lahke roditeljske linije	0,00	0	1,40	0	21.302,40	12.680	1,68	0	0,0%
Uzgoj brojlera	686.942,60	6.869.426	0,10	0	1.339.325,16	11.161.043	0,12	0	162,5%
Pčelarska proizvodnja									
Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	1.580.736,00	147.490	16	10	2.378.041,00	168.370	20	13	114,2%
Ribarska proizvodnja									
Uzgoj slatkovodne ribe	2.856.217,50	1.904.145	1,50	0	4.052.391,56	2.251.329	1,80	0	118,2%
Uzgoj morske ribe	222.213,00	148.142	1,50	0	208.448,97	115.805	1,80	0	78,2%
Izvorne zaštićene pasmine životinja									
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarc u čistoj krvi	45.220,00	109	460	400	73.450,00	131	600	550	120,2%
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarc u tipu	169.140,00	599	300	240	279.600,00	642	450	400	107,2%
Uzgoj psa tornjaka	1.010,00	24	45	40	1.680,00	31	60	50	129,2%
UKUPNO	70.449.239,00				90.143.976,66				

Grafikon 43. Novčane podrške u stočarstvu u 2023. godini (%)

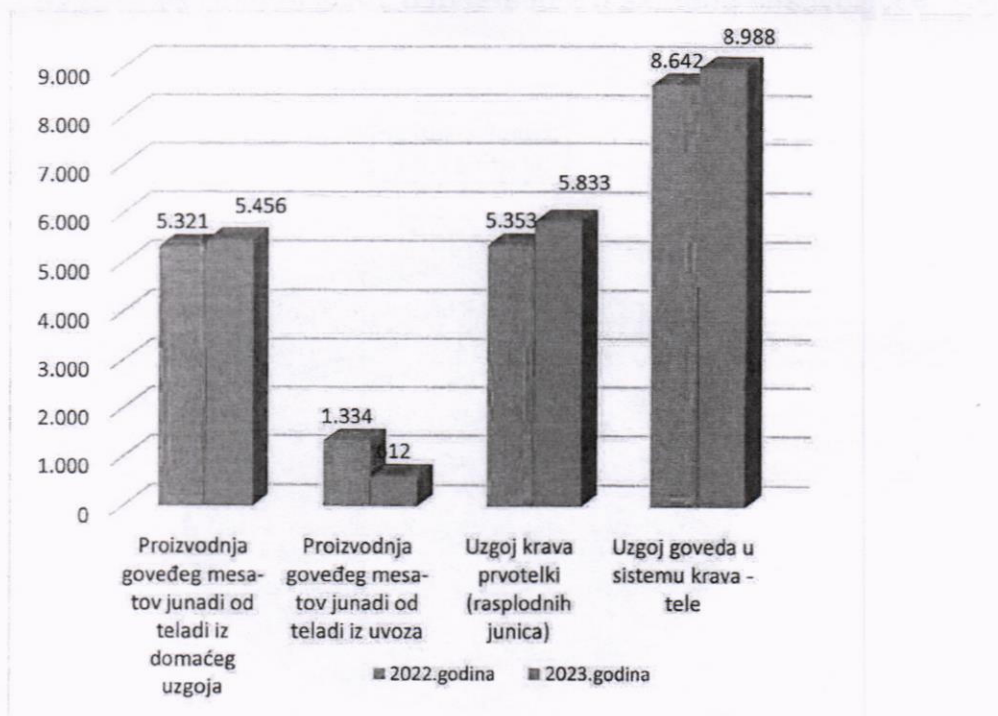
Od toga učešće pojedinih proizvodnji u govedarstvu je slijedeći:

Grafikon 44. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2023. godini (%)

Iz prethodnih grafikona vidi se da dominantno učešće u poticaju za animalnu proizvodnju u 2023. godini ima govedarstvo sa 75,9%, a u okviru govedarske proizvodnje najzastupljeniji su poticaji u proizvodnji mlijeka sa 79,5%.

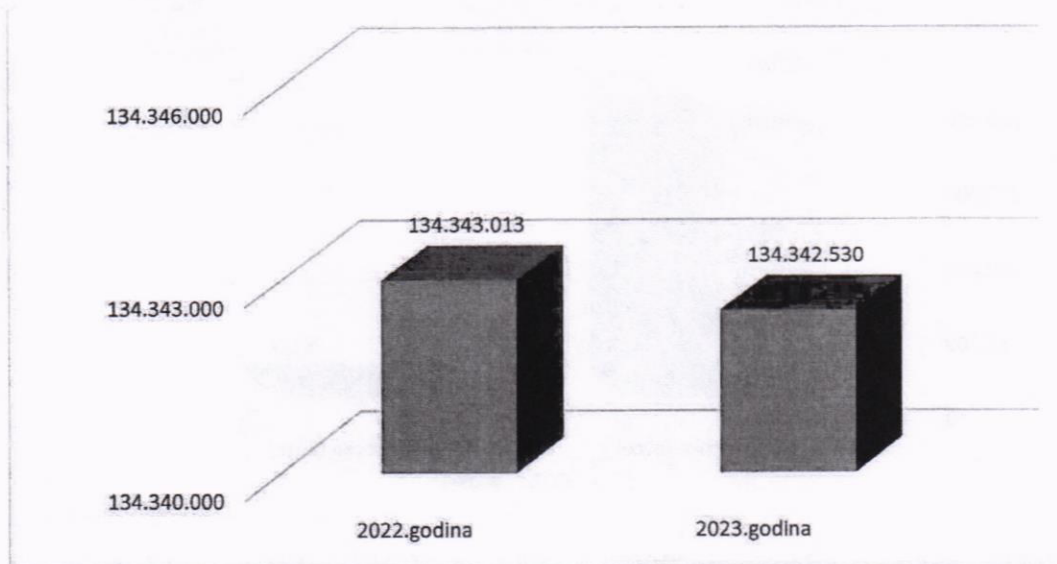
Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2022/2023 (grla)

Efekti poticaja u govedarstvu u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu izraženi kroz ukupan broj grla bilježe blago povećanje i to za 1,2%, odnosno u 2023. godini novčanom podrškom je obuhvaćeno 20.889 grla, dok je taj broj grla u 2022. godini bio 20.650.

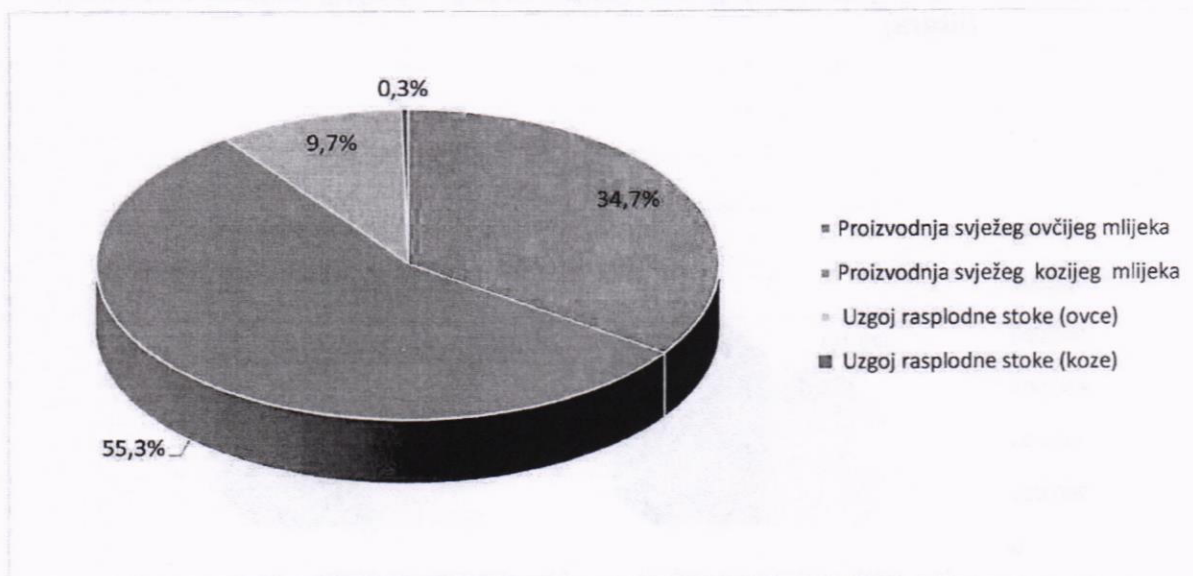
Kao što je vidljivo iz grafikona smanjenje proizvodnje je zabilježeno kod tova junadi od teladi iz uvoza, dok je kod ostalih proizvodnji u okviru govedarstva došlo do povećanja proizvodnje, tako je smanjenje proizvodnje kod tova junadi od teladi iz uvoza iznosilo 54,1%, odnosno u 2022. u odnosu na prethodnu godinu poticajima je bilo obuhvaćeno manje 722 grla, dok je kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja poticajima bilo obuhvaćeno više 135 grla, odnosno povećanje je bilo za 2,5%, kod rasplodnih junica povećanje je bilo za 480 grla, odnosno povećanje je bilo za 9%, dok je kod uzgoja goveda u sistemu krava tele povećanje bilo za 346 grla, odnosno procentualno je povećanje iznosilo oko 4%.

Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022/2023 (litara)

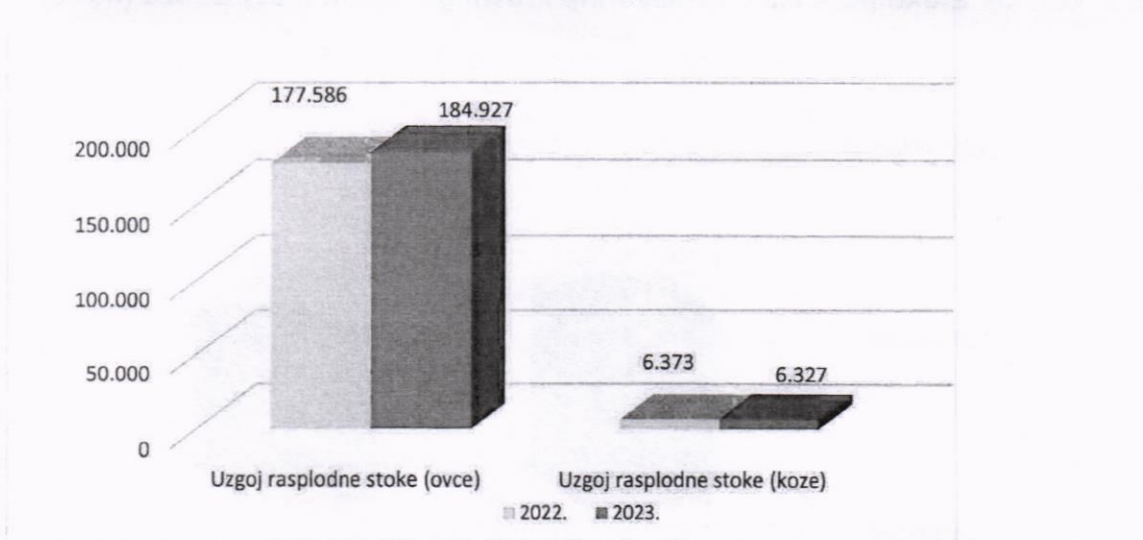

Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu pokazuju kontinuitet u proizvodnji, odnosno proizvodnja se zadržala na istom nivou (razlika je u 480 litara).

Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2023. godini (%)

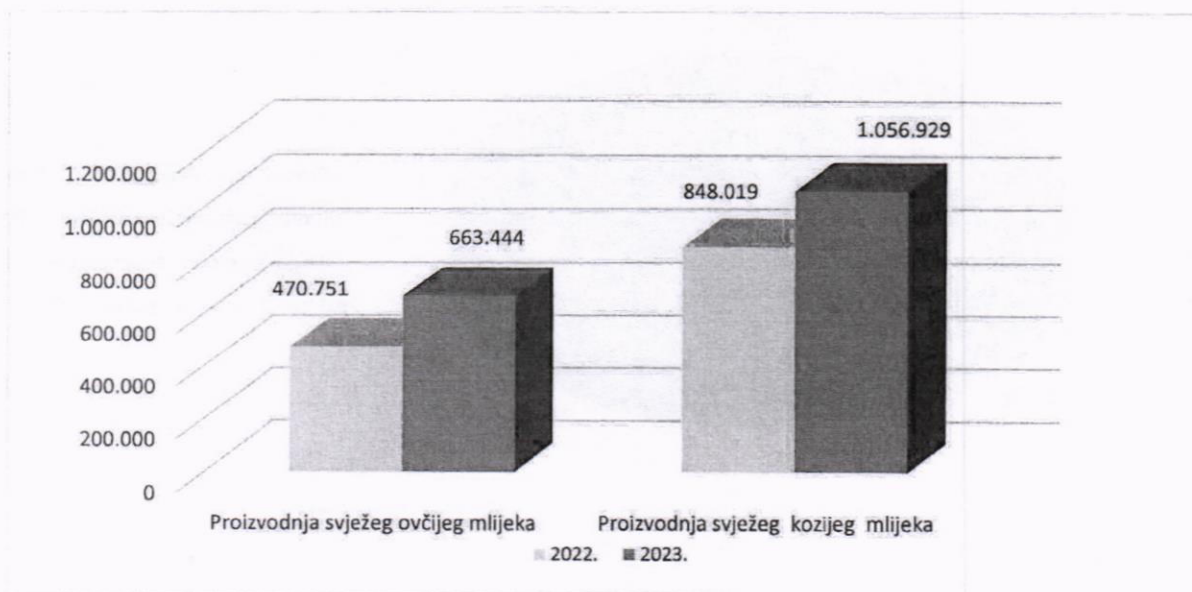

Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2022/2023 (grla)

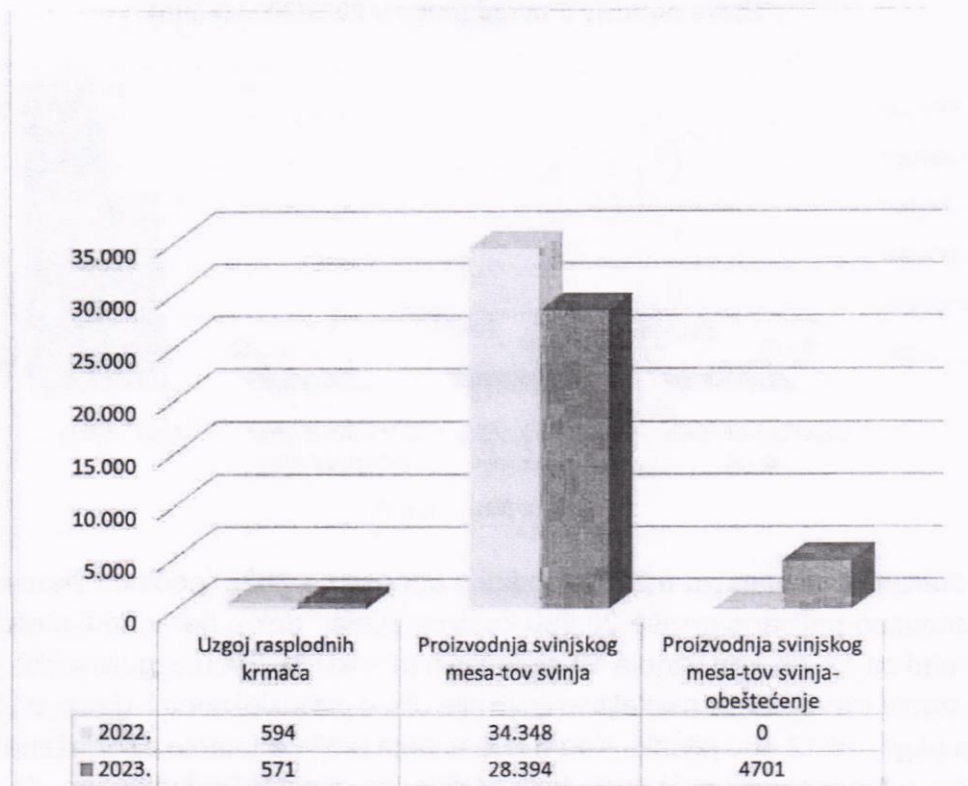
U 2023. godini u odnosu na 2022. godinu za efekte poticaja u ovčarstvu i kozarstvu možemo zaključiti da su rezultirali povećanjem broja grla obuhvaćenih poticajima i to za ovce oko 4%, a za koze vrlo malo smanjenje za 0,7%, odnosno povećan je broj ovaca za 7.341 grlo, a koza ima manje za 46 grla.

Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčijeg i kozijeg mlijeka u 2022/2023 (litara)

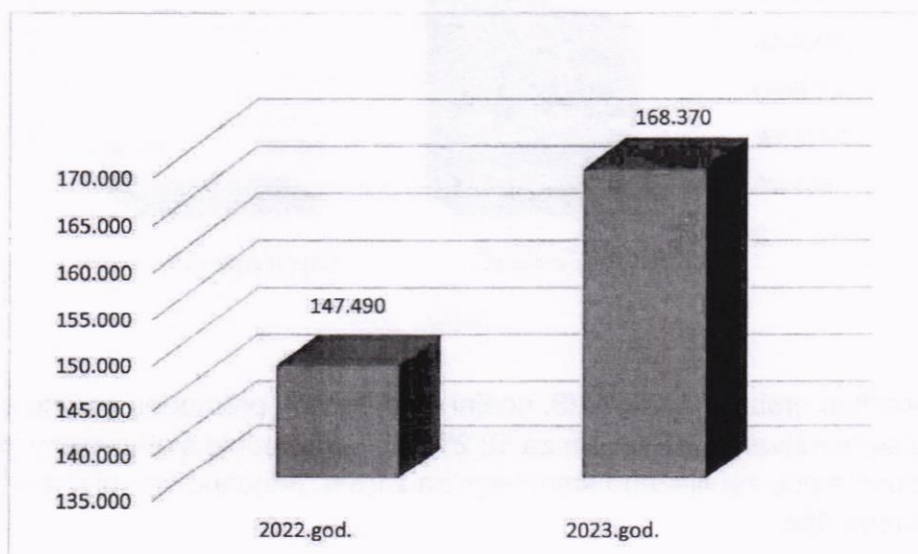
Efekti poticaja u proizvodnji svježeg ovčjeg i kozjeg mlijeka izraženi u litrama bilježe značajan rast u 2023. u odnosu na 2022. godinu, tako da je evidentirano povećanje proizvodnja ovčjeg mlijeka za oko 192,7 hiljada litara, dok povećanje u proizvodnji kozjeg mlijeka bilo za oko 208,9 hiljada litara.

Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2022/2023 (grla)

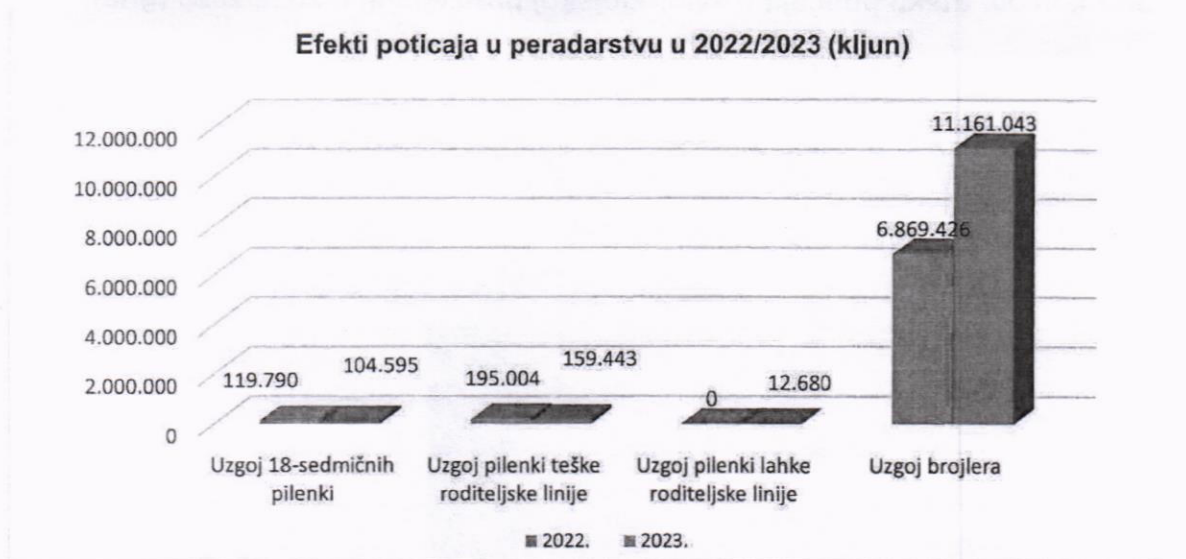

U 2023. godini efekti poticaja u svinjogojstvu bilježe smanjenje u uzgoju rasplodnih krmača za oko 4 % u odnosu na prethodnu godinu, odnosno došlo je do smanjenja broja za 23 grla. Također je kod tova svinja u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu došlo do smanjenja u proizvodnji svinjskog mesa za 17,3%, odnosno tovljenika je bilo manje za 5,9 hiljade grla.

Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022/2023 (košnice pčela)

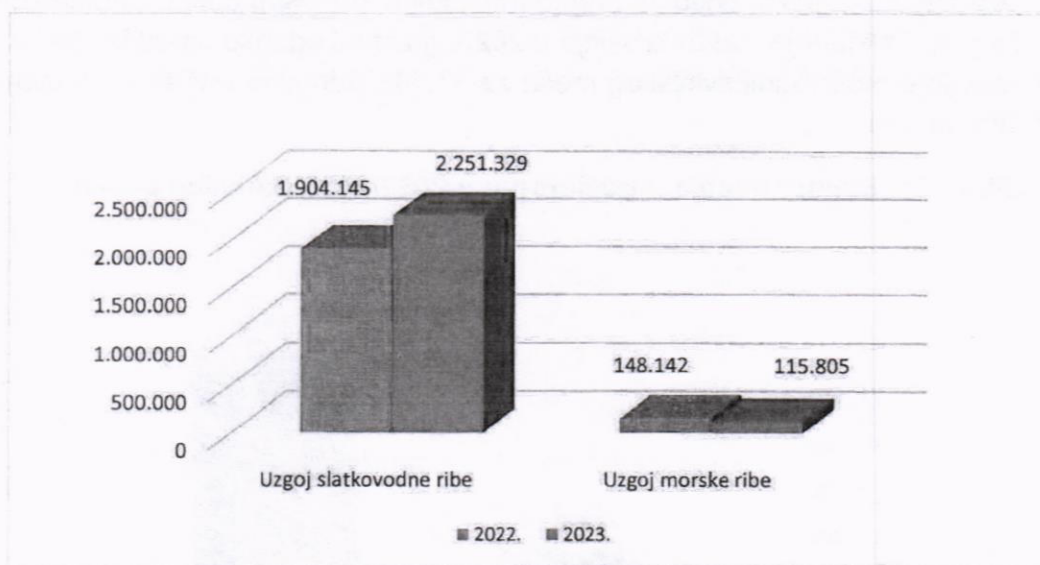

Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2022/2023 (kljun)

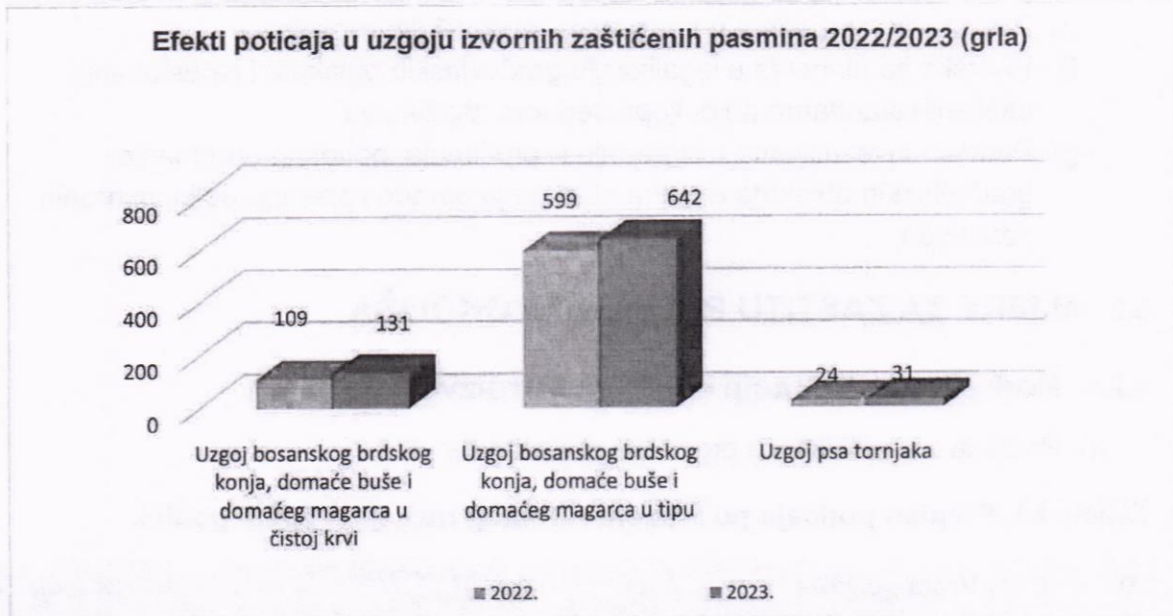
Efekti poticaja u pčelarstvu u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu bilježe rast za oko 14%, odnosno poticano je više 20.880 košnica pčela, dok u peradarstvu efekti poticaja bilježe pad za 12,7% kod uzgoja 18-sedmičnih pilenki i 18,2% u uzgoju teških roditeljskih linija. Uzgoja pilenki lahke roditeljske linije nije bilo u protekloj godini, dok je u 2023. godini potican uzgoj od 12.680 pilenki. Kod mjere uzgoja brojlera imamo zabilježeno povećanje za 62,5% odnosno potican je veći uzgoj brojlera za oko 4,29 miliona komada.

Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2022/2023 (kg)

Kada poredimo proizvodnju u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu efekti poticaja u ribarstvu su rezultirali povećanjem za 18,2% kod proizvodnje slatkovodne ribe, dok je kod uzgoja morske ribe zabilježeno smanjenje za 21,8%, odnosno smanjena je proizvodnja za oko 32,3 tona ribe.

Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2022/2023 (grla)

Efekti poticaja izraženi u broju grla kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u čistoj krvi su povećani sa 109 grla u 2022. na 131 grlo u 2023. godini, odnosno došlo je do povećanja od oko 20%. Kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u tipu također imamo zabilježeno povećanje za oko 7%, odnosno povećan je broj grla za 43, a kod uzgoja psa tornjaka je najveće procentualno povećanje od 29%, s tim da je poticajima obuhvaćen jako mali broj pasa svega 31 u 2023. godini.

6 RURALNI RAZVOJ

U 2023. godini u skladu sa Programom u okviru modela ruralnog razvoja planirane su podrške investicijama u okviru kreditne linije za finansiranje poljoprivredne proizvodnje uz grant sredstva FMPVŠ-a kod Razvojne banke FBiH, kao i nizom drugih mjera i to kako slijedi:

6.1 Mjere za povećanje konkurentnosti

- a) Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizuje u saradnji sa Razvojnou bankom Federacije BiH.

6.1.1 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva

- a) Podrška investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu proizvodnju ili stočarstvu

- b) Podrška investicijama u opremu za biljnu proizvodnju, stočarstvo ili ribarstvo
- c) Sufinanciranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke
- d) Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu biljne proizvodnje, stočarstva ili ribarstva
- e) Podrška investicijama u podizanje višegodišnjih nasada
- f) Podrška za ulaganja u legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda na poljoprivrednom gazdinstvu
- g) Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje građevinskih objekata u svrhu obavljanja dorade i prerade poljoprivrednih proizvoda.

6.2 MJERE ZA ZAŠTITU RURALNOG OKOLIŠA

6.2.1 Podrška certifikaciji organske proizvodnje

- a) Podrška za certifikaciju organske proizvodnje

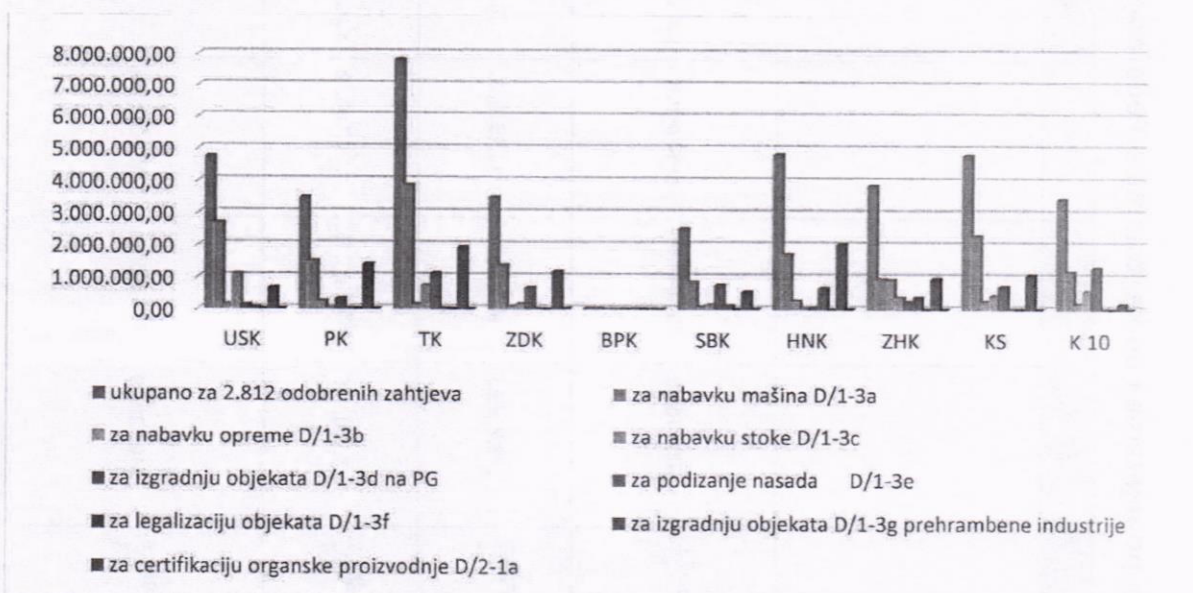
Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2023. godini

D	Vrsta podrške	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
D/1-2	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizira u saradnji sa Razvojnomo bankom FBiH u okviru mjera iz člana 15. st a), b), c),d),e),f) i g) ovog Programa	5.000.000,00	5.000.000,00
D/1-3	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva- UKUPNO		
	a) Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu ili stočarsku proizvodnju	29.055.360,56	16.482.458,06
	b) Investicije u opremu za biljnu, stočarsku ili ribarsku proizvodnju		2.385.173,40
	c) Sufinanciranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke		3.588.148,26
	d) Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu biljne proizvodnje, stočarstva ili ribarstva		5.336.372,89
	e) Investicije u podizanje višegodišnjih nasada nasada		1.247.920,50
	f) Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda na PG		3.939,21

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

	g)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje građevinskih objekata u svrhu obavljanja dorade i prerade poljoprivrednih proizvoda	10.000.000,00	9.995.356,84
D/2-1	a)	Certifikacija organske proizvodnje	120.000,00	70.100,99
		UKUPNO D	44.175.360,56	44.109.470,15

Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2023. g. (KM)

Iz gornjeg grafikona vidi se da je najviši iznos novčane podrške za mjeru D/1-3a zabilježen u TK u iznosu od 3.858.449,15 KM, a najniži u BPK – 22.080,90 KM. Najviši iznos za mjeru D/1-3b bio je u ZHK – 935.557,89 KM; a najniži u BPK – 2.442,46 KM. Za mjeru D/1-3c najviši iznos podrške zabilježen je u USK 1.094.249,58 KM, a najniži u PK 16.904,18 KM, podrške u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3d najviši iznos zabilježen je u K10 1.315.970,66 KM, a najniži u HNK 56.093,53 KM, podrške u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3e najviši iznos zabilježen je u HNK 672.375,42 a najniži u PK 5.328,93 KM, podrške u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3f najveći iznos podrške bio je u PK 3.939,21 KM, a ostalim kantonima podrške nije bilo. Najveći iznos podrške za mjeru D/1-3g zabilježen u HNK 2.046.102,27 KM, a najniži u K10 169.317,83 KM, podrške u BPK nije bilo. Za mjeru D/2-1a najviši iznos bio je u ZDK – 17.734,14 KM, a najniži u K 10– 1.200,00 KM, podrške u BPK, PK, TK nije bilo.

Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2023. godini

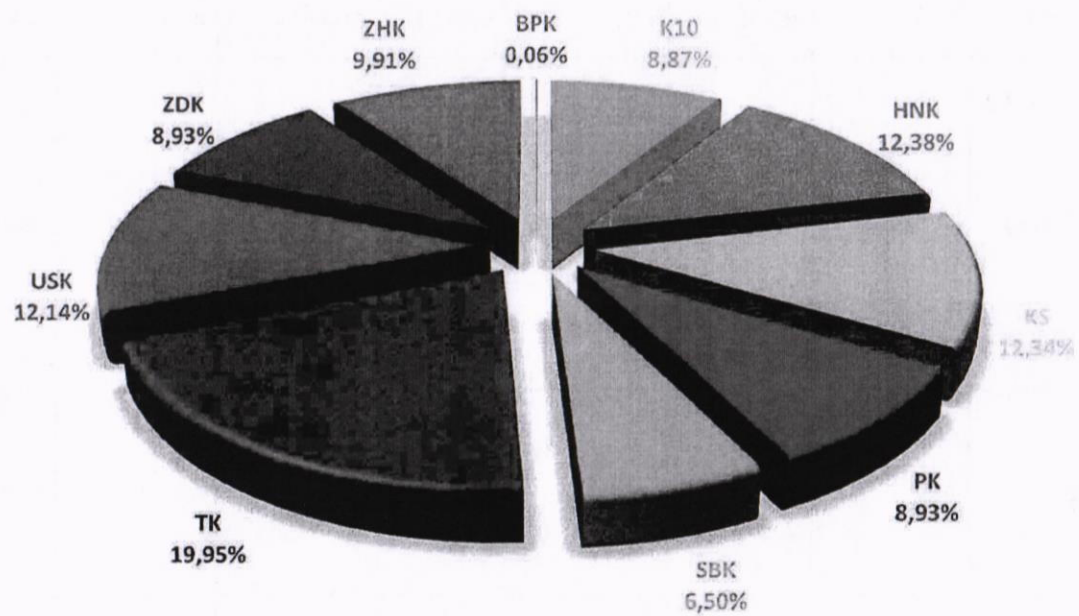
D	Vrsta podrške	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
D/ 1- 2	** Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji sa Razvojnog bankom FBiH											5.000.000,00
D/ 1- 3	a) Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu ili stočarsku proizvodnju	22.080,99	1.187.286,50	1.729.712,55	2.308.773,68	1.500.815,18	861.080,96	3.858.449,15	2.681.892,63	1.377.822,32	954.544,10	16.482.458,06
	b) Investicije u opremu za biljnu, stočarsku ili ribarsku proizvodnju	2.442,46	193.657,31	284.961,64	259.829,94	243.737,85	90.021,77	146.316,73	147.345,29	81.302,52	935.557,89	2.385.173,40
	c) Sufinanciranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke	0,00	584.997,00	37.863,13	429.581,74	16.904,18	143.125,75	737.892,82	1.094.249,58	158.083,76	385.450,30	3.588.148,26
	d) Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu biljne proizvodnje,	0,00	1.315.970,66	56.093,53	725.545,64	319.132,49	767.401,40	1.116.747,90	123.223,32	671.318,11	240.939,84	5.336.372,89

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

		stočarstva ili ribarstva											
	e)	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada nasada	0,00	15.345,24	672.378,42	7.894,53	5.328,93	112.920,91	7.386,08	38.009,83	6.027,81	382.628,75	1.247.920,50
	f)	Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda na PG	0,00	0,00	0,00	0,00	3.939,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.939,21
	g)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje građevinskih objekata u svrhu obavljanja dorade i prerade poljoprivrednih proizvoda	0,00	169.317,83	2.046.102,27	1.078.330,51	1.403.055,58	552.528,78	1.935.162,16	659.102,71	1.180.803,30	970.953,70	9.995.356,84
D	2-1a	Certifikacija organske proizvodnje	0,00	1.200,00	13.085,98	14.444,79	0,00	13.297,01	0,00	5.510,53	17.734,14	4.828,54	70.100,99
		Svega D	24.523,45	3.467.774,54	4.840.197,52	4.824.400,83	3.492.913,42	2.540.376,58	7.801.954,84	4.749.333,89	3.493.091,96	3.874.903,12	44.109.470,15

** U ukupnom zbiru federalnih poticaja je 5.000.000,00 KM koje su direktno uplaćene na račun RFBiH

Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih podrški za ruralni razvoj po kantonima u 2023.g

7 OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI

U okviru Programa novčanih podrški u 2023. godini planirane su slijedeće mjere Ostalih vrsta podrški kako slijedi u tabeli:

Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2023. godini

E		Ostale vrste podrški	Planirano prema programu	Odobreno u KM
E/1-1	a)	Sufinanciranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	184.862,56	184.862,56
E/1-2	a)	Sufinanciranje organiziranja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmova	122.943,01	122.943,01
	b)	Sufinanciranje izlaganja na poljoprivrednim sajmovima	92.481,11	92.481,11
E/1-3	a)	Sufinanciranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	249.715,52	249.715,52
	b)	Financiranje obveza FBiH u okviru projekta razvitka ruralnih poduzeća i poljoprivrede - READP Loan NO 20000020300	0,00	
E/1-4	a)	Sufinanciranje nabavke uredske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja	88.108,29	88.108,29
	b)	Sufinanciranje aktivnosti poljoprivrednih zadruga i gospodarskih društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	5.011.234,20	5.011.234,21
E/1-5	a)	Sufinanciranje troškova uvođenja i certifikacije standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	181.066,32	181.066,32
E/1-6	a)	Program pokretanja proizvodnje sufinanciranjem START paketa za zasnivanje proizvodnje putem PCU jedinice FMPVŠ	0,00	
		UKUPNO E	5.930.411,01	5.930.411,02

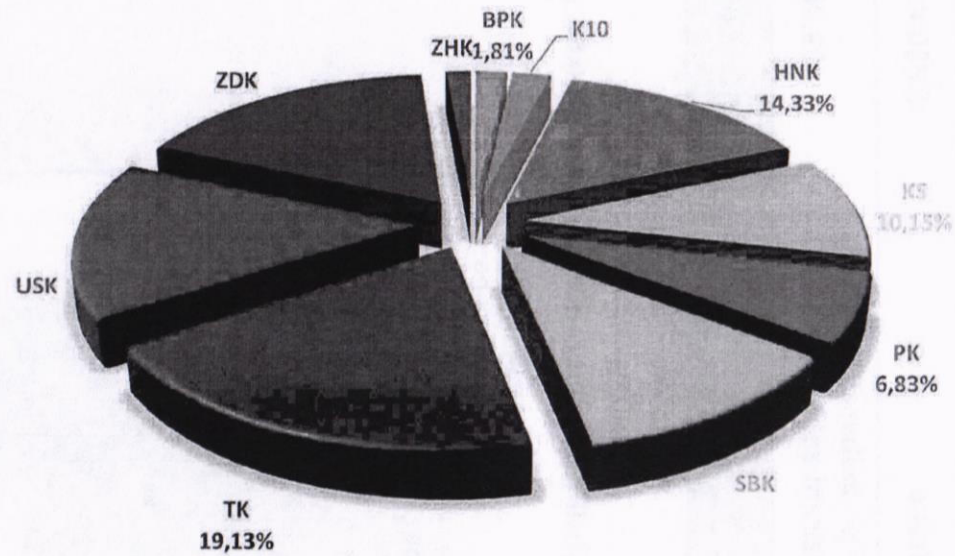
Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima FBiH u 2023. godini

E		Ostale vrste podrška	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
E/1-1	a)	Sufinanciranje premije osiguranja od mogućih šteta u polj. proizvodnji	0,00	51.334,15	6.162,12	20.000,00	48.630,92	0,00	58.735,37	0,00	0,00	0,00	184.862,56
E/1-2	a)	Sufinanciranje organiziranja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmova	21.651,12	1.426,84	17.500,93	14.714,68	0,00	8.058,15	24.843,54	22.991,75	11.756,00	0,00	122.943,01
	b)	Sufinanciranje izlaganja na poljop. sajmovima	0,00	0,00	16.884,02	29.737,41	0,00	1.483,50	810,00	8.552,20	29.471,90	5.542,08	92.481,11
E/1-3	a)	Sufinanciranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	0,00	21.998,76	0,00	39.000,00	21.691,45	9.197,50	106.352,68	9.750,00	41.725,13	0,00	249.715,52
	b)	Financiranje obveza FBiH u okviru projekta razvitka ruralnih poduzeća i poljoprivrede	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E/1-4	a)	Sufinanciranje nabavke uredske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja	1.834,50	7.082,99	4.631,00	9.572,16	9.441,23	9.150,52	6.927,65	28.623,49	9.844,75	1.000,00	88.108,29
	b)	Sufinanciranje aktivnosti polj.zadruga i priv. društava za povezivanje ponude OPG i obrta u FBiH	83.855,70	37.269,20	781.567,14	451.889,05	325.460,00	644.023,79	910.712,84	828.172,63	887.721,41	60.562,45	5.011.234,21
E/1-5	a)	Sufinanciranje troškova uvođenja i certifikacije standarda u poljop. i prehramb. industriji	0,00	11.559,71	23.028,18	37.157,11	0,00	2.925,00	26.271,31	25.823,79	36.831,95	17.469,27	181.066,32

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU -

E/1-6	a)	Program pokretanja proizvodnje sufinansiranjem START paketa za zasnivanje proizvod.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Svega E			107.341,32	130.671,65	849.773,39	602.070,41	405.223,60	674.838,46	1.134.653,39	923.913,86	1.017.351,14	84.573,80	5.930.411,02

Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih podrški po kantonima FBiH u 2023. godini

8 PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI

Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2023.g.

Novčane podrške	Iznos	Učešće %
Biljna proizvodnja	25.032.121,86	15,11%
Animalna proizvodnja	90.143.976,66	54,40%
Ruralni razvoj	44.109.470,15	26,62%
Ostale novčane podrške	5.930.411,02	3,58%
Ponovljeni postupci po žalbama, sudskim presudama i nerealizirani zahtjevi	499.082,59	0,30%
UKUPNO	165.715.062,28	100,00%

Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2023. g.

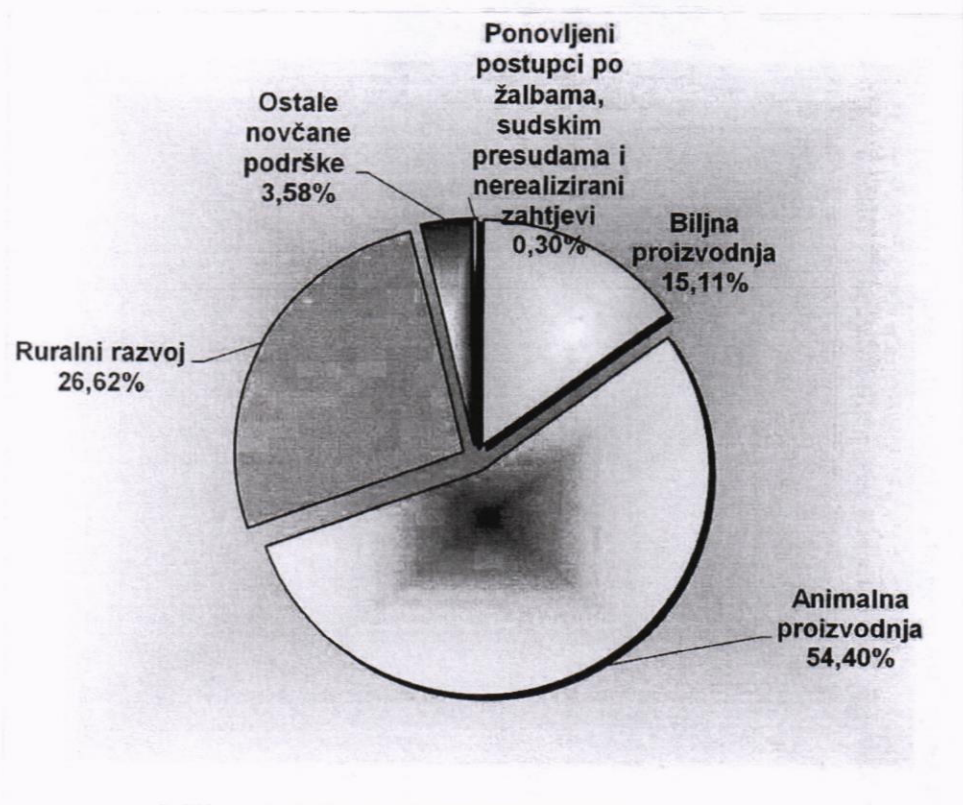
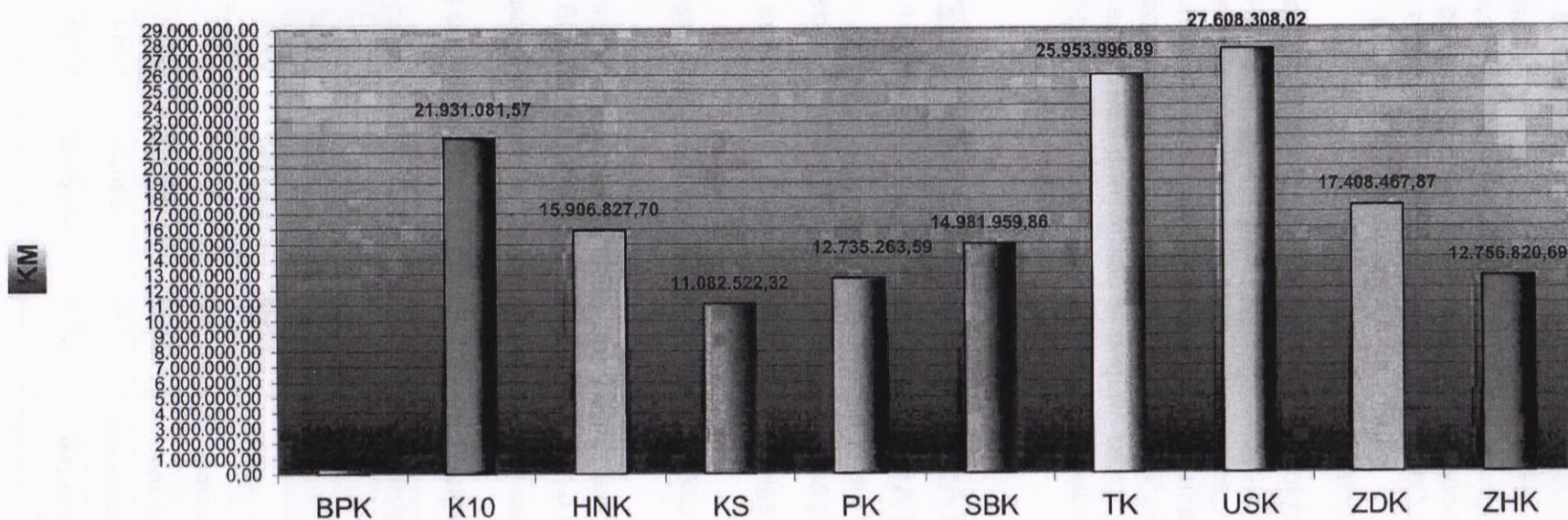

Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih podrški u 2023. g. po kantonima – zbirno

KANTON	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
SVEGA UKUPNO	349.813,77	21.931.081,57	15.906.827,70	11.082.522,32	12.735.263,59	14.981.959,86	25.953.996,89	27.608.308,02	17.408.467,87	12.756.820,69	165.715.062,28
POSTOTNO UČEŠĆE	0,22%	13,65%	9,90%	6,90%	7,92%	9,32%	16,15%	17,18%	10,83%	7,94%	100,00%

Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2023. godini

9 KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2023. GODINI

Poljoprivredni inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove i nadležnih kantonalnih organa uprave za inspekcijske poslove izvršili su 678 nadzora zahtjeva klijenata po modelu poticaj proizvodnji, modelu ruralnog razvoja i modelu ostalih vrsta podrški u toku 2023. godine. Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je da šest zahtjeva klijenata nisu u skladu sa propisanim uslovima, a da osam zahtjeva klijenata djelomično ispunjava propisane uslove.

Timovi za kontrolu- ovlašteni državni službenici Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva izvršili su utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu - kontrolu na terenu, ex-ante za 1.337 administrativnom kontrolom odobrenih zahtjeva u 2023. godini po modelu ruralnog razvoja (ukupno dostavljeno 3.050 zahtjeva) od čega je odobreno i isplaćeno 2.812 zahtjeva, a 138 zahtjeva odbijena/odbačena. Po modelu ostalih vrsta podrške ukupno je dostavljeno 289 zahtjeva, odobreno i isplaćeno 275 zahtjeva, a utvrđivanje činjeničnog stanja prije isplate novčane podrške izvršeno je za 46 zahtjeva.

10 REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA

Registracija poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, te ažuriranje podataka za poljoprivredna gazdinstva provodi se u 79 općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ukupan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava (PG) u 2023. godini je bio 91.160.

Od toga je 86.570 porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, 4.590 pravnih subjekata i obrta (PS).

Registrovanih članova/članica porodičnih poljoprivrednih gazdinstava je 160.017, a zaposlenih lica u pravnim subjektima i obrtima je 25.100.

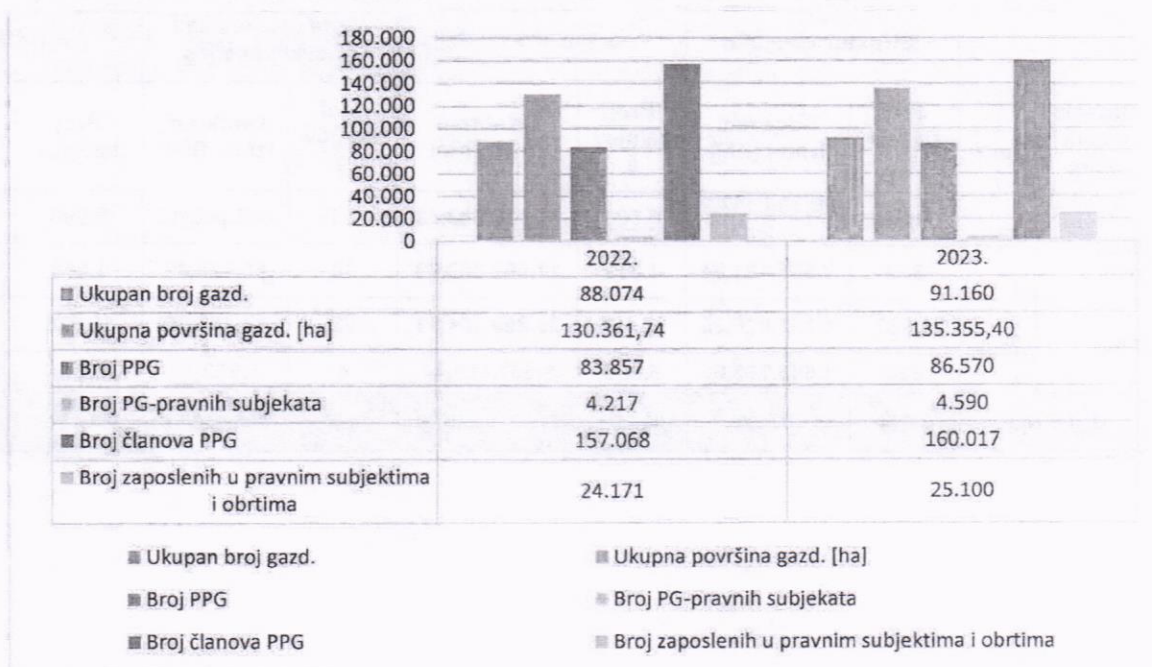
Ukupna površina registrovanih poljoprivrednih gospodarstava je 135.355,40 ha.

Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2023. godini

Sjedište gazdinstva	Zbirni podaci o gazdinstvima					
	Kanton	Ukupan broj gazd.	Ukupna površina gazd. [ha]	Broj PPG	Broj PG-PS	Broj članova PPG
Unsko-Sanski kanton	1.636	1.902,35	1.528	108	2.989	138
Posavski kanton	7.149	11.746,14	6.851	298	12.423	2.891
Tuzlanski kanton	3.617	17.913,49	3.277	340	6.671	901
Zeničko-dobojski kanton	5.727	7.530,14	5.214	513	9.136	3.309
Bosansko-podrinjski kanton	2.749	13.186,65	2.612	137	4.028	787

Srednjobosanski kanton	15.025	12.560,63	14.384	641	28.300	4.630
Hercegovačko-neretvanski kanton	20.766	23.680,92	20.174	592	33.155	6.205
Zapadno-hercegovački kanton	13.016	27.873,91	12.390	626	27.125	1.556
Kanton Sarajevo	3.204	3.593,17	2.870	334	5.823	1.189
Kanton 10	18.271	15.367,99	17.270	1.001	30.367	3.494
FBiH	91.160	135.355,40	86.570	4.590	160.017	25.100

Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2022.-2023. godini

Iz grafikona 60. je vidljivo da je u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu došlo do povećanja ukupnog broja gazdinstava, i broja klijenata PPGa i klijenata PS/obrta, a proporcionalno tome, i do povećanja broja članova gazdinstava, broja zaposlenih u PS/obrtima i ukupnih površina gazdinstava. Ovo je ohrabrujući pokazatelj, što ukazuje na činjenicu da je uprkos općem trendu iseljavanja populacije iz svih segmenata društva, broj gazdinstava i članova PG povećan, što iziskuje dublju analizu drugih parametara ostalih resora (statistički podaci o broju stanovnika i dr.), kako ne bi došlo do iskrivljene slike.

Zeleni izvještaj sadrži informacije razvrstane po spolu sa izričitim osvrtom na rezultate u realizaciji mjera po svim modelima, a posebno mjera strukturne politike za unapređenje spolne i dobne strukture poljoprivrednika, kako slijedi ispod u tabelama.

Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2022. godini

Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Presude/žalbe		UKUPNO	
Organizacioni oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	737	13.936.360,77	6.359	53.036.536,91	16	126.301,82	7.112	67.099.199,50
	ž	151	2.637.351,27	1.237	7.612.891,94	6	34.040,86	1.394	10.284.284,07
PPG	m	649	1.708.810,34	15.324	20.417.616,73	29	57.130,00	16.002	22.183.557,07
	ž	123	325.498,15	5.532	6.703.323,05	4	7.392,43	5.659	7.036.213,63
UKUPNO		1.660	18.608.020,53	28.452	87.770.368,63	55	224.865,11	30.167	106.603.254,27

Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2023. godini

		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		UKUPNO	
Organizacioni oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	1.276	29.305.117,29	6.805	70.036.983,82	18	392.542,16	8.099	99.734.643,27
	ž	340	7.338.121,54	1.313	11.582.958,73	10	65.729,49	1.663	18.986.809,76
PPG	m	1.532	6.891.976,35	15.121	25.259.101,91	23	34.185,89	16.676	32.185.264,15
	ž	326	1.545.763,05	5.389	8.367.869,44	4	5.953,13	5.719	9.919.585,62
UKUPNO		3.474	45.080.978,23	28.628	115.246.913,90	55	498.410,67	32.157	160.826.302,80

11 PREPORUKE

1. Potrebno je nastaviti povećanja izdvajanja budžetskih sredstava za poljoprivredu i prehrambenu industriju, ruralni razvoj i opće usluge u poljoprivredi u skladu sa Strategijom poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije BiH i Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19), kako bi obuhvatili veći dio mjera iz Dodatka II navedenog zakona i strategije, da bi Bosna i Hercegovina u određenoj mjeri zadržala korak sa neposrednim okruženjem, a pogotovo sa zemljama EU i ostalim razvijenim zemljama.
2. Zadužuju se kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede da u skladu sa Zakonom o novčanim podrškama osiguraju dosljednu primjenu odredbe o kreiranju mjera novčanih podrški kojima se onemogućava poticanje istih mjera novčane podrške, osim do minimalne poticane količine navedene u Dodatku II Zakona o novčanim podrškama.
3. U okviru propisanih nadležnosti, ubrzati donošenje zakonskih i podzakonskih propisa, te izmjena i dopuna postojeće zakonske regulative iz oblasti poljoprivrede, što bi doprinijelo bržoj realizaciji poljoprivredne politike i stvaranju povoljnijeg ambijenta za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH.
4. U cilju podizanja konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora u Federaciji BiH potrebno je da Vlada Federacije BiH osigura jednostavniji pristup kreditima za poljoprivrednike i preduzetnike poljoprivredno-prehrambenog sektora, a posebno za kredite kod Razvojne banke Federacije BiH.
5. U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i u skladu sa visinom odobrenih sredstava u Budžetu Federacije BiH omogućiti popunu svih sistematizovanih radnih mjesta u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i/ili omogućiti internim premještanjem u okviru organa državne službe veću i punu kadrovsku popunjenost radi potpunog i blagovremenog izvršavanja tekućih zadataka ministarstva i ispunjavanja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP-a), te drugih redovnih obaveza Ministarstva (izrada propisa, obrada zahtjeva novčanih podrški, jačanje kontrole novčanih podrški na terenu, uspostava uzgojno selekcijskog rada u stočarstvu, bolje informatičko uvezivanje i praćenje poslova iz nadležnosti Ministarstva i sl.).

6. Nastaviti sa aktivnostima i mjerama koje se odnose na korištenje poljoprivrednog zemljišta u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 52/2009), a koji se tiče prometa, korištenja, raspolaganja i zaštite državnog poljoprivrednog zemljišta kao jednog od najvećih prirodnih bogatstava i dobra od općeg interesa za Federaciju BiH, a posebno sa mjerama koje se odnose na stavljanje u funkciju neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta.

Sarajevo, maj 2024. godine